

สรุปผลการเดินทาง

ไปศึกษาดูงานเรื่อง “การลงพื้นที่ติดตามและเร่งรัด
การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ
โดยนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาไปสู่การเรียนรู้
ในสถานศึกษา กับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
ด้วยศาสตร์พระราชาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา
ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดตรัง
ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงาน
เรื่อง “การลงพื้นที่ติดตามและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา
ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ โดยนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา
ไปสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา กับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันด้วยศาสตร์พระราชา
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา
ระหว่างวันจันทร์ที่ ๙ ถึงวันพุธที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕
ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดตรัง

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา นำโดย นายตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมการ พลเอก อู๊ด เบื้องบน ที่ปรึกษาคณะกรรมการ พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์ สมาชิกวุฒิสภา และที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ รวมถึงคณะทำงาน ได้เดินทางลงพื้นที่เพื่อติดตามและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ โดยนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาไปสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา กับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันด้วยศาสตร์พระราชาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างวันจันทร์ที่ ๙ ถึงวันพุธที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดตรัง

เมื่อวันจันทร์ที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๕.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม ๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา พร้อมด้วยที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ รวมถึงคณะทำงาน ได้เดินทางลงพื้นที่เพื่อติดตามและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ โดยนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาไปสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา กับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันด้วยศาสตร์พระราชาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีว่าที่ร้อยตรี นพดล รักษ์แก้ว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครศรีธรรมราช กล่าวต้อนรับ จากนั้นได้มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการน้อมนำศาสตร์พระราชาไปสู่การปฏิบัติจริง ทั้งในลักษณะ on site ในห้องประชุม และผ่านสื่อออนไลน์อิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ จาก (๑) โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครศรีธรรมราช จำนวน ๓ โรงเรียน (ว่าที่ร้อยตรี นพดล รักษ์แก้ว ผอ.สพม.นครศรีธรรมราช) (๒) โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน ๓ โรงเรียน (นายสำรวย ภัคดี รอง ผอ.สพม.สุราษฎร์ธานี ชุมพร) และ (๓) โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ จำนวน ๓ โรงเรียน (นายธัชชเวชว์ จันทร์สุขศรี ผอ.สพม.ตรัง กระบี่) (เข้าร่วมผ่านสื่อออนไลน์) ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

ว่าที่ร้อยตรี นพดล รักษ์แก้ว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช และนายถาวร เวชจันทร์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช รวมถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้ง ๓ แห่ง ได้ร่วมนำเสนอผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการน้อมนำศาสตร์พระราชาไปสู่การปฏิบัติจริง ทั้งในลักษณะ on site ในห้องประชุม และผ่านสื่อออนไลน์อิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. โรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์

นายศิริ มากสังข์ ผู้อำนวยการโรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันโรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ ได้น้อมนำศาสตร์พระราชาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยนำความรู้และประสบการณ์มาขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา พัฒนาหลักสูตร พัฒนาครูบุคลากร และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมขยายผลสู่ชุมชน และหน่วยงานภายนอก และได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมาบริหารจัดการ โดยใช้ MSQ Model คือ คุณธรรม ความพอเพียง และคุณภาพสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน โดยสรุปการดำเนินงานได้ ดังนี้

๑) วางแผน โดยอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน

๒) ให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการกับวิชา เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๓) บูรณาการโดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนกับกิจกรรมลดเวลา เรียนเพิ่มเวลารู้ กิจกรรมฐานการเรียนรู้ กิจกรรม ๑ โรงเรียน ๑ อาชีพ

๔) กำหนดเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมคือ นำศาสตร์พระราชาและหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการสถานศึกษา ครู บุคลากร นักเรียน และเน้นการมี ส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก

๕) จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมและจัดทำโครงการ/กิจกรรม เช่น โครงการ เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กิจกรรม ๑ โรงเรียน ๑ อาชีพ

กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ นำนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ดำเนินการโดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อน กำหนดให้ครูที่ปรึกษากิจกรรมนำมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดมาบูรณาการในการจัดกิจกรรม ทุกกิจกรรมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓ ห่วง ๒ หลักการ ๔ มิติ มาใช้ในการเขียนแผนการจัดกิจกรรม ทุกกิจกรรมให้นักเรียนจัดทำเป็นโครงการและนำเสนอ ต่อมาได้พัฒนาการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ PBL และ Active Learning โรงเรียนในเขตพื้นที่ใกล้เคียงมาศึกษาดูงานและขอความอนุเคราะห์ให้ครูไปเป็นวิทยากร และนำเสนอผลงานในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ขั้นตอนที่ ๒ โรงเรียนได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ให้ส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ จังหวัดภูเก็ต เมื่อปีการศึกษา ๒๕๕๙ เพื่อเป็นครูแกนนำและขยายผลให้กับครูและบุคลากรของโรงเรียน อบรมให้ความรู้ครูเพื่อเป็นครูแกนนำ จำนวน ๒๒ คน โดยให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำครูแกนนำไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ ในการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาทิ โรงเรียนตะเคียนวิทยาควม โรงเรียนสิงห์บุรี ครูทุกคนจัดทำและใช้แผนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ประเมินผลตามสภาพจริงและหลากหลายรูปแบบ

ขั้นตอนที่ ๓ จัดทำฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนดำเนินการคัดเลือกกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ที่สามารถพัฒนาเป็นฐานการเรียนรู้ จัดการอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากร ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ประจำฐานการเรียนรู้ ฝึกทักษะการถอดบทเรียน และถ่ายทอดความรู้สู่นักเรียน ให้นักเรียนสามารถเป็น “นักเรียนแกนนำ” ประจำฐานการเรียนรู้ ขยายผลให้กับเพื่อนนักเรียนในโรงเรียนและนักเรียนต่างโรงเรียน ครูและบุคลากรที่มาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในขณะนี้มีฐานการเรียนรู้ จำนวน ๑๗ ฐานการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ ๔ ขับเคลื่อนกิจกรรม ๑ โรงเรียน ๑ อาชีพ จัดการเรียนรู้แบบโครงการ โดยมีครูที่ปรึกษาและนักเรียนร่วมคิด ร่วมปฏิบัติเกี่ยวกับอาชีพ ห้องเรียนละ ๑ อาชีพ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และต่อยอดให้นักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพ ซึ่งถือเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการปรับเปลี่ยนแปลงทั้ง ๔ มิติ และในแต่ละภาคเรียนจะจัดกิจกรรมตลาดนัด ท.ร. เพื่อให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานเกี่ยวกับอาชีพ โดยเชิญนายอำเภอหัวไทร ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนต่างโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานภายนอกร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนที่ ๕ ขยายผลให้นักเรียนนำความรู้ไปประกอบอาชีพและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกันที่ดีแก่นักเรียน

โรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ได้ขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน (ด้านบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก) สรุปได้ ดังนี้

พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดอบรมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้น ๓ หัวง ๒ เงื่อนไข และให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะพอเพียง มีภูมิคุ้มกันที่ดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ทั้ง ๔ มิติ อบรมครูประจำฐานการเรียนรู้ ครูขยายผลให้แก่แก่นักเรียนประจำฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเป็นนักเรียนแกนนำ และสำหรับโรงเรียนอื่นที่มาศึกษาดูงาน

จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซ่อมแซม ปรับปรุงอาคารเรียนมีความมั่นคงปลอดภัย จัดระบบคมนาคม สาธารณูปโภค เหมาะสม สะดวกในการใช้งาน จัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม จัดสรรงบประมาณ ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนเพื่อขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดทำฐานการเรียนรู้ จำนวน ๑๗ ฐาน จัดทำผังแสดงแหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ และมอบหมายให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายดูแลพื้นที่บริเวณศูนย์การเรียนรู้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นดูแลพื้นที่ตามเขตพื้นที่รับผิดชอบในทุกตอน เช้าก่อนเข้าแถว

ประสานสัมพันธ์กับชุมชน ร่วมส่งเสริมการเรียนรู้การอยู่อย่างพอเพียง ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน เช่น บ้านสวนพอเพียง สวนน้อมเกล้าฯ ประตुरะบายน้ำคลองชะอวด - แพรกเมือง และให้ความร่วมมือในการศึกษาดูงาน ศึกษาแหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้จากโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการและโรงเรียนที่มาศึกษาดูงาน

ที่ผ่านมาโรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการนำศาสตร์พระราชามาบรรจุใช้ในการหลักสูตรและการเรียนการสอน หรือจัดทำเครื่องมือในการวัดและประเมินให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่นำมาบูรณาการ โดยเน้นความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปปรับประยุกต์กับการเรียนและการทำงานจริงเป็นสำคัญ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการนำมาจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้ได้ผลดี คือ การเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและเห็นคุณค่าของศาสตร์พระราชหรือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ว่าเมื่อนำมาเป็นแนวปฏิบัติแล้วเกิดประโยชน์จริง แล้วจะสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้ โดยต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนในตัวหลักสูตร และมุ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งสร้างให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดี ทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้ง ๔ มิติ และเน้นผลการปฏิบัติตามสภาพจริง ไม่สร้างภาพลักษณ์เพื่อหวังผลงาน

ส่วนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติโดยน้อมนำศาสตร์พระราชและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรม เช่น กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กิจกรรมฐานการเรียนรู้ กิจกรรม ๑ โรงเรียน ๑ อาชีพ และครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยบูรณาการแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมน้อมนำศาสตร์พระราชและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของแต่ละวิชา เน้นสร้างคุณลักษณะพอเพียงและมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ดังนี้

๑) ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อชาติบ้านเมือง มีทัศนคติหรือความคิดที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตนเอง จากการทำกิจกรรมต่างๆ

๒) ผู้เรียนรู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิดถูก ชั่วดี และปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ผิดที่ชั่ว และเป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ

๓) มีทักษะในการทำงาน รู้จักฝึกฝน อดทน สามารถนำความรู้ไปต่อยอดประกอบอาชีพ และมีค่านิยมที่ดีต่ออาชีพสุจริต

๔) ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจเมื่อทำความดี และยกย่องเมื่อเห็นผู้อื่นทำความดี และไม่ซ้ำเติมผู้กระทำความผิด ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเกิดผลทางอ้อมที่ดีกับโรงเรียน

นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีทักษะ องค์ความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ รู้จักวางแผนด้านการเรียน การทำงาน และรู้จักปฏิบัติตนตามบทบาทของตนเอง ความมีเหตุผล ผู้เรียนมีทักษะการคิด คิดอย่างมีเหตุผล รอบคอบ และมีภูมิคุ้มกันที่ดีหลังจากที่ได้รับความรู้ ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กิจกรรมฐานการเรียนรู้ กิจกรรม ๑ โรงเรียน ๑ อาชีพ เมื่อปฏิบัติจนวิถีปฏิบัติที่ยั่งยืน ทำให้ผู้เรียนมีคุณธรรม คือ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ มีวินัย และมีจิตสาธารณะ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของคนดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ๔ มิติ ไม่ว่าจะเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จะเปลี่ยนแปลงไปแต่ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ส่วนของกลไกภายนอกหรือภายในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ทางโรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ได้ร่วมกับภาคีเครือข่าย ตั้งแต่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมให้การสนับสนุนงบประมาณและสร้างความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมจากปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งด้านองค์ความรู้ บริการแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาทักษะตามโอกาส ทำให้นักเรียนมีทักษะที่พร้อมและสามารถดำเนินกิจกรรมที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในสถานการณ์ปัจจุบันโรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ทำให้เกิดอุปสรรคในการจัดกิจกรรม ซึ่งโรงเรียนได้แก้ปัญหาโดยสร้างองค์ความรู้ ผ่านการเรียนการสอนออนไลน์ และให้ผู้เรียนฝึกทักษะปฏิบัติที่บ้าน พร้อมส่งผลงาน เป็นภาพกิจกรรม วิดีโอ โดยบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ ควรน้อมนำศาสตร์พระราชและการดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นการปฏิบัติเพื่อมุ่งสร้างภูมิคุ้มกันในการปฏิบัติงาน ควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาจึงจะเกิดประสิทธิผลเชิงประจักษ์

๒. โรงเรียนบางชั้นวิทยา

นายกิตติชัย ไชยสร ผู้อำนวยการโรงเรียนบางชั้นวิทยา ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันโรงเรียนบางชั้นวิทยา ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร การจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ด้วยการขับเคลื่อนในการบริหารการจัดการศึกษา ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ให้ ผู้เรียนพึ่งพาตนเองได้และอยู่ในวิถีความพอเพียง โรงเรียนบางชั้นวิทยา จึงได้รับการยกย่องโดยประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และบริหารจัดการตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้รับการยกย่องให้เป็น “สถานศึกษาพอเพียง” ประจำปี ๒๕๕๖ ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบายให้โรงเรียนดำเนินโครงการโรงเรียน คุณธรรม สพฐ. และจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ตามลำดับ ดังนั้น โรงเรียนบางชั้นวิทยาจึงนำ กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มาบูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทาง ของสถานศึกษาพอเพียง เพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อให้เป็นกรอบงานภารกิจเดียวกัน ไม่เป็นการสร้างภาระงานเพิ่มเติมให้กับคณะครูบุคลากร และนักเรียน

ทั้งนี้ โรงเรียนบางชั้นวิทยาจึงมีการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ภายใต้ นวัตกรรม “จากโครงการคุณธรรม สู่ตลาดนัดแบ่งปัน...บางชั้นวิทยา” โดยเริ่มต้นจากที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายให้ทุกโรงเรียนดำเนินงานโครงการคุณธรรมภายในโรงเรียน โรงเรียนบางชั้นวิทยา จึงได้ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับบริบทของ โรงเรียน คือ “พอเพียง มีวินัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” จากคุณธรรมอัตลักษณ์ดังกล่าวจึงได้มีการกำหนด กิจกรรมที่จะนำไปสู่คุณธรรมอัตลักษณ์ คือ

คุณธรรมอัตลักษณ์พอเพียง จะจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ คือ บูรณาการในคาบเรียน ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยให้ทุกห้องเรียนจัดทำแปลงผักของห้องเรียนตนเองในชื่อกิจกรรม หนึ่งห้องเรียน หนึ่งแปลงผัก บูรณาการกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยให้ทุกครัวเรือนทำแปลงผักสวนครัวของครัวเรือน ในชื่อกิจกรรม หนึ่งครัวเรือน หนึ่งแปลงผัก เมื่อครูเยี่ยมบ้านนักเรียนก็จะตรวจเยี่ยมการทำแปลงผัก ของแต่ละครัวเรือนไปด้วย บูรณาการการเรียนการสอนกิจกรรมโครงการที่ทุกกลุ่มจะต้องมีการสร้าง ผลงาน/ชิ้นงาน

คุณธรรมอัตลักษณ์มีวินัย ครูที่ปรึกษาจะฝึกให้นักเรียนมีทักษะในการทำงาน มีความ รับผิดชอบต่องานที่รับมอบหมายคือการดูแลแปลงผักของตนเองจนกว่าจะได้ผลผลิตและนำมาบริโภค ในครัวเรือนหรือนำมาจำหน่ายในตลาดนัด

คุณธรรมอัตลักษณ์ใส่ใจสิ่งแวดล้อม กำหนดให้ผักที่ปลูกจะต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม คือ ปลอดภัย และนำมาจำหน่ายในตลาดบรรจุภัณฑ์ที่นำมาใช้จะต้องไม่มีโฟม พลาสติก หรือบรรจุ ภัณฑ์ที่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

เมื่อนักเรียนมีผลผลิตออกมาโรงเรียนจะจัดกิจกรรมตลาดนัดแบ่งปัน บางชั้นวิทยา เพื่อให้ นักเรียนนำผักที่ปลูกหรือผักที่เหลือจากการบริโภคในครัวเรือนมาจำหน่าย โดยตลาดจะมี ทุกวันพฤหัสบดี ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐ - ๐๘.๒๐ น. โดยผู้ที่มาซื้อสินค้าจะมีทั้งนักเรียน บุคลากรภายใน โรงเรียน ผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานราชการใกล้เคียง โดยเมื่อนักเรียนจำหน่ายสินค้าเสร็จแล้ว จะมีการรายงานผลต่อครูที่ปรึกษา ตลอดจนมีการนำบันทึกการขายรับรายจ่ายของตนเองและนำเงินส่วน ที่เหลือฝากกับธนาคารโรงเรียนภายใต้การดูแลของธนาคารออมสิน ดังนั้น ทุกกระบวนการและทุก กิจกรรมจะช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยความพอเพียง ความมีวินัย รักการออมและฝึกความรับผิดชอบต่อ ตลอดจนการใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมและการมีทักษะในการทำงานให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการลดภาระของผู้ปกครองในด้านรายจ่ายโดยให้แต่ละครัวเรือนมีผักที่ปลูกเองไว้บริโภค ที่เหลือนำมา จำหน่ายทำให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนอีกด้วย

ในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมมีขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน คือ

๑) **ขั้นวางแผน (Plan)** ทีมบริหารของโรงเรียนบางชั้นวิทยา ได้นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากผู้รับผิดชอบ งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษา ๒๕๖๑ มาร่วมกันวางแผนเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบของการบูรณาการกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกัน คือ

- การผลิตสินค้า ในการผลิตสินค้าเพื่อป้อนสู่ตลาดนั้น จะดำเนินการใน ๓ กิจกรรม คือ กิจกรรมหนึ่งคร้วเรือนหนึ่งแปลงผัก กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หนึ่งห้องเรียนหนึ่งแปลงผัก และกิจกรรมโครงการอาชีพของนักเรียน

- การจัดทำรายสินค้า โดยกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบของตลาดนัด และใช้ชื่อกิจกรรมว่า “ตลาดนัดแบ่งปัน บางชั้นวิทยา”

- การดำเนินการหลังการจำหน่ายสินค้า โดยจัดให้มีการบูรณาการกับกิจกรรมบางชั้นรักการออมและกิจกรรมบันทึกความดีของนักเรียน

๒) **ขั้นดำเนินการ (Do)**

- กิจกรรมหนึ่งคร้วเรือนหนึ่งแปลงผัก เป็นกิจกรรมที่ให้แต่ละครอบครัวดำเนินการปลูกผักสวนครัวของครอบครัวตนเองเพื่อประกอบอาหารในครัวเรือนและการจำหน่ายในตลาดนัดแบ่งปัน บางชั้นวิทยา โดยในการดำเนินการจะมีการแจ้งผู้ปกครองนักเรียนทุกคนในการประชุมผู้ปกครองกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและในไลน์กลุ่มครูที่ปรึกษาของแต่ละห้องเรียน โดยในการดำเนินงานมีการบูรณาการกับกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยใช้ชื่อกิจกรรมว่า “กิจกรรมเยี่ยมบ้าน เยี่ยมลูก เยี่ยมแปลงผัก” ซึ่งนอกจากครูที่ปรึกษาจะมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนแล้ว จะมีการเยี่ยมแปลงผักของแต่ละคร้วเรือนไปด้วย ทั้งนี้นักเรียนทุกคนจะต้องรายงานผลการทำกิจกรรมหนึ่งคร้วเรือนหนึ่งแปลงผักในทุกขั้นตอนการทำงาน ตั้งแต่ทำแปลง หว่านเมล็ด ดูแลให้เติบโต เก็บผลผลิต ประกอบอาหารหรือจำหน่าย

- กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หนึ่งห้องเรียนหนึ่งแปลงผัก เดิมทีโรงเรียนบางชั้นวิทยามีการดำเนินกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มาก่อนแล้ว จึงได้นำมาบูรณาการโดยให้แต่ละห้องเรียนดำเนินการแปลงผักของแต่ละห้องเรียน แบ่งหน้าที่กันดูแลจนกว่าจะเก็บผลผลิตได้เพื่อนำมาจำหน่ายในตลาด รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายจะนำไปใช้ในกิจกรรมของแต่ละห้องเรียน เป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครอง เช่น การจัดนิทรรศการของห้องในโอกาสต่าง ๆ กิจกรรมปัจฉิมนิเทศ เป็นต้น

- กิจกรรมโครงการอาชีพ นักเรียนที่เรียนในรายวิชาโครงการอาชีพ กลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องวางแผนทำโครงการอาชีพของตนเองตามความถนัด ความสนใจ โดยศึกษาเป็นขั้นตอนจากการศึกษาในอาชีพที่จะทำ การวางแผนดำเนินงาน ดำเนินงานตามแผนและสรุปผลการดำเนินงาน โดยผลผลิตที่ได้จะนำมาจำหน่ายในกิจกรรมตลาดนัดแบ่งปันบางชั้นวิทยา

- กิจกรรมตลาดนัดแบ่งปันบางชั้นวิทยา ในการจัดกิจกรรมตลาดนัดแบ่งปันบางชั้นวิทยา ผู้รับผิดชอบกิจกรรมได้ประสานงานกับกลุ่มบริหารวิชาการในการกำหนดวันเวลาในการจัด โดยกำหนดให้จัดเวลาเรียนสำหรับกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง ชั่วโมงแรกในคาบเรียนที่ ๔ ของวันจันทร์เพื่อให้นักเรียนและครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการจัดทำแปลงผักของห้องเรียนตนเองในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หนึ่งห้องเรียนหนึ่งแปลงผัก ชั่วโมงที่ ๒ จัดในคาบเรียนที่ ๑ ของวันพฤหัสบดี ซึ่งใช้เป็นเวลาสำหรับกิจกรรมตลาดนัดแบ่งปันบางชั้นวิทยา ซึ่งจะเริ่มเปิดตลาดตั้งแต่ ๗ โมงเช้า ไปจนถึงเวลา ๐๘.๔๐ น. เพื่อไม่ให้กระทบกับการเรียนในรายวิชาอื่น ๆ สำหรับสถานที่ใช้บริเวณลานหน้าโรงเรียนบางชั้นวิทยาเพื่อให้ผู้ปกครอง คนในชุมชน และหน่วยงานราชการสะดวกในการมาซื้อสินค้า ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน ร่วมกันรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม จึงมีข้อกำหนดสำหรับตลาดนัด คือ

- ห้ามใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำมาจากโฟมหรือพลาสติก
- สินค้าที่นำมาจำหน่ายต้องเป็นสินค้าที่นักเรียนผลิตขึ้นเอง หรือผู้ปกครอง นักเรียนผลิตโดยการมีส่วนร่วมของนักเรียนเท่านั้น

- การจำหน่ายสินค้าให้นักเรียนเป็นหลักในการจำหน่าย ผู้ปกครองให้เป็นเพียงผู้ช่วย
- ผักผลไม้ที่นำมาจำหน่ายจะต้องปราศจากสารพิษหรือสารปนเปื้อน
- ภายหลังจากจำหน่ายในแต่ละครั้งจะต้องมีการทำความสะอาดสถานที่ให้เรียบร้อย

- กิจกรรมลูกบางชั้นรักการออม การออมเป็นอัตลักษณ์ของนักเรียนบางชั้นวิทยาทุกคน โดยมีการดำเนินงานธนาคารโรงเรียนโดยความร่วมมือของธนาคารออมสิน หลังจากที่นักเรียนมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าในตลาดนัดแบ่งปันบางชั้นวิทยา นักเรียนสามารถนำเงินไปฝากเพื่อเป็นเงินออมกับธนาคารโรงเรียน เพื่อเป็นทุนสำหรับการศึกษาต่อหรือการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันอีกด้วย

- กิจกรรมบันทึกความดี เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจสำหรับนักเรียนที่จำหน่ายสินค้าในตลาดนัดแบ่งปันบางชั้นวิทยาในแต่ละครั้ง จะมีการให้ครูที่ปรึกษาเซ็นต์รับรองให้ โดย ๑ ลายเซ็นความดีจะมีค่า ๕ คะแนน โดยนักเรียนโรงเรียนบางชั้นวิทยาทุกคนต้องมีความดีสะสมรายเดือน อย่างน้อยเดือนละ ๔ ลายเซ็นหรือ ๒๐ คะแนน เพื่อนำมาประกอบการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในแต่ละภาคเรียน

๓) ขั้นตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) การตรวจสอบผลการดำเนินงานจะเป็นหน้าที่ของคุณครูที่ปรึกษาแต่ละห้องเรียนที่จะต้องมีการสรุปรายงานผลการดำเนินแต่ละกิจกรรมของนักเรียนพร้อมทั้งรายงานผู้ที่เกี่ยวข้องตามลำดับขั้น

- การตรวจสอบผลการดำเนินงานกิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งแปลงผักและกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หนึ่งห้องเรียนหนึ่งแปลงผักจะรายงานสรุปภาคเรียนละ ๑ ครั้งเป็นรูปเล่มของแต่ละห้องเรียน โดยรายละเอียดในเล่มจะประกอบไปด้วย สรุปภาพรวมของการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมของห้องเรียน ภาพประกอบการดำเนินการ ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมแปลง การลงเมล็ด การดูแลแต่ละระยะจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต การนำผลผลิตไปแปรรูปเป็นอาหารและการนำไปจำหน่ายในตลาดนัดแบ่งปันบางชั้นวิทยาเรียงตามเลขที่ ส่วนกิจกรรมโครงการอาชีพจะสรุปรายงานตามรูปแบบของการเขียนรายงานวิชาโครงการเพื่อรายงานผลต่อครูผู้สอน

- การตรวจสอบผลการดำเนินกิจกรรมตลาดนัดแบ่งปันบางชั้นวิทยา ครูที่ปรึกษาแต่ละห้องเรียนจะสรุปในแต่ละสัปดาห์ตามแบบฟอร์มที่กำหนด แล้วนำไปสรุปรายงานในแต่ละภาคเรียนเพื่อรายงานผลการดำเนินกิจกรรมอีกครั้ง

- การตรวจสอบผลการดำเนินงานกิจกรรมลูกบางชั้นรักการออมและกิจกรรมบันทึกความดีครูที่ปรึกษาจะสรุปรายงานจากการตรวจสอบสมุดบันทึกพฤติกรรมประจำเดือน

๔) ขั้นประเมินสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน (Act) สำหรับการประเมินสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน ผู้ที่รับผิดชอบกิจกรรมจํานำข้อมูลที่ได้รับจากครูที่ปรึกษามาสรุปเป็นภาพรวมของโรงเรียน พร้อมทั้งจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่อไป

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ทักษะพื้นฐาน มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีพื้นฐานด้านการประกอบอาชีพและทักษะในการทำงาน

- เพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรมอัตลักษณ์ คุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริง

- เพื่อให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน
- เพื่อปรับเปลี่ยนแนวความคิด การปฏิรูปรูปพื้นที่ การออกแบบพื้นที่ ให้กับนักเรียนในรูปแบบ “โคกหนองนาโมเดล” ให้กับนักเรียนเพื่อเป็นต้นแบบ
- เพื่อสร้างฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบโคกหนองนา ระดับห้องเรียน ระดับกลุ่มสาระและเชื่อมโยงเป็นโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวอย่างความสำเร็จในชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) อย่างเป็นรูปธรรม
- เพื่อสร้างศูนย์ฝึกอบรมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบางชั้นวิทยาในรูปแบบของโคกหนองนา โมเดล เป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์ประสานงาน ติดตาม ประเมินผลโครงการอย่างยั่งยืน
- เพื่อขยายผลจากผู้นำศาสตร์พระราชาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

เป้าหมาย

๑) ด้านปริมาณ

- นักเรียนทุกคนมีความรู้และทักษะพื้นฐานต่ออาชีพ อย่างน้อย ๑ อาชีพ
- นักเรียนทุกคนมีความรู้พื้นฐานทางด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- นักเรียนร้อยละ ๘๕ สามารถดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- นักเรียนร้อยละ ๗๐ นำองค์ความรู้จากการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการกับโครงการอารยเกษตรฯ ลงสู่การปฏิบัติจริงด้วยกิจกรรม ๑ คร้วเรือน ๑ แปลงผัก หรือกิจกรรม ๑ ห้องเรียน ๑ แปลงผัก หรือ กิจกรรม ตลาดนัดแบ่งปันบางชั้นวิทยา และกิจกรรมลูกบางชั้นรักการออม
- กลุ่มสาระการเรียนรู้มีฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบโคกหนองนา อย่างน้อย ๑ ฐานการเรียนรู้
- โรงเรียนมีศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในรูปแบบของโคกหนองนาโมเดล เป็นแหล่งเรียนรู้

๒) ด้านคุณภาพ

- นักเรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานต่ออาชีพที่ตนถนัด
- นักเรียนมีความรู้พื้นฐานทางด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- นักเรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต
- กลุ่มสาระการเรียนรู้มีฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบโคกหนองนาโมเดล
- โรงเรียนมีศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในรูปแบบของโคกหนองนาโมเดล เป็นแหล่งเรียนรู้

งบประมาณ โรงเรียนดำเนินการผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแผนปฏิบัติการประจำปี โดยใช้งบประมาณจากเงินอุดหนุน และงบประมาณจากการสนับสนุนจากการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอก

วิธีการดำเนินการในปีการศึกษา ๒๕๖๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดรับสมัครสถานศึกษาเข้ารับการคัดเลือกเป็นสถานศึกษานำร่องเพื่อเข้าร่วมโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” ซึ่งโรงเรียนบางชั้นวิทยา สมัครเข้ารับการคัดเลือก และได้รับการพิจารณาคัดเลือกเป็นสถานศึกษานำร่องโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคกหนองนา แห่งน้ำใจและความหวัง” ระยะที่ ๑ (เพิ่มเติม) ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาของโรงเรียนบางชั้น วิทยา สอดคล้องตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และของหน่วยงานต้นสังกัด

ทุกระดับ และเพื่อให้การน้อมนำศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจึงดำเนินการปฏิบัติมีขั้นตอนและกิจกรรม ดังนี้

๑) มีการน้อมนำศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา โดยกำหนดลงสู่นโยบายและการปฏิบัติของโรงเรียน ซึ่งได้กำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ของโรงเรียน

๒) กำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีการนำศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา หลานประเด็น

๓) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีโครงการ/กิจกรรมด้านศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔) ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีการบูรณาการกับโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกตามศาสตร์พระราชา ส่งเสริมพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยกำหนดให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำหลักสูตรอารยเกษตร บูรณาการกับรายวิชาของตนเอง และครูนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติในทุกระดับชั้น

๕) กำหนดให้ผู้บริหาร คณะครูบุคลากร และนักเรียน ดำเนินกิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งแปลงผัก กิจกรรมหนึ่งครัวเรือนหนึ่งแปลงผัก กิจกรรมเยี่ยมบ้าน เยี่ยมลูก เยี่ยมแปลงผัก และกิจกรรมลูกบางชั้นรักการออมอย่างต่อเนื่อง

๖) เข้าร่วมการประชุมอบรมโครงการอารยเกษตรสืบสาน รักษา ต่อยอดตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง”

๗) จัดกิจกรรมศึกษาแหล่งเรียนรู้ ได้นำคณะครูศึกษาดูงานที่ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติทุ่งสง

๘) โรงเรียนปรับปรุงพัฒนาพื้นที่โดยได้รับความร่วมมือและได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน ตามโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” และต่อไปจะพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน

๙) โรงเรียนจัดกิจกรรม “ออกปากมาออกแรง” โดยให้คณะครู นักเรียน และชุมชน เข้ามาร่วมกันปลูกพืชผักภายในพื้นที่โครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง”

ที่ผ่านมาโรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการนำศาสตร์พระราชามาบรรจุใช้ในการหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนี้

- มีการวัดและประเมินผลโดยครูผู้สอนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในรายวิชาที่มีการบูรณาการกับโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง”

- การวัดและประเมินผลกิจกรรมนอกหลักสูตรโดยครูที่ปรึกษาผ่านการจัดกิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งแปลงผัก กิจกรรมหนึ่งครัวเรือนหนึ่งแปลงผัก กิจกรรมเยี่ยมบ้าน เยี่ยมลูก เยี่ยมแปลงผัก และกิจกรรมลูกบางชั้นรักการออม โดยเป็นส่วนหนึ่งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- การวัดและประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

ส่วนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้กำหนดให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมและเป็นผู้จัดทำหลักสูตร เพราะครูคือคนนำหลักสูตรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนได้บรรลุตามเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนด พร้อมทั้งออกแบบการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อเน้นปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

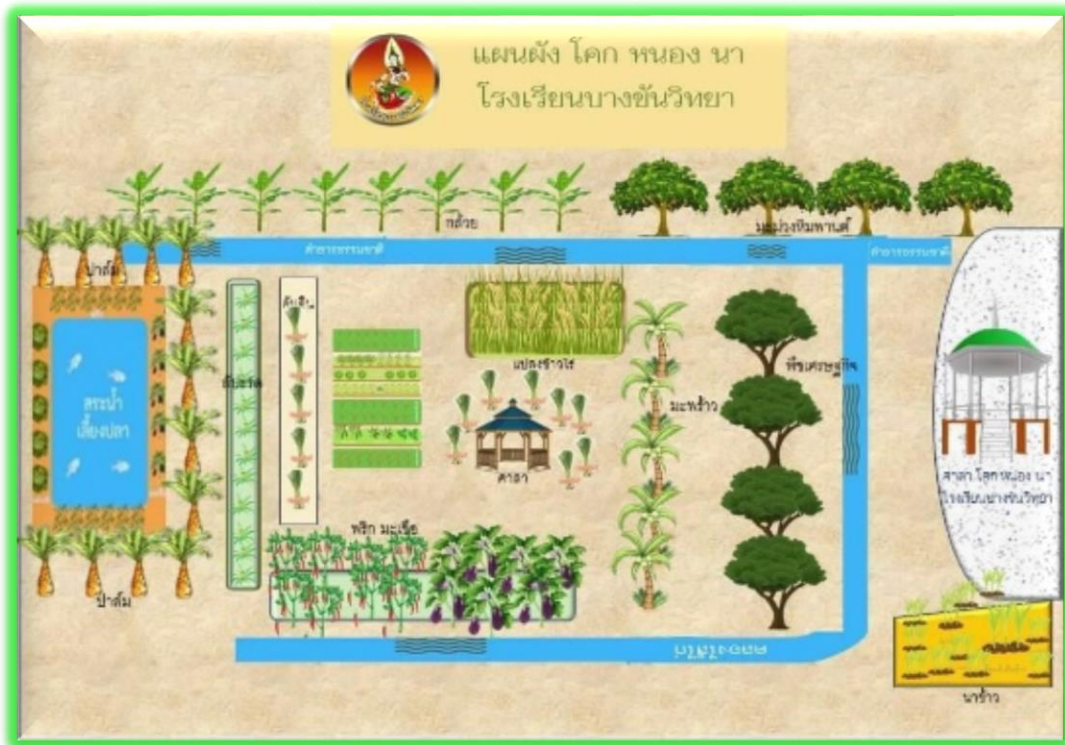
- การจัดหลักสูตรของสถานศึกษา โดยหลักสูตรในระยะแรกกำหนดให้อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพเป็นวิชาเพิ่มเติม ชื่อรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ และมีการจัดคาบเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คาบเพิ่มเวลาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ทางโรงเรียนมีนโยบาย “หนึ่งคร้วเรือนหนึ่งแปลงผัก” “หนึ่งห้องเรียน หนึ่งแปลงผัก” ซึ่งทุกห้องเรียนจะต้องมีแปลงผักของห้องเรียน นักเรียนและครูจะมีแปลงผักที่บ้าน และทางโรงเรียนได้มีการจัดตลาดนัดในวันพฤหัสบดีภายใต้ชื่อ “ตลาดแบ่งปันบางชั้นวิทยา” ต่อมาเมื่อทางโรงเรียนเข้าร่วมโครงการอารยเกษตรฯ ได้มีการจัดทำหลักสูตรบูรณาการ โดยกำหนดให้แต่ละกลุ่มสาระทุกกลุ่มสาระมีการศึกษาแนวคิด หลักการ ของศาสตร์พระราชฯ และการน้อมนำมาสอดแทรก/บูรณาการกับเนื้อหาสาระ ตามตัวชี้วัด

- การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยหลักสูตรในระยะแรกกำหนดให้อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพเป็นวิชาเพิ่มเติม ชื่อรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ นักเรียนสามารถลงทะเบียนเรียนตามความสนใจและมีการจัดคาบเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คาบเพิ่มเวลาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อมาเมื่อโรงเรียนเข้าร่วมโครงการอารยเกษตรฯ ได้มีการบูรณาการศาสตร์พระราชฯลงในรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตรงตัวชี้วัด ตามเนื้อหาสาระที่สามารถสอดแทรกหรือบูรณาการได้

ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว คือ นักเรียนได้นำเอาความรู้ที่เรียนรู้และได้ปฏิบัติ โดยนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทางโรงเรียนมีนโยบาย “หนึ่งคร้วเรือน หนึ่งแปลงผัก” “หนึ่งห้องเรียน หนึ่งแปลงผัก” ซึ่งทุกห้องเรียนจะต้องมีแปลงผักของห้องเรียน นักเรียนและครูจะมีแปลงผักที่บ้าน และทางโรงเรียนได้มีการจัดตลาดนัดในวันพฤหัสบดีภายใต้ชื่อ “ตลาดแบ่งปัน บางชั้นวิทยา” ทำให้นักเรียนได้นำสินค้าทางการเกษตรมาจำหน่าย

ส่วนของกลไกภายนอกหรือภายในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์พระราชฯมาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ทางโรงเรียนบางชั้นวิทยา ได้รับความร่วมมือทั้งภายในและภายนอก ดังนี้ กลไกภายใน คือ ผู้บริหาร ครู บุคลากรและนักเรียนเห็นความสำคัญและน้อมนำเอาศาสตร์พระราชฯมาใช้ในการกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนและผู้ปกครองจะเป็นผู้ร่วมออกแบบกลไกการดำเนินงานภายนอก คือ การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายในกิจกรรมอื่น เช่น ตลาดแบ่งปันบางชั้นวิทยา กิจกรรมออกปากมาออกแรง กิจกรรมเก็บเกี่ยวข้าว (ย่อนยุค) ฯลฯ โดยได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านขวัญกำลังใจจากผู้บริหาร ศึกษานิเทศน์ของสพม.นครศรีธรรมราช ในการมาร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน และได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากหน่วยงาน องค์กรอื่น เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการและดำเนินงานตามกิจกรรมที่วางไว้จนสำเร็จลุล่วงจนเป็นที่น่าพอใจ

ในสถานการณ์ปัจจุบันโรงเรียนบางชั้นวิทยา ไม่ถือว่าเป็นปัญหาหรืออุปสรรค กลับคิดว่าเป็นโอกาสในการที่ให้นักเรียนได้มองเห็นความสำคัญในหลักการหรือหลักคิดของการนำเอาศาสตร์พระราชฯมาใช้ หลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ครูเคยสอนนักเรียน นักเรียนได้นำมาคิดพิจารณาและเข้าใจถึงหลักการพึ่งตนเอง การปลูกพืชผักเพื่อบริโภคในครัวเรือนและเพื่อแบ่งปันแลกเปลี่ยนในชุมชนเกิดขึ้นจริงไม่ใช่สถานการณ์จำลอง จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสถานการณ์นี้ได้โดยไม่เดือดร้อน

๓. โรงเรียนธัญญาวดีศึกษา

นางจิราภรณ์ เมืองแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนธัญญาวดีศึกษา ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันโรงเรียนธัญญาวดีศึกษา ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนธัญญาวดีศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพ (ตามนโยบายการน้อมนำศาสตร์สองพระราชาสู่สถานศึกษา กล่าวคือ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหลวงรัชกาลที่ ๙ พร้อมทั้งได้น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ ด้านที่ ๓ การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (นโยบายการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ) และนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สถานศึกษาจึงได้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษา ตามวิสัยทัศน์ (Vision) โรงเรียนธัญญาวดีศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีทักษะ รักความเป็นไทย มีทักษะอาชีพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และสอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ดังนี้

- เพื่อดำเนินงานตามนโยบายการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่สถานศึกษา และนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ตามโครงการของโรงเรียน (โครงการสถานศึกษาพอเพียง และโครงการเพิ่มเวลารู้)
- เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผูกทักษะด้านอาชีพ ให้เกิดกับผู้เรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน
- เพื่อสร้างนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากปลานิลที่มีคุณภาพให้สถานศึกษา (ตามโครงการหนึ่งโรงเรียน หนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งคน หนึ่งอาชีพ)
- เพื่อให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและสร้างอาชีพได้ด้วยตนเอง (โครงการโรงเรียนสุจริต กิจกรรมบริษัทสร้างการดี ปลานิลถิ่นธัญญา)
- เพื่อนำความรู้สู่ชุมชน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ ขยายช่องทางทางการตลาดสินค้าชุมชนให้กว้างขึ้น

การจัดทำหลักสูตร ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนรู้ และมีปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ อีกหลายประการ ได้แก่ แนวคิด หลักการ และทฤษฎีต่าง ๆ ของโรงเรียนธัญญาวดีศึกษา ซึ่งได้ใช้หลักการแนวคิดในการพัฒนา ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ P D C A สรุปได้ดังนี้

๑) ขั้นตอนวางแผน (Plan)

- เตรียมความพร้อมครู ประชุมครูและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านทักษะอาชีพตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ศึกษาค้นคว้า สำรวจ หาข้อมูลด้านอาชีพในชุมชน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ (๑) สำรวจข้อมูลความต้องการของชุมชนด้านอาชีพ ต่อยอดอาชีพ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อจัดการเรียนรู้สู่อาชีพ ของโรงเรียนธัญญาวดีศึกษา และ (๒) สัมภาษณ์ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลคัดกรองนักเรียน แบ่งนักเรียนตามรูปแบบกิจกรรม (๖ วัน ๖ ฝึก) และปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้ (๑) วันจันทร์ กิจกรรม ๑ คน ๑ ทักษะ ๘ กลุ่มสาระ นักเรียนกลุ่มที่เลือกทักษะการงานอาชีพ ตามชอบ ความถนัด และความเหมาะสม (๒) วันอังคาร กิจกรรมพัฒนาการอ่าน เขียน คิด ภาษาและการสื่อความ คัดกรองนักเรียนตามความสามารถ แล้วฝึกทักษะการอ่าน การเขียนรายงาน การนำเสนอผลงาน การสาธิต โดยมีครูดูแลแบบครอบครัว เป็นต้น (๓) วันพุธ เรียนรู้ตามตารางเรียนรายวิชาการงานอาชีพ (๔) วันพฤหัสบดี เรียนรู้รายวิชาสาระเพิ่มเติม การแปรรูปอาหาร (๕) วันศุกร์ กิจกรรม ๑ คน ๑ อาชีพ (มี ๔ กลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มผ้าสวยด้วยมือเรา กลุ่มนักวิทย์น้อย กลุ่มเกษตรอินทรีย์ และกลุ่มแปรรูปอาหาร) และ (๖) วันเสาร์ กิจกรรม ๑ คน ๑ อาชีพ นักเรียนกลุ่มแปรรูปอาหาร (ปลานิล ถิ่นธัญญา) จำหน่ายสินค้าหนึ่งโรงเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ซุ้ม OTOP ๓ ที่ตลาดประชารัฐริมน้ำเข็ญใหญ่ อำเภอเข็ญใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒) การดำเนินงานตามกิจกรรม

- วิเคราะห์หลักสูตร นโยบาย และจุดเน้นของสถานศึกษา (Do)

- วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

- ดำเนินงานตามแนวนโยบายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีนโยบายต่างๆ ดังนี้ ๑) นโยบายการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่สถานศึกษา ตามโครงการสถานศึกษาพอเพียง ๒) นโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ๓) นโยบายการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ ๔) นโยบายการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและ ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

- ดำเนินงานตามจุดเน้นของสถานศึกษา ภายใต้การบริหารจัดการ ที่มีกรอบดังต่อไปนี้

● วิสัยทัศน์ (Vision) ภายในปี ๒๕๖๗ โรงเรียนธัญญาวดีศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีทักษะรักความเป็นไทย มีทักษะอาชีพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และสอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

● พันธกิจ (Mission) ข้อที่ ๑ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นพลเมืองดี มีความเป็นไทย มีสุขภาวะที่ดี และมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

● เป้าประสงค์ (GoaL) ข้อที่ ๒ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นพลเมืองที่ดี มีสุขภาวะที่ดี และมีวิถีชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ออกแบบการดำเนินการ โดยได้ออกแบบตามนวัตกรรม ๖ วัน ๖ ฝึก

- สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการดำเนินการ ครูผู้สอนได้สร้างคู่มือนักเรียน สำหรับใช้ประกอบการเรียนรู้ เรื่องการแปรรูปอาหารจากปลานิล จำนวน ๑๖ ผลิตภัณฑ์

- ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ได้จัดการเรียนการสอนในวันพฤหัสบดี คาบที่ ๓ - ๔ และนักเรียนฝึกประสบการณ์เพิ่ม ในวันศุกร์ เวลา ๑๓.๓๐ น. - ๑๖.๐๐ น.

- นิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ (Check) มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ โดยคณะกรรมการนิเทศ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม และบันทึกผล รายงานผล

- สรุปผล รายงาน และประเมินผล (Act) เมื่อการดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว รายงานสรุปผลเสนอต่อผู้บังคับบัญชา และเผยแพร่สู่สาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ

ที่ผ่านมาโรงเรียนธัญญาวดีศึกษาได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการนำศาสตร์พระราชามาบรรจุใช้ในการหลักสูตรและการเรียนการสอน หรือจัดทำเครื่องมือในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้กระบวนการสังเกต บันทึก และรวบรวมข้อมูลจากผลงาน วิธีการ หรือสิ่งที่

ผู้เรียนปฏิบัติ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจต่อตัวนักเรียน เน้นทักษะการคิด วิเคราะห์ ทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ และทักษะการแก้ปัญหา รวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างการปฏิบัติงาน

ส่วนการจัดทำหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้ได้ผลดี ต้องดูบริบทในหลายด้านมาประกอบเข้าด้วยกัน เช่น ชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง ซึ่งจะต้องให้สอดคล้องกันให้มากที่สุด และที่สำคัญหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐) หรือจัดกิจกรรมเสริมโดยการนำนักเรียนเข้าร่วมเรียนรู้ที่ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามโอกาสและงบประมาณที่มี เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้กับปราชญ์ชุมชนหลากหลายอาชีพ เช่น การเลี้ยงจิ้งหรีด การเลี้ยงไก่คอนโต การเลี้ยงหมูหลุม การเลี้ยงผึ้ง การเลี้ยงปลาน้ำจืด การปลูกผัก การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นต้น ดังนั้น โรงเรียนธัญญาวดีศึกษา ได้ดำเนินการจัดในรูปแบบ ดังนี้

- การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ นำอำนวยการพระราชาสถาบันศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน โดยดำเนินการในสาระเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ รายวิชาการแปรรูปอาหาร ซึ่งได้นำวัตถุดิบที่มีมากในชุมชน คือ ปลานิลมาแปรรูปเป็นอาหารชนิดต่าง ๆ และโครงการเรียนรู้สู่อาชีพ ในช่วงกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาและค้นพบตนเอง ภายใต้อชื่อกิจกรรม “ปลานิลถิ่นธัญญา” (ดังแผนภาพที่ ๑) ดังนี้

แผนภาพที่ ๑ บูรณาการศาสตร์พระราชารักษาเพื่อการพัฒนาสู่นวัตกรรมใหม่

นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยการกำหนดให้ปฏิบัติหรือจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

- บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสาระพื้นฐานทุกรายวิชาที่สอน รายวิชาละ ๑ หน่วยการเรียนรู้/การศึกษาคุณงาน

- จัดการเรียนรู้ในรายวิชาสาระเพิ่มเติม ในรายวิชาการแปรรูปอาหาร/การแปรรูปอาหารจากปลานิล (โดยใช้ปลานิลที่มีมากในชุมชน มาสร้างผลิตภัณฑ์ และจัดจำหน่ายทั้งแบบขายตรงและขายออนไลน์ โดยดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน)

- จัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ สัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยนำหลักคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง ๓ องค์ประกอบ คือ มีเหตุผล พอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน (นักเรียนรู้จักคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุมีผล ในการนำวัตถุดิบในชุมชนมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มความรู้ เพิ่มมูลค่า ตามกำลังความสามารถอย่างเต็มศักยภาพและมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตได้ดี)

ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างกล่าว ดังนี้

- ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการของตนเองและท้องถิ่น

- นักเรียนมีความสามารถในการสร้างผลผลิตและต่อยอดการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการแปรรูปผลผลิตเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ

- นักเรียนมีทักษะความสามารถในการคิดค้นต่อยอดนวัตกรรมใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในอาชีพที่จะดำเนินการต่อไป

- นักเรียนได้เรียนรู้และร่วมดำเนินการบริหารจัดการ “**บริษัทสร้างการดี**” และได้รับเงินปันผลอย่างเป็นธรรม

- ผลผลิต นำไปใช้กับวิถีชีวิตประจำวันและจำหน่ายสร้างรายได้ รวมถึงสินค้าของฝากสร้างชื่อเสียงให้ชุมชนและโรงเรียน

- ผู้เรียนเกิดความรัก สามัคคี และเกิดจิตสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณ และสืบสานศาสตร์พระราชามาให้ยั่งยืนตลอดไป

ส่วนกลไกภายนอกหรือภายในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ทางโรงเรียนธัญญาวดีศึกษาได้ร่วมกันออกแบบการดำเนินงานระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลเสียมหาก อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านทาบทอง สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอยะใหญ่ และ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ วิทยาลัยอุตสาหกรรมต่อเรือนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยทุกฝ่ายให้การสนับสนุนตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง

การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส covid-๑๙ ของโรงเรียนธัญญาวดีศึกษาได้มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือ ด้านความรู้หรือทฤษฎียังคงจัดได้ตามปกติ แต่ในส่วนของภาคปฏิบัติยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้าง แต่เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานกลุ่มได้เหมือนในสถานการณ์ปกติ และมีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคโดยการมอบหมายงานให้นักเรียนเป็นรายบุคคลได้ปฏิบัติและอัดคลิปวิดีโอส่งครูผู้สอนตามระยะเวลาที่กำหนด

ขณะเดียวกันการบริหารจัดการโครงการหรือกิจกรรมอาหารกลางวันของโรงเรียนนั้น จะให้นักเรียนได้มีอาหารกลางวันของนักเรียน ดำเนินการจากโรงเรียน มีระบบการดูแลนักเรียนที่เข้มแข็ง ครูที่ปรึกษา รู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ติดตามนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยมีคุณครูที่รับผิดชอบ นำข้อมูลนักเรียนเข้าระบบ แบบคัดกรองนักเรียนยากจน (นร.๐๑) ตามโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นหลักประกันโอกาสทางการเรียนรู้ ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ทำให้ในแต่ละภาคเรียน นักเรียนได้รับทุน คนละ ๑,๕๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๗๔ โรงเรียนได้นำเงินนี้มาใช้เป็นเงินค่าอาหารกลางวันให้แก่เด็กนักเรียนในแต่ละวัน ในช่วงเรียนปกติ สำหรับในช่วงเรียนออนไลน์ โรงเรียนได้จัดเป็นเงินสดให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อเป็นการบรรเทาและช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองด้วย

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ การเข้าถึงโอกาสในการแสดงศักยภาพน้อยมาก จึงอยากให้มีการสนับสนุนจากองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ด้วยการช่วยเหลือดูแลทั้งในลักษณะการอบรม และการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถพึ่งพาตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นกำลังสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้ เข้มแข็งสืบไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

นายสำราญ ภัคดี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร รวมถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้ง ๓ แห่ง ได้ร่วมนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการปฏิบัติจริง ทั้งในลักษณะ on site ในห้องประชุม และผ่านสื่อออนไลน์อิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒

นายประยงค์ อินนุพัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ ได้รับการส่งเสริม พัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การนำหลักคิด หลักปฏิบัติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินชีวิตอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีครูต้นแบบ ครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จนทำให้โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ ได้รับรางวัลสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๑ ในปีการศึกษา ๒๕๕๔ และได้รับการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ ดังนั้น โรงเรียนจึงให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการหลักคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และฐานการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงทางโรงเรียน มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ครู บุคลากรใหม่ และผู้ที่สนใจ เป็นประจำทุกปี เพื่อให้ความรู้และทบทวนความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาฯ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อีกด้วย

ในการนี้ โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ ได้บริหารจัดการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สร้างความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเป็นการเรียนรู้ในด้านหลักคิด หลักยึด หลักปฏิบัติ ทำให้คิด อย่างมีเหตุมีผล สามารถนำมาปรับใช้ในวิถีชีวิตของตนเอง และนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการในโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี และมีการปฏิบัติตามขั้นตอน PDCAR (ดังแผนภาพที่ ๒) ดังนี้

- ชั้นวางแผน (Plan) การประชุมวางแผนเพื่อกำหนดรายละเอียดการดำเนินงาน พิจารณาเลือกคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดเกณฑ์การดำเนินงาน และจัดทำปฏิทินการดำเนินงาน

- ขั้นตอนดำเนินการ (Do) เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ บันทึกขออนุญาตจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการตามโครงการและแผนการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรม
- ขั้นตอนตรวจสอบ (Check) มีการประเมินผลด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และตรวจสอบผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม
- ขั้นตอนปรับปรุง พัฒนา (Act) มีการจัดทำแบบสอบถามและนำผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาโครงการและกิจกรรมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ขั้นรายงานผล (Report) จัดทำเอกสารรายงานผลการดำเนินโครงการ จัดนิทรรศการ นำเสนอผลการปฏิบัติงานโครงการและกิจกรรมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แผนภาพที่ ๒ นวัตกรรมการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

ที่ผ่านมาโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ ได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการนำศาสตร์พระราชามาบรรจุใช้ในการหลักสูตรและการเรียนการสอน หรือจัดทำเครื่องมือในการวัดและประเมินให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่นำมาบูรณาการ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกิจกรรม มีการนิเทศเพื่อติดตามการดำเนินงาน มีการรายงานผลการดำเนินงาน และเผยแพร่ผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ ขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภายนอกสถานศึกษา จนหน่วยงานภายนอกเห็นคุณค่า ยอมรับและให้ความร่วมมือในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

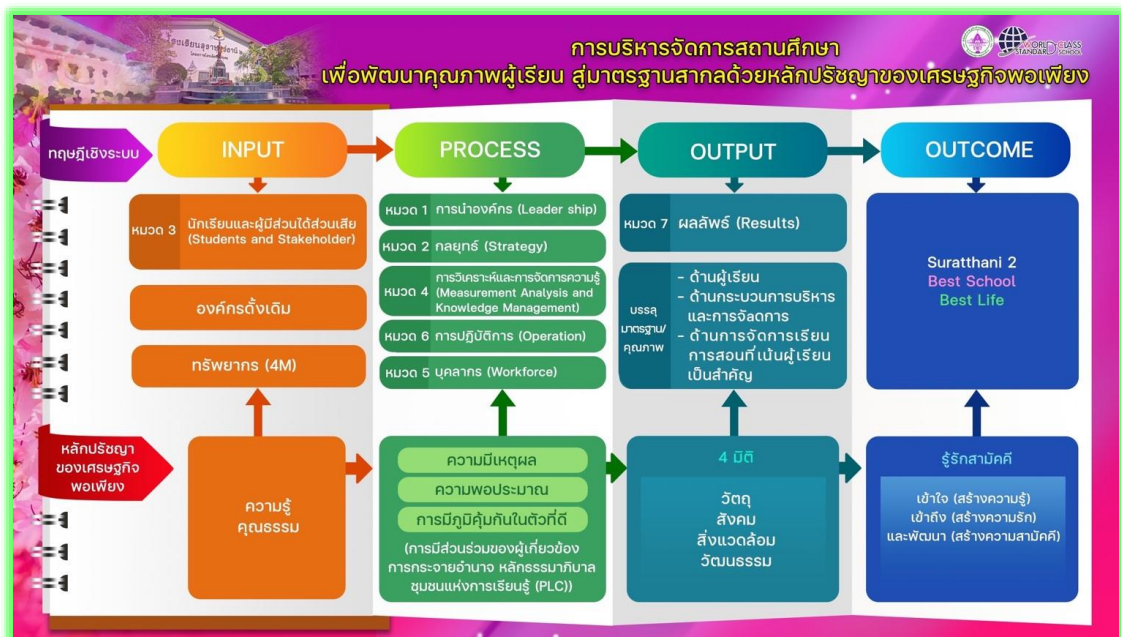
และมีแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย การมุ่งสร้างและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจหลักคิดโดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ การใช้คำถามกระตุ้นคิดเพื่อสร้างหลักคิดให้นักเรียน มีหลักการคิดและพิจารณาอย่างรอบคอบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบกระเทือนเสียหาย จำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันตัวที่ดีพอต่อการเปลี่ยนแปลงในแง่ที่ไม่ดี เพื่อกำจัดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นอันตรายต่อทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความสมดุล ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทาง

สายกลาง คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยอาศัยความรู้ และคุณธรรมในการวางแผนและการดำรงชีวิต ที่ไม่เกินกำลังของตน และเป็นที่พึงให้แก่ผู้อื่นได้ การนำหลักคิดไปใช้ในวิถีชีวิต การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจและฝึกให้ผู้เรียนดำเนินการคิด การกระทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการนำหลักคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ และบูรณาการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ทุกรายวิชา

ส่วนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้จัดให้มีโครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โดยอยู่ในแผนการปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งในโครงการนี้มีกิจกรรมที่มุ่งเน้น ส่งเสริมให้นักเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีหลักคิด หลักปฏิบัติและอุปนิสัย อยู่อย่างพอเพียง เช่น กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมพัฒนาห้องศูนย์การเรียนรู้ ปศพพ. กิจกรรมอบรมนักเรียนแกนนำ ปศพพ. กิจกรรมนักเรียนแกนนำสู่ปัญหาที่อยากแก้ความดีที่อยากทำ และกิจกรรมคนดีศรีประกายเพชร

โดยการจัดกิจกรรมของโรงเรียนจะมุ่งเน้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องคำนึงถึงการใช้ประเด็นคำถาม เพื่อนำสู่การจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การใช้คำถามสะท้อนคิด เช่น เราจะทำกิจกรรมอะไร ทำไมเราต้องทำกิจกรรมนี้ เราจะทำกิจกรรมนี้ได้ เมื่อไหร่ ทำอย่างไร เราจะมีแผนสำรองในการทำกิจกรรมนี้หรือไม่ การทำกิจกรรมนี้จะกระทบต่อใครบ้าง เป็นต้น ซึ่งคำถามเหล่านี้ใช้เพียงการทำกิจกรรมนอกห้องเรียน แต่เป็นคำถามสะท้อนคิดที่บูรณาการอยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ ที่คุณครูแต่ละวิชานำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้สะท้อนความคิด และนอกจากนี้ ยังมีการให้นักเรียนร่วมกันถอดบทเรียนหลังจากการทำกิจกรรม เพื่อนำผลการถอดบทเรียนสู่การปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินในครั้งต่อไป โดยมีรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา (ดังแผนภาพที่ ๓) ดังนี้

แผนภาพที่ ๓ การบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สู่มาตรฐานสากลด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ ได้ดำเนินการจัดในรูปแบบ ดังนี้

- การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- การจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นหลักคิดและหลักปฏิบัติทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ วิชาชีวิต และวิชาชุมชน โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่สถานศึกษา ในรายวิชาเพิ่มเติม วิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (IS) กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ กิจกรรมชุมนุม และกิจกรรมค่ายบูรณาการต่าง ๆ ฯลฯ

ส่วนการจัดการเรียนรู้ของครู ได้ปฏิบัติในรูปแบบการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระวิชาพื้นฐานทุกรายวิชา และรายวิชาเพิ่มเติมในบางรายวิชา โดยมุ่งเน้นให้เกิดอุปนิสัยความพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ มีความรู้ มีคุณธรรม มีความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีเหตุผล นำสู่ ๔ มิติ คือ ตนเอง สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และบูรณาการ ๓ ศาสตร์ ได้แก่ ศาสตร์สากล ศาสตร์พระราชาศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้สถานการณ์ของโรคระบาด COVID-๑๙ โดยใช้ S.T.๒ Model ส.๓.๒ วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ส่งผลให้ครูร้อยละ ๙๓.๖๐ สามารถออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ของโรคระบาด COVID-๑๙ ระดับดีขึ้นไป โดยการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ในรูปแบบ Online ให้เป็นแบบ Active learning ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม และ Application ที่หลากหลาย มีการสร้างชิ้นงานในรูปแบบที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ ครูทุกคนจะส่งแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านระบบ Online และได้รับการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยคณะกรรมการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้จริง และระหว่างที่จัดการเรียนการสอนจะมีคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอน โดยการจับคู่บัดดี้ ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน หรือครูที่สอนในระดับชั้นเดียวกันเพื่อเข้าร่วมสังเกตชั้นเรียน ซึ่งการนิเทศจะเป็นไปในลักษณะกัลยาณมิตร นิเทศเพื่อเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงและพัฒนา การจับคู่นิเทศทำให้มีการเติมเต็ม อย่างเช่น ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนอย่างยาวนานประมีความแม่นยำ มีกลวิธีการสอนที่หลากหลาย ส่วนครูรุ่นใหม่จะมีความสามารถในด้านเทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทำให้การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อครูและนักเรียน มีการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ โดยมีคณะกรรมการตรวจสอบแผนการวัดผลและประเมินผลก่อนนำไปใช้จริง ตลอดจนส่งเสริมให้มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และมีการนำเสนอวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินงานตามกระบวนการ PLC จนมีการเผยแพร่ผลงานสู่สังคมภายนอกผ่านรูปแบบอื่น เช่น Website ของโรงเรียน การนำเสนอผลงานในเวทีเสวนา และกิจกรรม Open house เป็นต้น

นอกจากนี้ การจัดอบรมแผนการจัดการเรียนรู้ แบบออนไลน์ให้แก่ครูใหม่และครูที่สนใจ ทบทวนความรู้ ในช่วงปิดภาคเรียนที่ ๒ เป็นประจำทุกปี เพื่อคุณครูจะได้ไปจัดทำแผนในช่วงปิดภาคเรียน และส่งแผนก่อนเปิดภาคเรียน ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ มีการเพิ่มช่องทางในการส่งแผนการจัดการเรียนรู้ โดยคุณครูสามารถส่งได้ทาง Google drive เพื่อความสะดวกในการส่งงาน การนำไปใช้ และการปรับปรุงพัฒนาแผนในภาคเรียนต่อไป มีคณะกรรมการตรวจและประเมินแผน ซึ่งก็จะเป็นครูแกนนำในแต่ละกลุ่มสาระที่มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดทำแผนบูรณาการ ปศพพ. มีการประเมินและเสนอแนะเพื่อปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้น ในภาคเรียนนี้จะเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น มุ่งเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการใช้สื่อออนไลน์ และเมื่อจัดการเรียนการสอนจนสิ้นภาคเรียนแล้วก็มี การส่งบันทึกหลังแผนเพื่อรายงานผลการจัดการเรียนรู้พร้อมส่งแผนในภาคเรียนต่อไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒

ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว คือ นักเรียนแกนนำที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการที่ครูได้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ที่ความรู้ความเข้าใจ และมีนักเรียนแกนนำที่สามารถถ่ายทอดความรู้ หลักคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่นักเรียนคนอื่น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง นักเรียนสามารถถอดประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยทุกครั้งในการจัดกิจกรรม หรือเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ โดยเฉพาะหลักคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดเวทีให้นักเรียนได้มีโอกาสดำเนินการเรื่องเล่า ตัวอย่างกิจกรรมล่าสุดที่ทางโรงเรียน ได้จัดในช่วงการเรียนการสอนออนไลน์ คือกิจกรรมถอดบทเรียน เขียนเรื่องเล่า กิจกรรมดี ๆ ที่บ้านฉัน เพื่อเพาะเมล็ดพันธุ์ความดีสู่วิถีพอเพียง เป็นการเชิญชวนให้นักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรในโรงเรียนเขียนเรื่องเล่ากิจกรรมที่ทำในช่วงการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

นักเรียนจึงจะมีความสามารถในการอ่าน การคิด การวิเคราะห์ และการเขียนเป็นไปตามที่โรงเรียนกำหนดนักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาใช้เทคโนโลยี และคิดสร้างนวัตกรรมในแต่รายวิชา เช่น โครงงานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และโครงงานคณิตศาสตร์ ผลงานจากการเรียน IS เป็นต้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสูงกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด และที่สำคัญนักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และสืบค้นข้อมูล ซึ่งจะเห็นได้จากความสำเร็จในการเรียน Online ผ่านช่องทางการเรียนรู้ต่างๆ เช่น Google classroom, Google meet, Facebook live, Youtube live เป็นต้น นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีการวางแผนในการทำงาน และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความเป็นผู้นำและเป็นผู้ตามที่ดี สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีจิตอาสาและรู้จักการแบ่งปันความสุขให้แก่ส่วนรวม

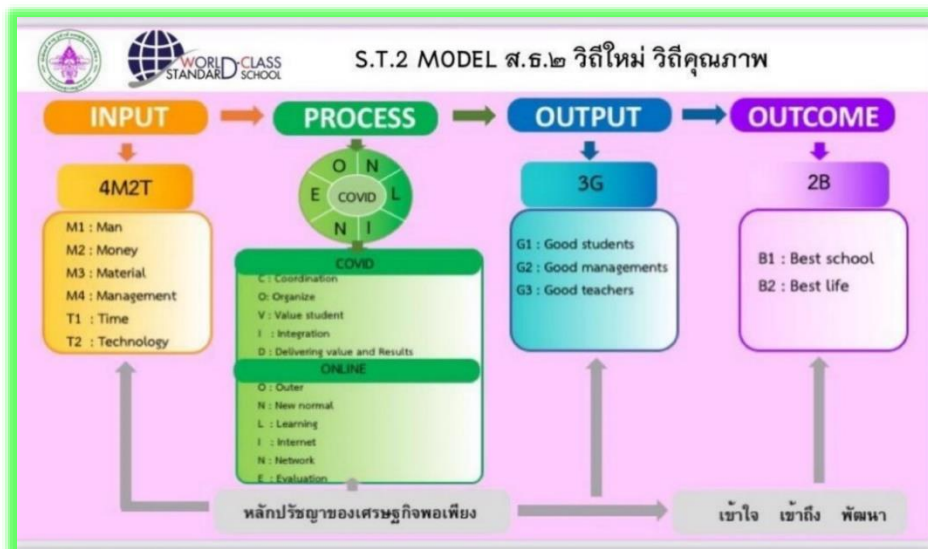
ส่วนของกลไกภายนอกหรือภายในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ทางโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิสัยทัศน์ในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ชุมชนและหน่วยงานภายนอกได้รับรู้การพัฒนาโรงเรียนในเชิงนโยบาย นอกจากนี้เพื่อให้ชุมชนและหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ ได้รับความรู้ข้อมูลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โรงเรียนจึงพยายามประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลายวิธี เช่น ใช้โอกาสของการประชุมร่วมกันของชุมชน ทั้งการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด การประชุมผู้ปกครอง และการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีตัวแทนชุมชนเข้าร่วมประชุม ทำให้มีโอกาสนำเสนอการถ่ายทอดนโยบายและร่วมวางแผนดำเนินการสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนมีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานและรางวัลที่โรงเรียนได้รับอย่างต่อเนื่อง และหลากหลายวิธี ส่งผลให้มีการเข้ามาศึกษาดูงานเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เช่น การศึกษาดูงานด้านการดำเนินการเพื่อพัฒนาโรงเรียนเป็นสถานศึกษาพอเพียง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน งานด้านอาคารสถานที่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการขอความร่วมมือคณะกรรมการในการเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งสิ่งนี้เป็นผลจากการที่โรงเรียนได้รับความไว้วางใจจากชุมชน จึงทำให้โรงเรียนได้มีโอกาสได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเช่นกัน การช่วยเหลือในด้านพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา ห้อง ICT ห้องปฏิบัติการ ลานกีฬา และลานกิจกรรม เป็นต้น

โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ ได้มีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ มีแหล่งเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย บุคลากรในโรงเรียนมีอุปนิสัยความพอเพียงสามารถถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ที่เป็นผลจากการปฏิบัติตน และการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลความสำเร็จเหล่านี้นำมาซึ่งเป็นผลงานที่เป็นเลิศของสถานศึกษา (Best practice) คือ หลักสูตรบูรณาการ เป็นการบูรณาการของหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ ปรชาญ์ชาวบ้าน และวิทยากรในท้องถิ่นซึ่งได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โรงเรียนได้เป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่นๆ ตลอดจนหน่วยงานภายนอกที่มาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปดำเนินการให้เหมาะสมตามบริบทและเกิดผลประโยชน์ที่ยั่งยืนต่อไป

ส่วนการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส covid-๑๙ ของโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ของโรคระบาด COVID-๑๙ จึงจำเป็นต้องปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนโดยใช้ S.T.๒ Model ส.๕.๒ วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับบริบท ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นแบบ Online และรูปแบบผสมผสานเป็นระยะ ๔ สัปดาห์ (๓๑ มกราคม ๒๕๖๕-๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕) ทางโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ ได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ เป็นผู้มีความพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ มีคุณธรรม มีความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีเหตุผล และนำสู่ ๔ มิติ ซึ่งเป็นผลจากการขับเคลื่อนหลักคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยี สามารถเลือกรับและใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม ในแต่ละรายวิชาภายใต้การจัดการเรียนการสอนแบบ Online ได้อย่างหลากหลาย เช่น การตัดต่อคลิป การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน การออกแบบผลงานผ่าน Application และโปรแกรมที่หลากหลาย และผลงานจากการเรียน IS เป็นต้น การสร้างเสริมคุณลักษณะให้นักเรียนมีการยอมรับในการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและความหลากหลาย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง มีการช่วยเหลือกันในทุกด้าน ระหว่างการเรียนการสอนผ่านระบบ Online โรงเรียนมีกิจกรรมในการส่งเสริมการสร้างพฤติกรรมเชิงบวก และการจัดหลักสูตรลูกประกายเพชรให้แก่ นักเรียนจึงทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสร้างพฤติกรรมที่ดีในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยใช้ S.T.๒ Model ส.๕.๒ วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ (ดังแผนภาพที่ ๔) ดังนี้

แผนภาพที่ ๔ S.T.๒ Model ส.๕.๒ วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ

ทั้งนี้ โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ ไม่มีโครงการอาหารกลางวัน แต่ทางโรงเรียนมีโครงการและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกองทุน ญ.ส.ส. มีทุนปัจจัยพื้นฐานในการช่วยเหลือเงินทุนค่าอาหารกลางวัน และค่าเดินทางแก่นักเรียน ทางโรงเรียนมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ในการทำอาหารให้นักเรียนสามารถทำอาหารได้ด้วยตนเอง การนำผัก ผลไม้ อาหารในท้องถิ่นมาประกอบอาหารได้อย่างถูกต้องตามหลักอนามัย ทำให้นักเรียนสามารถทำและนำอาหารมาบริโภคที่โรงเรียน มีการบูรณาการความรู้ทั้งรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ วิชางานบ้าน วิชาอาหารเพื่อสุขภาพ วิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น วิชาสำหรับวรรณคดี วิชาน้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ และกิจกรรมทั้งในส่วนของกิจกรรมชุมนุม และกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และโครงการอาชีพ เป็นต้น มีการส่งเสริมให้นักเรียนนำขนมมาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน นอกจากนี้มีการทำขนมวาฟเฟิลเพื่อสุขภาพ นำไปแจกแก่น้อง ๆ ในระดับประถมศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง

ข้อเสนอแนะ ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ มุ่งเน้นการสอดแทรกหลักคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่นักเรียน มากกว่ามุ่งสร้างลักษณะทางกายภาพ เพราะฐานการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อาจไม่คงที่ ทุกสิ่งย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบท ฐานการเรียนรู้อาจมีการเปลี่ยนแปลง แต่สิ่งสำคัญที่จะคงทน และยั่งยืนนั้นก็คือหลักคิด

๒. โรงเรียนบางสวรรค์วิทยาคม

นายธรรมดล หงษ์ทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนบางสวรรค์วิทยาคม ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันโรงเรียนบางสวรรค์วิทยาคมได้บริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยมี ทบพทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง แล้วเริ่มทำการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม และการปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝัง เช่น จัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เน้นความร่มรื่น ประโยชน์ใช้สอย เป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ และรณรงค์ให้จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นักเรียน ครูและบุคลากรสถานศึกษา “น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และปฏิบัติในโรงเรียนของพ่อ” ได้สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนครูและบุคลากรทางการศึกษา อบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาผู้บริหารและครูแกนนำโรงเรียนการถอดบทเรียนฐานการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระที่บูรณาการหน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงไว้ จัดกิจกรรมชุมนุม และรายวิชา IS สอดคล้องกับฐานการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้น นำสู่การถอดบทเรียนของผู้เรียนจากเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ของแต่ละรายวิชา กิจกรรมชุมนุม รายวิชา IS ฐานการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ดังนี้

๑) ฐานศิลปะดนตรีคีตพันธ์ เป็นกิจกรรมดนตรีเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการนำความรู้ความสามารถมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับบริบทและสภาพปัญหาของโรงเรียนที่ต้องสนับสนุนทั้งภาครัฐและชุมชน อีกทั้งยังส่งผลให้นักเรียนกล้าแสดงออก เสียสละ มีความอดทนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำจึงให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

๒) ฐานมโนราห์สืบสาน ต่อยอดวัฒนธรรมได้ เป็นมโนราห์ หรือ โนรา เป็นการละเล่นพื้นเมืองภาคใต้ ที่สืบทอดกันมานานและนิยมกันอย่างแพร่หลาย เป็นการละเล่นที่มีทั้งการร้อง การรำ บ้างก็เล่นเป็นเรื่อง แสดงตามคติความเชื่อที่เป็นพิธีกรรม สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลจากการร่ายรำของอินเดียโบราณ ก่อนสมัยศรีวิชัย มาจากพ่อค้าชาวอินเดีย สังเกตได้จากเครื่องดนตรีที่ เรียกว่า เบญจสังคีต ซึ่งประกอบด้วย โหม่ง ฉิ่ง ทับ กลอง ปี่ใน ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีโนรา รวมถึงท่ารำของโนราหลายท่าที่ละม้ายคล้ายคลึงกับการร่ายรำของทางอินเดีย ตรงกับสมัยสุโขทัยตอนต้น เชื่อกันว่าโนราเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยที่หัวเมืองพัทลุง ปัจจุบันคือ ต.บางแก้ว จ.พัทลุง แล้วจึงแพร่ขยายไปยังหัวเมืองอื่นๆ ของภาคใต้ เรื่อยขึ้นไปจนถึงภาคกลาง และกลายเป็นละครชาตรีของภาคกลาง และเพลงจังหวะตะลุง ส่วนคำว่า มโนราห์ เป็นคำที่เกิดขึ้นเมื่อสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยการนำเรื่องพระสุธน-มโนราห์ มาแสดงเป็นละครชาตรี จึงเกิดคำเรียกว่า มโนราห์

๓) ฐานศิลปะการต่อสู้มวยไทย เป็นมวยไทยเริ่มขึ้นในสมัยใดไม่มีเอกสารหรือหนังสือเล่มใดระบุไว้ แต่เท่าที่ได้ปรากฏมวยไทยเกิดขึ้นมานานแล้ว เพราะมวยไทยนั้นเป็นศิลปะประจำชาติและเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ตั้งแต่สมัยโบราณมาจนถึงปัจจุบันมวยไทยสมัยก่อนมีการฝึกฝนอยู่ในบรรดาหมู่ทหาร

การรบกับประเทศเพื่อนบ้านสมัยนั้นยังไม่มีปืนเป็นอาวุธ มีแต่ดาบ พลอง ง้าว ดั้ง เชน การรบในสมัยนั้นจึงเป็นการรบที่ประชิดตัวด้วยอาวุธในมือ คนไทยจึงได้ฝึกหัดการเตะถีบคู่ต่อสู้ เพื่อให้เกิดการได้เปรียบเพิ่มขึ้นจากการใช้อาวุธในมือดังกล่าวต่อมาผู้คิดหาว่าอย่างไรจึงจะนำการถีบการเตะนั้นมาเป็นศิลปะการต่อสู้ไปพร้อมกับมือได้ จึงได้เกิดการฝึกหัดการต่อสู้ป้องกันตัว เพื่อแสดงตามงานเทศกาลต่าง ๆ เมื่อเป็นที่นิยมและแพร่หลายมากขึ้นก็มีการฝึกหัดและจัดตั้งเป็นสำนักฝึกมวยไทยกันมากมาย และสำนักที่ฝึกมวยไทยจะเป็นสำนักดาบที่มีชื่อเสียงมีอาจารย์ดี เป็นผู้ฝึกสอน ดังนั้นการฝึกมวยไทยในสมัยนั้นจึงมีจุดมุ่งหมาย ๒ อย่าง คือ เพื่อสู้รบกับข้าศึก และเพื่อต่อสู้ป้องกันตัว

๔) ฐาน Lost in Bangsawan เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ Lost in Bangsawan โดยนำวิชาภาษาอังกฤษบูรณาการกับสิ่งที่มีในท้องถิ่น นั่นคือสถานที่ท่องเที่ยว นักเรียนรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง และสามารถถ่ายทอดข้อมูลต่อบุคคลภายนอกโดยผ่านการใช้ภาษาอังกฤษ

๕) ฐานโครงการวิทยาศาสตร์ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นผักคราดหัวแหวน (ชื่อวิทยาศาสตร์ *Acmella oleracea*) พบจำนวนมากในท้องที่ตำบลบางสวรรค์ โดยเฉพาะในสวนปาล์มน้ำมัน เป็นทั้งอาหารและยาสมุนไพร มีสรรพคุณช่วยต่อต้านเชื้อแบคทีเรีย ยีสต์ ไวรัส ทั้งนี้ยังสามารถยับยั้งการหดเกร็งของลำไส้ ลดความดันโลหิต เพิ่มฤทธิ์ของฮิสตามีนในการทำให้ลำไส้หดเกร็ง ปรับปรุงระบบภูมิคุ้มกัน ฆ่ายุง และลูกน้ำยุงได้เป็นอย่างดี มีฤทธิ์ทำลายระบบหายใจ ทำให้ลูกน้ำยุงชักเป็นยาชาเฉพาะที่ แก้ปวด ลดความแรงและความถี่ของการบีบตัวของหัวใจห้องบน ยับยั้งการหดตัวของมดลูกซึ่งเหนี่ยวนำด้วย oxytocin ได้ด้วย

๖) ฐานมหากาพย์แห่งชมเครื่องควาหวาน เป็นกาพย์แห่งชมเครื่องควาหวานเป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒) โดยพระองค์ทรงพระราชนิพนธ์กาพย์แห่งนี้ขึ้นตั้งแต่ครั้งยังดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร จุดประสงค์ในการแต่ง คือเพื่อใช้เป็นบทแห่งสำหรับการเสด็จประพาสทางชลมารค แต่สิ่งที่ทำให้กาพย์แห่งชมเครื่องควาหวานพิเศษยิ่งขึ้นก็คือการทำหน้าที่เป็น “จดหมายรัก” พรรณนาความรักความคิดถึงที่เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทรมีต่อเจ้าฟ้าหญิงบุญรอดไปในตัว เพราะถ้าเพื่อน ๆ สังเกตดี ๆ นอกจากการชื่นชมอาหารควาหวานที่เจ้าฟ้าหญิงบุญรอดเคยทำถวาย กาพย์แห่งชมเครื่องควาหวานยังมีเนื้อความอีกหลายจุดที่กวีพริ้วพรรณนาถึงนางอันเป็นที่รัก ซึ่งในบทประพันธ์ยังกล่าวถึงอาหารต่าง ๆ มากมาย รวมไปถึงแกงไตปลา อาหารท้องถิ่นภาคใต้ถือว่าเป็นอาหารไทย ด้วยรสชาติของอาหารที่มีความเป็นจุดเด่นเฉพาะตัว สามารถทานกับพืชผัก สมุนไพรพื้นบ้าน ซึ่งวัตถุดิบในการทำแกงไตปลานั้นแต่ละท้องถิ่นจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่น

๗) ฐานครกคณิตคิดพอเพียง เป็นครกคณิตเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการนำความรู้เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ในเรื่องการชั่ง การตวงวัด การหาปริมาตร อัตราส่วน ร้อยละ นำไปประยุกต์ใช้กับการเตรียมส่วนผสมของการทำขนมครก ซึ่งมีส่วนผสม ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ ส่วนผสมของน้ำแป้ง ส่วนผสมที่ ๒ ส่วนผสมของน้ำกะทิ และยังใช้ในการในการเตรียมส่วนผสมของหน้าขนมครกตามอัตราส่วนที่ถูกต้องและเหมาะสม เมื่อนักเรียนมีประสบการณ์มากขึ้น สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ในอนาคต สอดคล้องกับบริบทและสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนในชุมชนตำบลบางสวรรค์ นอกจากนี้ครกคณิตยังปลูกฝังค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับอาหารพื้นบ้าน การออมเงินที่ได้จากการจำหน่ายซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๘) ฐานการงานอาชีพพอเพียง เป็นเตยหอม เป็นพืชสมุนไพร ปลูกได้ง่าย และนิยมปลูกกันในพื้นที่ตำบลบางสวรรค์ นอกจากเป็นสมุนไพร ก็สามารถนำมาทำน้ำใบเตยหอม นำไปเป็นส่วนผสมของการทำขนมหวาน และนอกจากนั้นก็ยังสามารถนำมาทำเป็นดอกกุหลาบเตยหอม นำไปต้บกลั่นในรด ในห้องน้ำ หรือใส่แกงกันเาะรับแขก เพื่อดับกลิ่นอันไม่พึงประสงค์อีกด้วย

๙) ฐานผู้พิทักษ์การจราจร เป็นผู้พิทักษ์จราจร มีหน้าที่ ปฏิบัติงานจราจร รับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการจราจร ในสถานศึกษา และงานที่มีลักษณะเกี่ยวข้องหรือเป็นส่วนประกอบของงานนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด ปัญหาด้านการจราจร ในสถานศึกษา และเพื่อเสริมสร้างวินัยจราจรให้กับเด็กนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจในกฎจราจรเป็นอย่างดี และสามารถนำความรู้ที่ได้ไป แนะนำให้แก่บุคคลในครอบครัว ให้เห็นความสำคัญของวินัยจราจรและปฏิบัติอย่างถูกต้องมีส่วนร่วมในการช่วยลดปัญหาการจราจร

๑๐) แหล่งเรียนรู้ธนาคารขยะ เป็นธนาคารขยะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการคัดแยกขยะ ซึ่งสามารถนำไปสร้างรายได้ ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับบริบทและสภาพปัญหาของโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ปริมาณขยะมากขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะขยะประเภทขวดพลาสติกและกระดาษที่สามารถนำไปขายได้ นอกจากนี้ธนาคารขยะยังปลูกฝังค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการออมเงินที่ได้จากการขายขยะซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑๑) แหล่งการเรียนรู้ ZERO WAST เป็นผู้พิทักษ์จราจร มีหน้าที่ ปฏิบัติงานจราจร รับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการจราจร ในสถานศึกษา และงานที่มีลักษณะเกี่ยวข้องหรือเป็นส่วนประกอบของงานนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด ปัญหาด้านการจราจร ในสถานศึกษา และเพื่อเสริมสร้างวินัยจราจรให้กับเด็กนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจในกฎจราจรเป็นอย่างดี และสามารถนำความรู้ที่ได้ไป แนะนำให้แก่บุคคลในครอบครัว ให้เห็นความสำคัญของวินัยจราจรและปฏิบัติอย่างถูกต้องมีส่วนร่วมในการช่วยลดปัญหาการจราจร

๑๒) แหล่งเรียนรู้ธนาคารโรงเรียน เป็นโครงการธนาคารโรงเรียน ได้รับความร่วมมือจากธนาคารออมสินสาขาบางสวรรค์ จัดตั้งธนาคารโรงเรียนเป็นธนาคารจำลอง ที่ดำเนินการโดยนักเรียนในโรงเรียน มีครูผู้รับผิดชอบ และพนักงานธนาคารออมสินเป็นที่ปรึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักบริหารจัดการการเงิน มีทักษะและเป้าหมายที่ชัดเจนในการออม

๑๓) แหล่งเรียนรู้ โครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอดตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” คือ โรงเรียนบางสวรรค์วิทยาคม เป็นโรงเรียนนาร่องรุ่นที่ ๑ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อเป็นการสร้างต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ขนาดเล็ก และสามารถดำเนินการได้ในทุกเงื่อนไขของพื้นที่ โดยปรับเปลี่ยนพื้นฐาน แนวความคิด ฝึกริเริ่ม ลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหาจริงในท้องถิ่นสู่การเรียนรู้ในสถานศึกษา ให้เกิดผลในมิติต่าง ๆ ทางด้านการพึ่งพาตนเอง มีความภาคภูมิใจ การพัฒนาจิตใจ การพัฒนาทางปัญญา รวมทั้งสามารถเป็นที่พึ่งของชุมชนได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

โดยมีกระบวนการปฏิบัติ ๒ ขั้นตอน ดังนี้

- ประชุมวางแผน (PDCA)
- ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนปีการศึกษา ๒๕๖๔ ของแต่ละรายวิชา กิจกรรมชุมนุมรายวิชา IS

ที่ผ่านมาโรงเรียนบางสวรรค์วิทยาคมได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการนำศาสตร์พระราชามาบรรจุใช้ในการหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนี้

- บันทึกหลังสอน การจัดทำแผนบูรณาการของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชา
- ผลประเมินของกิจกรรมชุมนุมกลุ่มสาระการเรียนรู้
- ผลการวัดประเมินผลในรายวิชา IS๑
- บันทึกการใช้แหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ ของนักเรียน
- การเข้าศึกษาดูงานของหน่วยงานภายนอก

โดยมีข้อเสนอแนะในการนำมาจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้
ได้ผลดี ดังนี้

- ฐานการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ มีการนำเสนอเนื้อหาเสนอในรูปแบบออนไลน์
- จัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง และการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้
เรียนรู้อารยเกษตร ของกลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชา

ส่วนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้กำหนดให้บูรณาการลงสู่แผนการจัดการเรียนรู้
ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกรายวิชา ในการการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างน้อย
๑ หน่วยการเรียนรู้ หรือ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ และกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดกิจกรรมชุมนุม และวิชา IS
สอดคล้องกับฐานการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนดำเนินการ พร้อมทั้งกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ
ครูผู้สอน ให้ปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระที่บูรณาการหน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจ
พอเพียงไว้ ผ่านการจัดกิจกรรมชุมนุม และรายวิชา IS สอดคล้องกับฐานการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนได้
จัดทำขึ้น นำสู่การถอดบทเรียนของผู้เรียนจากเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ของแต่ละรายวิชา กิจกรรมชุมนุม รายวิชา IS

ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ดังนี้

- นักเรียนมีสมรรถนะในระดับดีในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ นำสู่การปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
- นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- นักเรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพ สุจริต พึ่งพาตนเองได้
- นักเรียนสามารถเผยแพร่ความรู้ สู่ชุมชนและรักษาท้องถิ่นของตนเอง
- นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ส่วนของกลไกภายนอกหรือภายในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์
พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ทางโรงเรียนบางสวรรค์วิทยาคมได้บูรณาการลงสู่
แผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกรายวิชา ในการการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงอย่างน้อย ๑ หน่วยการเรียนรู้ หรือ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ และมีการสร้างแหล่งเรียนรู้ ฐานการ
เรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ มีการฝึกถอดประสบการณ์จากกิจกรรมการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ ฐานการ
เรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้รู้หลักคิดนำไปสู่การปฏิบัติ ในการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ โดยแบ่งออกเป็น

- ผู้บริหาร ศึกษาวิเคราะห์ของ สพม.สุราษฎร์ธานี ชุมพร มาร่วมกิจกรรมต่างๆของทางโรงเรียน
และได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการแหล่งเรียนรู้ โครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อ
ยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้วย โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง

- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า โรงงาน ภาคีเครือข่าย
เข้ามาร่วมในการให้ความคิดเห็น สนับสนุนงบประมาณ ปรับปรุงพื้นที่และอุปกรณ์ในการดำเนินงาน

- หน่วยงานด้านการเกษตร เข้ามาให้ความรู้ในการดำเนินกิจกรรม เช่น ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติ
ภาคใต้ สำนักงานประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศูนย์พันธ์ข้าว สุราษฎร์ธานี สถานีเพาะชำกล้าไม้สุราษฎร์ธานี

- หน่วยงานราชการในพื้นที่ ผู้นำชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน ให้ความรู้คุณครู นักเรียน
ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ และฐานการเรียนรู้ เช่น นายไสว แมนเมือง ปราชญ์ชาวบ้าน สถานีตำรวจภูธร
บางสวรรค์ โคก หนอง นา โมเดล ตัวอย่าง โดย พ.ต.ท.วิระพันธ์ เกื้อรักษ์ สวญ.สภ.บางสวรรค์ นายโชติ
ไทยเกิด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑๐

การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส covid-๑๙ ของโรงเรียน บางสวรรค์วิทยาคมได้เปิดสอนในรูปแบบ on site และออนไลน์ โดยเน้นการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถานศึกษา หรือถ่ายทอดความรู้จากการปฏิบัติจริงตามสถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างนักเรียน กับครูผู้สอนผ่านสื่อเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้นตามลำดับ

ขณะเดียวกันการบริหารจัดการโครงการหรือกิจกรรมอาหารกลางวันของโรงเรียนนั้น จะให้นักเรียนนำผลผลิตแบ่งปันให้กับนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมอารยเกษตรนำสู่ครอบครัว และแบ่งปันผลผลิตจากโครงการอารยเกษตรให้กับนักเรียนที่มีขาดแคลน (จากการคัดกรองของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน)

ข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา หรือมีปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

๓. โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี

นายสมชาย กิจคาม ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานีได้น้อมนำศาสตร์พระราชามา กำหนดเป็นนโยบาย จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อขับเคลื่อนดำเนินการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ในสถานศึกษา โดยสรุปได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- เพื่อให้ผู้เรียนมีหลักคิดหลักปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำหลักคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง
- เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศาสตร์พระราชามาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา บุคลากรภายนอก ชุมชน และหน่วยงานอื่น
- เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี ตามคำขวัญ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ และค่านิยมของสถานศึกษา
- เพื่อสืบสาน รักษา และต่อยอดโดยใช้หลักคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกิดความยั่งยืนและสร้างโรงเรียนเครือข่าย

เป้าหมายโครงการ

- เป้าหมายเชิงปริมาณ
 - ผู้เรียนจำนวน ๒,๓๕๑ คน มีการใช้หลักคิดหลักในการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - ผู้เรียนจำนวน ๒,๓๕๑ คน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และค่านิยมที่ดี
 - ครูและบุคลากร จำนวน ๑๕๐ คน จัดการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มีโรงเรียนเครือข่ายเข้าร่วมศึกษาการเรียนรู้อย่างน้อย ๑ - ๒ โรงเรียน
- เป้าหมายเชิงคุณภาพ
 - นักเรียนมีความสามารถในการนำหลักคิด หลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับดี
 - นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และค่านิยมที่ดี ระดับดี
 - ครูและบุคลากรจัดการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับดี
 - โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมและสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับดี
 - โรงเรียนมีห้องศาสตร์พระราชามาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน

การขั้นตอนการจัดหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา สรุปได้ดังนี้

- ๑) ครูทุกคนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ บูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน/รายวิชาเพิ่มเติม
- ๒) ครูจัดทำโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง
- ๓) ครูเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง โดยมีองค์ประกอบของแผน ดังนี้

- มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
- สารสำคัญ
- จุดประสงค์การเรียนรู้
- สารการเรียนรู้
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- ชิ้นงาน/ภาระงาน
- การวัดผลและประเมินผล
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- สื่อและแหล่งเรียนรู้
- บันทึกผลหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- ภาคผนวก ใบกิจกรรม ใบความรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ชิ้นงาน

๔) ครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน บุคลากรแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของนักเรียน ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา วัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บันทึกผลการหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะปรับปรุง

๕) จัดนิทรรศการนำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งระดับโรงเรียน และระดับเครือข่ายสถานศึกษา

ที่ผ่านมาโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานีได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการนำศาสตร์พระราชามาบรรจุใช้ในการหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนี้

- จัดทำเครื่องมือ วัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

- ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

- รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

- จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิด จากการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาไปประยุกต์ใช้ ส่งผลให้โรงเรียนประเมินศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

และมีแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา แล้วพบว่า

- บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

- บุคลากรมีการประยุกต์ ใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติภารกิจหน้าที่

- บุคลากรได้แสวงหาความรู้ตามแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

- บุคลากรจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา

- บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างสอดคล้อง กับแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

- บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนร่วม และสาธารณประโยชน์

- บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

- บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับต่อ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสสังคม

การจัดหลักสูตรของสถานศึกษาโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี ได้ดำเนินการจัดในรูปแบบของการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง

ส่วนการจัดการเรียนรู้ของครู ได้ปฏิบัติในรูปแบบการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระวิชาพื้นฐานทุกรายวิชา และรายวิชาเพิ่มเติมในบางรายวิชา โดยมุ่งเน้นให้นำหลักคิด และหลักปฏิบัติ หลัก ๒ ๓ ๔ ตามแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านศึกษามาใช้บูรณาการหน่วยการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้เพื่อเพื่อบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง

๒ เงื่อนไข คือเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

๓ หลักการ คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

๔ มิติ คือ วัตถุ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ดังนี้

- ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ของแต่ละระดับ ชั้นปีการศึกษา

- ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ

- ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม

- ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

- ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

ส่วนของกลไกภายนอกหรือภายในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ทางโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานีได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิสัยทัศน์ในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ชุมชนและหน่วยงานภายนอกได้รับรู้การพัฒนาโรงเรียนในเชิงนโยบาย ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานต้นสังกัด จากเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน

ในสถานการณ์ปัจจุบันโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานีได้เปิดสอนผสมผสานทั้งในรูปแบบ on site และ online โดยเน้นส่งเสริมทักษะชีวิตคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงร่วมกับผู้ปกครองเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานีมีบริการจำหน่ายอาหารกลางวันแก่นักเรียน โดยมีการควบคุมคุณภาพอาหาร ความสะอาดและราคา รวมถึงจัดบริการที่นั่งให้นักเรียนรับประทานอาหาร และเว้นระยะห่างเพื่อรักษามาตรการด้านความปลอดภัยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อยู่เสมอ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

นายรัชชเวชว์ จันทรสุขศรี ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ และผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้ง ๓ แห่ง ได้ร่วมนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการน้อมนำศาสตร์พระราชามาสู่การปฏิบัติจริง ผ่านสื่อออนไลน์อิเล็กทรอนิกส์ เต็มรูปแบบ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. โรงเรียนห้วยยอด

นายสมปอง ห่วงจริง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยยอด ได้ให้ข้อมูลที่ประชุมว่า ปัจจุบันโรงเรียนห้วยยอดได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษามาตามกระทรวงศึกษาธิการ จึงจัดทำโครงการศาสตร์ของพระราชนำพาสู่ความยั่งยืน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO ทั้ง ๔ ด้าน คือ ทักษะวิชาการ (Learning to know) ทักษะวิชาชีพ (Learning to do) ทักษะชีวิต (Learning to live with the others) และทักษะสังคม (Learning to live with others) และทักษะวิชาชีพ (Learning to do) อีกทั้งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศาสตร์สากล เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีอุปนิสัยพอเพียง เป็นคนดี เก่งและมีความสุข เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายเกี่ยวกับการพัฒนาระดับนานาชาติซึ่งจัดทำขึ้นโดยองค์กรสหประชาชาติ คือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือตัวย่อว่า SDGs)

วัตถุประสงค์

๑) ผลผลิต (OUTPUT) คือ นักเรียนเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒) ผลลัพธ์ (OUTCOME) คือ นักเรียนพัฒนาอุปนิสัยพอเพียง

๓) เป้าหมาย

๓.๑) ด้านปริมาณ

๓.๑.๑) นักเรียนตัวแทนห้อง จำนวน ๒๐๐ คน

๓.๑.๒) นักเรียนแกนนำ จำนวน ๗๐ คน

๓.๑.๓) นักเรียนจัดกิจกรรมจิตอาสาพาน้องเรียนรู้ เรียนเล่น จำนวน ๑๐๐ คน

๓.๒) ด้านคุณภาพ

๓.๒.๑) นักเรียนรู้และเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๒.๒) นักเรียนมีอุปนิสัย “อยู่อย่างพอเพียง”

๓.๒.๓) นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๓.๒.๔) ครูบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้

เพื่อพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผ่านการดำเนินโครงการศาสตร์ของพระราชนำพาสู่ความยั่งยืน ด้วยกระบวนการ ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นวางแผน (P) คือ

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ จำเป็นของการดำเนินโครงการ

๒) ประชุมคณะกรรมการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อวางแผนในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

๓) จัดทำโครงการศาสตร์ของพระราชนำพาสู่ความยั่งยืนตามแผนปฏิบัติการ

ขั้นดำเนินการ (D) ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

๑) พัฒนาห้องศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒) พัฒนาห้องนิทรรศการศาสตร์ของพระราชา

๓) จัดกิจกรรมเสริมสร้างแกนนำพอเพียง

ขั้นตรวจสอบ (C) คือ

๑) นิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งให้คำแนะนำเพื่อพัฒนาในครั้งต่อไป

๒) สำรวจความพึงพอใจของนักเรียน

ขั้นปรับปรุง (A) คือ จัดทำสรุปผลงานเพื่อการพัฒนาปรับปรุง

ที่ผ่านมาโครงการศาสตร์ของพระราชนำพาสู่ความยั่งยืน มีการวัดและประเมินผลการนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จดังต่อไปนี้

๑) นักเรียนร้อยละ ๘๐ ผ่านการจัดกิจกรรม

๒) นักเรียนมีความพึงพอใจในแต่ละกิจกรรม

๓) นักเรียนมีอุปนิสัยพอเพียง

๔) ครูจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีคุณภาพ

๕) ครูจัดฐานการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีคุณภาพ

สามารถรองรับการศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

๖) นักเรียนใช้ฐานการเรียนรู้เพื่อระลึกถึงศาสตร์ของพระราชา

๗) ครูแกนนำร่วมกับนักเรียนแกนนำให้ความรู้และจัดนิทรรศการได้อย่างมีจิตอาสา

โรงเรียนห้วยยอดดำเนินโครงการศาสตร์ของพระราชนำพาสู่ความยั่งยืน โดยวิเคราะห์การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒ เงื่อนไข ๓ หลักการ ๔ มิติ เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้ได้ผลดี ดังนี้

หลักความพอประมาณ

- จัดกิจกรรมเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ดำเนินกิจกรรมตั้งแต่วางแผน เตรียมการ ดำเนินการ ประเมินและสรุปรายงาน

- กิจกรรมเหมาะสมกับศักยภาพ ความพร้อมและความต้องการของนักเรียน

- วัสดุและอุปกรณ์เหมาะสมกับกิจกรรม

- สถานที่เหมาะสมกับกิจกรรม

- จำนวนนักเรียนพอดีกับกิจกรรม

- การพัฒนานักเรียนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

๒๕๕๑

หลักการมีเหตุผล

- เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- เพื่อให้นักเรียนต่อยอดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในห้องเรียน
- เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง”
- เพื่อให้นักเรียนแบ่งปันความรู้อย่างมีจิตอาสา
- เพื่อให้นักเรียนเป็นนักเรียนแกนนำ
- เพื่อให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

หลักภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

- มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี
- มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานรับผิดชอบด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน
- มีการประชุมปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอ
- มีการวางแผนและเตรียมการอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง
- มีการประสานงานกับครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง
- มีการประเมินการดำเนินงานเป็นระยะและนำผลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง
- มีการประเมินการทำงาน สรุปงาน แล้วนำผลไปใช้พัฒนาปรับปรุงและวางแผนการทำงาน

เงื่อนไขคุณธรรม

- ครูมีคุณธรรมอย่างพอเพียง
- นักเรียนมีอุปนิสัยพอเพียง

เงื่อนไขความรู้

- หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- การจัดกิจกรรมบ่มเพาะต้นกล้าพอเพียง
- การจัดกิจกรรมอบรมเสริมสร้างแกนนำพอเพียง
- การจัดกิจกรรมจิตอาสาแบ่งปันความรู้สู่น้อง
- การจัดกิจกรรมนิทรรศการเปิดบ้านวิชาการ

มิติวัตถุ

- ครูมีความรู้ ใช้เวลา งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ในการจัดกิจกรรมอย่างคุ้มค่า ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

- นักเรียนมีความรู้ ใช้เวลา งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ในการจัดกิจกรรมอย่างคุ้มค่า ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

มิติสังคม

- ครูทำงานกันเป็นทีม เกิดความสามัคคี มีประชาธิปไตย เกิดภาวะผู้นำ ผู้ตาม
- นักเรียนเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม เกิดความสามัคคี มีประชาธิปไตย เกิดภาวะผู้นำ ผู้ตาม

มิติสิ่งแวดล้อม

- ครูเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ได้แก่ วัสดุธรรมชาติ วัสดุที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

- นักเรียนใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- นักเรียนทำความสะอาดสถานที่หลังการทำกิจกรรม

มิติวัฒนธรรม

- ครูรู้และเลือกใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคใต้ในการจัดการเรียนรู้
- นักเรียนเรียนรู้ เกิดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนโรงเรียนห้วยยอดการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนี้

๑) กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้รายปี/รายภาคตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในทุกรายวิชา

๒) จัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองด้วยคำถามกระตุ้นคิดผ่านกระบวนการ Active Learning

๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้คำถามกระตุ้นคิดให้นักเรียนมีเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมก่อนที่จะทำกิจกรรม ใช้หลักความพอประมาณ การมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเป็นกระบวนการในการทำกิจกรรมทำให้นักเรียนรู้ เกิดทักษะและมีค่านิยมที่ดีทั้งในมิติวัตถุ มิติสังคม มิติสิ่งแวดล้อมและมิติวัฒนธรรม

๔) จัดทำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อีกทั้งมีฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๕) เครื่องมือวัด/ประเมินผลและเกณฑ์การผ่านระดับชั้นที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับการป้อนเฉพาะเป็น “ข้ออินทนิลแห่งความพอเพียง” บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ หรือการค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่นักเรียนอยากรู้ เลือกเรียนรู้ตามความสนใจของตนเองหรือของกลุ่ม มีการตัดสินใจร่วมกัน จนได้ชิ้นงานที่สามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริง มีการใช้กระบวนการกลุ่ม การฝึกคิด การแก้ปัญหา ด้วยคำถามกระตุ้นคิด การเน้นกระบวนการ ลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับหลักการพัฒนาการคิดของเบนจามิน บลูม (Benjamin Bloom) (๑) ความรู้ (Knowledge) (๒) ความเข้าใจ (Comprehension) (๓) การนำไปใช้ (Application) (๔) การวิเคราะห์ (Analysis) (๕) การประเมินค่า (Evaluation) และ (๖) การสร้างสรรค์ (Creation) อีกทั้งมีการนำเทคนิคและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียน อีกทั้ง มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยังคงใช้เนื้อหาตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตรที่ทำให้นักเรียนมีคุณภาพเน้นการใช้คำถามกระตุ้นคิดพัฒนานักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปฝึกใช้ในการเรียนรู้เพื่อสามารถนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน

จากการเรียนรู้ในห้องเรียนส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดและผลการเรียนรู้ มีความสามารถตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาด้านอุปนิสัยพอเพียง เกิดการพัฒนาทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ ทักษะวิชาชีวิต และทักษะวิชาชุมชน เป็นนักเรียนแกนนำให้ความรู้แก่ผู้มาศึกษาดูงาน ออกสู่โลกกว้างให้ความรู้กับโรงเรียนอื่น สร้างความเติบโต ความมั่นคงแห่งความพอเพียงให้กับโรงเรียนห้วยยอดและโรงเรียน จนเกิดผลเป็นที่ประจักษ์

กลไกภายในสถานศึกษา

โรงเรียนห้วยยอดมีการดำเนินการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการบริหารโรงเรียนทั้งระบบด้วย “กรอบแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน” ซึ่งเป็นกลยุทธ์

ในการบริหารจัดการ ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาให้กับครู บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการบริหารจัดการของฝ่ายบริหาร ๖ ฝ่าย ดังนี้

๑) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีบทบาทหน้าที่ในการสร้างเครือข่ายชุมชน บรรยายภาคแห่งการเรียนรู้

๒) ฝ่ายบริหารงานวิชาการ มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยระบบการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๓) ฝ่ายการเงินและงบประมาณ มีบทบาทหน้าที่ให้การสนับสนุนปัจจัยและงบประมาณ

๔) ฝ่ายบริหารงานบุคคล มีบทบาทหน้าที่พัฒนาครูและบุคลากรด้านการศึกษา และเสริมสร้างขวัญกำลังใจ

๕) ฝ่ายกิจการนักเรียน มีบทบาทหน้าที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ด้วยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๖) ฝ่ายนโยบายและแผน มีบทบาทหน้าที่ จัดสรรงบประมาณในการจัดทำโครงการและดำเนินกิจกรรมตามแผน

ด้วยโครงการ/กิจกรรมดังต่อไปนี้

๑) โครงการ/กิจกรรมกลุ่มคุณธรรม มุ่งเน้นส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี ดังนี้

- โครงการศาสตร์ของพระราชา นำพาสู่ความยั่งยืน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีอุปนิสัย “อยู่อย่างพอเพียง” รวมทั้งนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาสู่ความยั่งยืน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

- โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนโรงเรียนห้วยยอดสามารถรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงปรับตัวอยู่ในสังคมได้ปลอดภัยครูที่ปรึกษามีความรู้ มีทักษะในการให้คำปรึกษาสามารถช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ปัญหา พัฒนาและส่งเสริม รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนรู้จักและเข้าใจนักเรียนดียิ่งขึ้น

- โครงการธรรมศึกษาเพื่อภูมิคุ้มกันที่ดีสู่วิถีพอเพียง ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มภาคภูมิ

- โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเอง เข้าใจ เห็นคุณค่าในตนเอง มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างมีความสุข

๒) โครงการ/กิจกรรมกลุ่มความรู้ มุ่งเน้นส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนเก่ง ดังนี้

- โครงการศาสตร์ของพระราชา นำพาสู่ความยั่งยืน ส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักการในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

- โครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศ ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตามศักยภาพและความต้องการของนักเรียน ด้วยกิจกรรมการสอนเสริมและกิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษ เช่น ดนตรี กีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- โครงการค่ายวิชาการ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถของตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

- กิจกรรมโรงเรียนมาตรฐานสากล ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

- กิจกรรมเตือนภัยเมื่อใกล้ศูนย์ ส่งเสริมให้นักเรียนปรับปรุงผลการเรียนในกรณีมีแนวโน้มที่ไม่ผ่านเกณฑ์ และพัฒนาผลการเรียนให้สูงขึ้น ด้วยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี จบการศึกษาจากโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ย O-NET สูงกว่าระดับจังหวัด และระดับประเทศ

๓) โครงการ/กิจกรรมกลุ่มกายและอารมณ์ มุ่งเน้นส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุข ดังนี้

- โครงการศาสตร์ของพระราชานำพาสู่ความยั่งยืน ส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักการในการดำรงชีวิต สามารถอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

- โครงการกีฬาวิเศษ ส่งเสริมให้ครู นักเรียนและชุมชนเล่นกีฬา ตามความสนใจและความสามารถเพื่อสุขภาพที่ดี ให้บริการสถานที่กับบุคคลภายนอก

- โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดี มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีและมีการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน

- โครงการส่งเสริมศักยภาพ ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์สู่ความเป็นเลิศ นักเรียนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น หนังตะลุง มโนราห์ จากปราชญ์ผู้รู้ในชุมชนและครูในโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความรู้ ความสามารถในการเล่นดนตรีสากลร่วมกันตั้งวงคอมโบ วงดุริยางค์และวงโยธวาทิต ด้วยการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเล่นดนตรี ตลอดจนการเล่นดนตรีไทย ช่วยเหลือหน่วยงานและโรงเรียนอื่นอย่างมีจิตอาสาในการให้บริการชุมชนในงานเทศกาลต่าง ๆ กิจกรรมกีฬาและงานมงคลสมรส

กลไกภายนอก

โรงเรียนช่วยยอดได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตระงั ระเบียบ ในการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียนและแหล่งเรียนรู้ด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง และการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งได้รับความร่วมมือจากปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนในการสร้างองค์ความรู้ท้องถิ่นให้แก่ผู้เรียน

ในสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งมีการเผยแพร่ระบาดของไวรัส covid-๑๙ และต้องจัดการเรียนการสอนหลายช่องทาง โดยเฉพาะการสอนออนไลน์ การน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตร และการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่าน เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา เนื่องจากนักเรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการเรียน นักเรียนสามารถจัดการตนเองได้ มีการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่ดี ตลอดจนครูสามารถปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ทั้งนี้ โรงเรียนช่วยยอดไม่มีโครงการอาหารกลางวันที่คอยบริการนักเรียน แต่โรงเรียนมีการจัดทำโครงการอาหารกลางวันสำหรับจัดจำหน่ายให้กับนักเรียนในราคาที่ต่ำกว่าร้านทั่วไปในโรงเรียน อีกทั้ง มีการจัดจำหน่ายอาหารที่ถูกสุขลักษณะให้กับนักเรียนและมีคุณประโยชน์ครบตามหลักโภชนาการ และมีการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ผ่านกระบวนการคัดกรองจากครูที่ปรึกษา ซึ่งดำเนินการเสนอบันทึกข้อความต่อทางโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนรับประทานอาหารกลางวันโดยไม่มีค่าใช้จ่ายอีกด้วย

๒. โรงเรียนกันตังพิทยากร

นางฉวีวรรณ รักษ์แก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนกันตังพิทยากร ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันโรงเรียนกันตังพิทยากรได้นำมาตรฐานศาสตร์พระราชา มากำหนดเป็นนโยบาย จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อขับเคลื่อนดำเนินการน้อมนำศาสตร์พระราชาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ในสถานศึกษา โดยสรุปได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์

- เพื่อออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ยกระดับคุณภาพผู้เรียน ตามศาสตร์พระราชา Active leaning สู่คุณภาพ Thailand ๔.๐ และสร้างผู้เรียนให้เป็น “คนคิดดีคิดเป็น ทำดีทำเป็น” มีจิตอาสาสอดคล้องกับคุณภาพ 3R 8C ในศตวรรษที่ ๒๑

- เพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ My Course Design ในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน สู่ Thailand ๔.๐ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

- เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบกิจกรรมฐานการเรียนรู้

เป้าหมาย

๑) การเห็นคุณค่าและความสำคัญของการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนกันตังพิทยากร ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเป็นความรู้ที่ยั่งยืน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สู่การดำเนินชีวิต ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชนอย่างต่อเนื่อง และทำให้เกิดคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ ๒ ที่กำหนดให้สถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่วิถีการปฏิบัติของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒) เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” และพัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โดยโรงเรียนได้พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ พัฒนาครูแกนนำ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกหลักสูตร รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก เพื่อขยายผลสู่ภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๓) พัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- ผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะของผู้บริหารพอเพียง มีการบริหารจัดการสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทางด้านนโยบายและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นเหตุ เป็นผล พอประมาณ ตลอดจนการใช้ความรู้ควบคู่คุณธรรมในการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงให้กับตนเองและสถานศึกษา อีกทั้ง ยังมีการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน

- ครู มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและอธิบายได้อย่างถูกต้อง มีการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่บุคลากร จัดทำโครงการพัฒนาครู เพื่อนำมาพัฒนางาน เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ อยู่อย่างพอเพียง และการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยสอดแทรกเนื้อหาหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่ไปกับการใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิตให้กับนักเรียน พร้อมทั้งขยายผลสู่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

- นักเรียน โรงเรียนกันตังพิทยากรมีนักเรียนแกนนำในการให้ความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่า รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภายนอกสถานศึกษา ร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟู รักษา วัฒนธรรมอันดีงามให้อยู่ควบคู่สถานศึกษาและชุมชนอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งมีการพัฒนาตนเอง และพัฒนาเพื่อนนักเรียนที่เป็นแกนนำอย่างต่อเนื่อง

- คณะกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริมสถานศึกษาในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการประชุม ปรึกษาหารือ เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและนักเรียน โดยสอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกระบวนการเรียนรู้ อยู่เสมอ

๔) พัฒนาด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ โดยโรงเรียนกันตังพิทยากร มีการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ให้มีความพร้อมอยู่เสมอ และมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ห้องสมุด ห้อง TO BE NUMBER ONE ห้องปฏิบัติการของกลุ่มสาระ โรงฝึกงาน สวนป่า สวนเกษตรพอเพียง ฯลฯ อีกทั้งมีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนสำหรับการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้กับนักเรียน เช่น พิพิธภัณฑสถานพระยารัษฎาฯ สวนสาธารณะตำหนักจันทร์ ต้นยางพาราต้นแรกของประเทศไทย สถานีรถไฟกันตัง วัดตรังคภูมิพุทธาวาส ฯลฯ

๕) พัฒนาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานภายนอก โดยชุมชนให้ความสำคัญ และสนับสนุนโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เช่น การปลูกต้นไม้เพื่อลดภาวะโลกร้อน กิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด กิจกรรม วันสำคัญทางศาสนา ส่งผลให้โรงเรียนเป็นฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับชุมชนและหน่วยงานอื่นมาศึกษาดูงาน และถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์แก่โรงเรียนในเครือข่าย อีกทั้ง โรงเรียนประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง จนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภายนอก

การขั้นตอนการจัดหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา สรุปได้ดังนี้

๑) การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

๒) การระเบิดจากข้างใน

- พึ่งตนเอง
- รับผิดชอบผลการกระทำของตนเอง
- ซื่อสัตย์ สุจริต
- ไม่ติดตำรา
- ประหยัด เรียบง่าย มีเหตุผล พอเพียง พอประมาณ
- มุ่งประโยชน์คนส่วนใหญ่ มีจิตอาสา รู้รักสามัคคี

และมีการจัดหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ดังนี้

๑) ครูทุกคนจัดทำหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงอย่างน้อยคนละ ๑ หน่วย บูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน/รายวิชาเพิ่มเติม โดยมีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

๒) ครูจัดทำผังโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

๓) ครูเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ตามผังโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ได้ออกแบบไว้และจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของฐานการเรียนรู้ โดยมีฐานการเรียนรู้ ๑๓ ฐานการเรียนรู้ ๑๘ กิจกรรม คลอบคลุมทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

๔) ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้สู่ห้องเรียน บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของนักเรียน ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บันทึกผลการหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะปรับปรุง แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนเครือข่าย

ที่ผ่านมาโรงเรียนกันตังพิทยากรได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการนำศาสตร์พระราชามาบรรจุใช้ในการหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนี้

- จัดทำและออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ตรวจสอบงาน

- จัดทำและออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามมาตรฐานที่ ๑.๒ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านความพอเพียง

- สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ความพอประมาณ รู้จักวางแผนด้านการเรียน การทำงาน และรู้จักปฏิบัติตนตามบทบาทของตนเอง ความมีเหตุผล ผู้เรียนมีทักษะการคิด คิดอย่างมีเหตุผล รอบคอบ และมีภูมิคุ้มกันที่ดี

- รายงานผลการประเมิน ต่อผู้บริหารสถานศึกษา และนำมาปรับปรุง พัฒนาในปีการศึกษาต่อไป

และมีแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา แล้วพบว่า

๑) จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน คือ “โรงเรียนกันตังพิทยากร มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม รู้รักสิ่งแวดล้อม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ นำนวัตกรรมการเรียนรู้สู่มาตรฐานสากล ภายในปี ๒๕๖๕”

๒) สร้างความตระหนักความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับครู บุคลากร นักเรียนและผู้ปกครอง

๓) จัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาที่เน้นหลัก ความคุ้มค่าและคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔) ได้ดำเนินการสำรวจ ศึกษา และเลือกสถานที่ทั้งภายในและภายนอกบริเวณโรงเรียนมาบริหารจัดการจัดสรรพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการสร้างเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการจัด และมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน

๕) พัฒนาฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลายตามโครงการ ๑ ครู ๑ ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย สามารถรองรับนักเรียน สถานศึกษาอื่น ชุมชน รวมทั้งหน่วยงานภายนอกมาศึกษาดูงานและใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดหลักสูตรของสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกันตังพิทยากร ได้ดำเนินการจัดในรูปแบบของการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงอย่างในรายวิชาพื้นฐาน และวิชาเพิ่มเติมตามศาสตร์พระราชา Active learning สู่คุณภาพ Thailand ๔.๐ และจัดฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางการดำเนินงาน ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

ส่วนการจัดการเรียนรู้ของครู ได้ปฏิบัติในรูปแบบนำหลักการจัดการเรียนรู้ศาสตร์พระราชามาใช้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง โดยใช้หลักคิด การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนาและการระเบิดจากข้างใน พร้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง หลัก ๒ ๓ ๔ คือ

- ๒ เจื่อนใจ คือเจื่อนใจความรู้ และเจื่อนใจคุณธรรม
- ๓ หลักการ คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
- ๔ มิติ คือ วัตถุ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ดังนี้

- ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ผู้เรียนมีความรู้คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแบบอย่างที่ดี
- ผู้เรียนมีความสำเร็จที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
- ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ผู้เรียนมีวิถีปฏิบัติตามแนวทางอยู่อย่างพอเพียง ที่ยั่งยืน

ส่วนของกลไกภายนอกหรือภายในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ทางโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานีได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง โดยได้เข้ารับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในสถานการณ์ปัจจุบันโรงเรียนกันตังพิทยากรได้เปิดสอนรูปแบบออนไลน์ ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้และการจัดทำภาระงาน แต่โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ปัญหา โดยจัดกลุ่มผู้เรียนที่มีความพร้อมได้ช่วยเหลือคนที่ไม่พร้อม โดยร่วมกับโรงเรียนสนับสุนนค่าอินเตอร์เน็ต และโทรศัพท์ มีการบูรณาการภาระงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างความรู้ความเข้าใจกับทางบ้านในการสนับสนุนและให้กำลังใจผู้เรียนในการเรียนแบบออนไลน์

ข้อเสนอแนะ ควรเน้นให้ครู บุคลากรและนักเรียน มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับ คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง คือ มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เน้นการนำแนวทางไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน

๓. โรงเรียนสวัสดิ์รัตนากิมุข

นายจุมพล ทวีตา ผู้อำนวยการโรงเรียนสวัสดิ์รัตนากิมุข ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันโรงเรียนสวัสดิ์รัตนากิมุขได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงกำหนดกลยุทธ์ที่ปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิตผู้เรียนอย่างแท้จริง

โรงเรียนสวัสดิ์รัตนากิมุขจึงเข้าร่วมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามโครงการ อพ.สธ. ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีเป้าหมายเพื่อสร้างจิตสำนึก รัก ห่วงแค้นทรพยากรให้นักเรียน การดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนต้องมีพืชศึกษา ๑ ชนิด ให้นักเรียนได้ศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ นิเวศวิทยา ตลอดจนการใช้ประโยชน์ โรงเรียนเลือกคองหวาน (Zea mays L.) เป็นพืชศึกษา เนื่องจากเป็นพืชที่มีวงชีวิตสั้น มีลักษณะทางพฤกษศาสตร์ที่น่าสนใจ และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่คองหวานยังไม่มีปลูกในโรงเรียน จำเป็นต้องรวบรวมเข้ามาปลูกเพิ่ม โดยสำรวจหาพื้นที่ปลูก พบว่าบริเวณบ้านพักครู มีพื้นที่ว่างเปล่าประมาณ ๒ ไร่ เป็นพื้นที่โล่ง ถูกปล่อยให้รกร้าง เป็นที่ทิ้งเศษวัสดุสิ่งก่อสร้าง สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ มีลักษณะเป็นดินปนหิน และดินเหนียว มีแหล่งน้ำเป็นสระขนาดเล็กและตื้น มีหญ้าเป็นพืชเด่น ไม่มีต้นไม้ใหญ่ แต่ด้วยความเชื่อว่าถ้ามีดินก็ปลูกพืชได้ การพัฒนาและจัดการทรพยากรดิน น้ำและพืชพรรณ จะเปลี่ยนพื้นที่รกร้างให้เกิดประโยชน์ โรงเรียนสวัสดิ์รัตนากิมุขจึงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามแนวทางการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- ๒) เพื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้แนวทางงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
- ๓) เพื่อให้นักเรียนสามารถน้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
- ๔) เพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาไร่คองสวัสดิ์ฯ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

๑) เป้าหมายเชิงปริมาณ มีผู้บริหาร ครู และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ โรงเรียนสวัสดิ์รัตนากิมุข จำนวน ๑,๐๔๑ คน

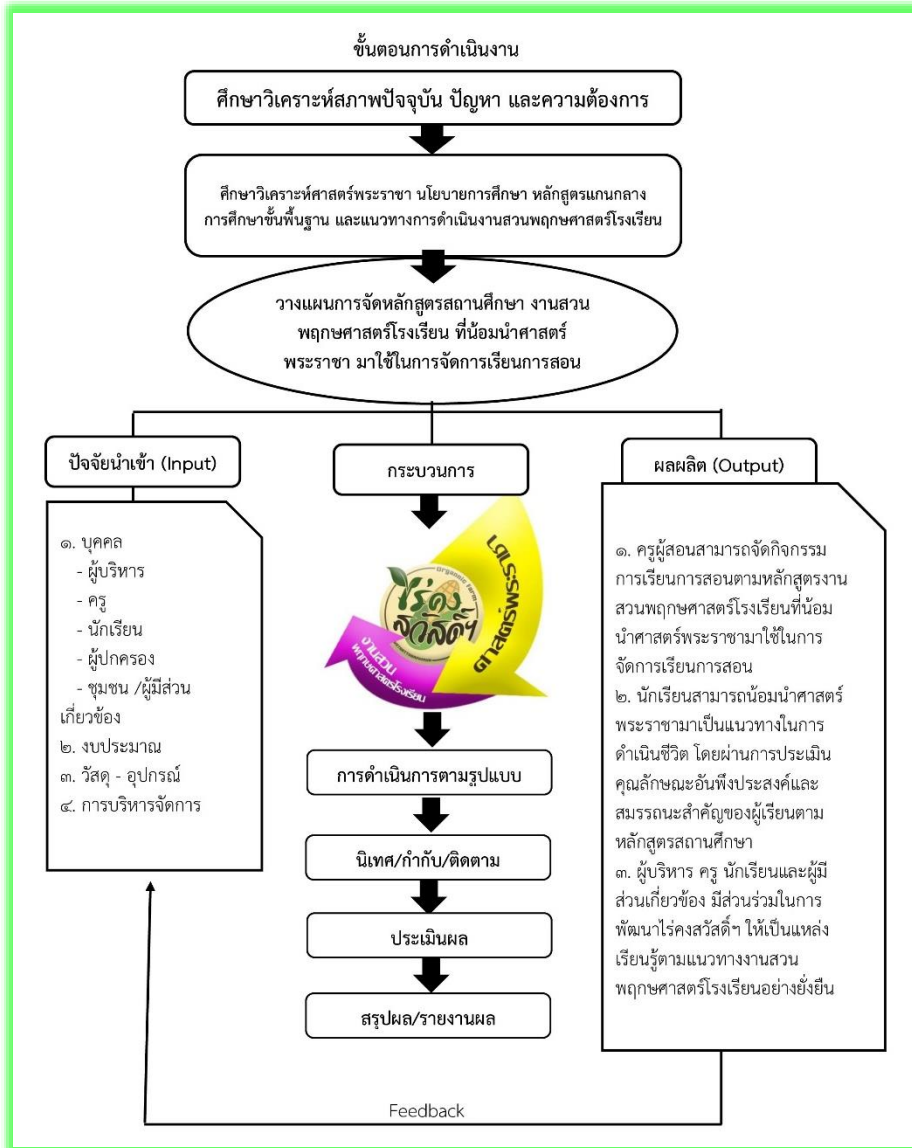
๒) เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- ครูร้อยละ ๑๐๐ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่น้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- นักเรียนร้อยละ ๙๐ สามารถน้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร้อยละ ๑๐๐ มีส่วนร่วมในการพัฒนาไร่คองสวัสดิ์ฯ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน

ในการนี้ โรงเรียนสวัสดิ์รัตนากิมุขได้ดำเนินการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยโรงเรียนสวัสดิ์รัตนากิมุข ดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งเป็นโครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นโครงการสร้างจิตสำนึกด้านอนุรักษ์ พันธุกรรมพืช โดยให้นักเรียน ได้ใกล้ชิดกับพืชพรรณไม้ เห็นคุณค่า ประโยชน์ อันจะก่อให้เกิดความคิด

ที่จะอนุรักษ์พืชพรรณ ซึ่งโรงเรียนสวัสดิ์รัตนากิมุขได้ดำเนินการสวนพฤกษศาสตร์ในพื้นที่ของโรงเรียน โดยใช้ข้าวโพดหรือคอง ซึ่งเป็นชื่อพื้นเมือง เป็นพืชศึกษา ส่งผลให้นักเรียนได้ใช้เป็นพืชศึกษาและเป็นประโยชน์ ต่อเนื่องในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ภายในแหล่งเรียนรู้ไร่คองสวัสดิ์ ตามแนวทางการดำเนินงาน สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ในการดำเนินงาน มีขั้นตอนการดำเนินงาน (ดังแผนภาพที่ ๕) ดังนี้

แผนภาพที่ ๕ ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ ๑ ดำเนินการวางแผน (Plan) เป็นขั้นเตรียมการจัดทำหลักสูตรและการเรียนการสอนที่น้อมนำศาสตร์พระราชา ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- ศึกษาแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชา วิเคราะห์นโยบายการศึกษา และแนวทางการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
- ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

- วิเคราะห์ความสอดคล้องของลำดับการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
- กำหนดกรอบเนื้อหาของหลักสูตร สร้างผังมโนทัศน์การบูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ๕ องค์ประกอบและพืชศึกษา
- จัดเตรียมเครื่องมือินเทศ กำหนดกรอบการประเมิน วิธีการติดตามและการรายงานผลการดำเนินงาน และขออนุมัติงบประมาณ
- ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ไร่คงสวัสดิ์ งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยน้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นแนวทาง ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑) ศาสตร์พระราชามาเป็นหลักคิด ได้แก่

พระราชดำริ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้นำแนวคิดตามหลักการ ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไขมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

ความพอประมาณ การพัฒนาพื้นที่ไร่คงสวัสดิ์ดำเนินการด้วยความประหยัด ใช้งบประมาณให้น้อยที่สุด โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเริ่มบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๓ เป็นปีแรก เป็นโครงการที่ไม่มีงบประมาณ การบริหารจัดการในระยะแรกจึงเป็นก้าวที่ค่อนข้างยากลำบาก ใช้วิธีการทำการเกษตรแบบดั้งเดิม จัดหาอุปกรณ์เท่าที่จำเป็นต้องใช้ เตรียมพื้นที่ปลูกด้วยจอบเพียง ๓ ด้าม ไม่มีระบบน้ำ นักเรียนใช้วิธีการตักน้ำจากบ่อใส่บัวรดน้ำ ครูและนักเรียนวางแผนการปลูกพืชที่มีอายุสั้น เพื่อจำหน่ายให้มีรายได้หมุนเวียนในโครงการ เป็นก้าวที่ต้องพิสูจน์ให้ผู้บริหารเห็นถึงความตั้งใจจริงของคณะครูและนักเรียน จนในที่สุดผู้บริหารได้จัดสรรงบประมาณที่เป็นเงินรายได้มาสมทบดำเนินการ วางแผนปรับปรุงแหล่งน้ำและระบบน้ำ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และสร้างสิ่งปลูกสร้างที่จำเป็นตามแผนการปรับปรุงภูมิทัศน์ แต่วัสดุ - อุปกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเศษวัสดุที่มีอยู่ในพื้นที่ดั้งเดิม นำมาดัดแปลงให้เกิดประโยชน์อีกครั้ง นอกจากนี้การปลูกและดูแลรักษาไม่ใช้ยาฆ่าแมลงและยาปราบศัตรูพืช ซึ่งนอกจากจะปลอดภัยต่อสุขภาพแล้วยังลดต้นทุนการผลิตอีกด้วย

ความมีเหตุผล การจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่ ดำเนินการตามแนวทางการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่ก่อนตัดสินใจนำพืชมาปลูกเพิ่ม ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ซึ่งหากสภาพดินและน้ำไม่เหมาะสมก็ต้องหาวิธีการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นเพื่อให้พืชสามารถเจริญเติบโตได้อย่างสมบูรณ์ การจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่คำนึงถึงความจำเป็นและการใช้ประโยชน์ อาทิ พื้นที่สำหรับปลูกคางหาวน ต้องเพียงพอให้ได้จำนวนต้นที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน พื้นที่ปลูกผักควรมีเพียงพอที่จะได้ผลผลิตที่สามารถสร้างรายได้ พื้นที่แหล่งน้ำ ต้องได้ให้ปริมาณน้ำที่เพียงพอสำหรับการปลูกพืชในฤดูแล้ง พื้นที่วางริมทางเดินควรปลูกพืชขนาดเล็กที่ให้ผลผลิตได้ เช่น มะเขือยาว มะเขือเปราะ เพื่อให้ผลผลิตที่สามารถสร้างรายได้หมุนเวียน เป็นต้น เนื่องจากดินในพื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์จึงควรปลูกพืชตระกูลถั่วหมุนเวียนเพื่อเพิ่มไนโตรเจนให้แก่ดิน และไม่ควรใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่จะทำให้เกิดการสะสมสารเคมีที่เป็นอันตรายในดิน การเลือกชนิดของพืชที่นำมาปลูกเพิ่มในพื้นที่ที่ต้องการให้ได้รับแสงมาก เช่น แปลงคางหาวนและแปลงผัก ไม่ควรเป็นไม้ต้น เนื่องจากจะทำให้เกิดร่มเงา การปลูกพืชผักอายุสั้นหมุนเวียนไม่ซ้ำชนิด มีประโยชน์ในการลดศัตรูพืช และยังเกิดประโยชน์ในการฝึกนักเรียนได้เรียนรู้ตั้งแต่กระบวนการเตรียมพื้นที่ปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการจำหน่าย ในระยะเวลาสั้น ๆ นักเรียนจะได้เรียนครบทุกกระบวนการ นอกจากนี้การวางแผนพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ คำนึงถึงความพร้อมของทรัพยากร ทั้งงบประมาณและวัสดุ - อุปกรณ์ ความสวยงามและความคุ้มค่า

ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี เนื่องจากการดำเนินงานพัฒนาไร่คงสวัสดิ์เริ่มต้นจากความยากลำบาก ตลอดจนการดำเนินงานพบปัญหาและอุปสรรคที่ต้องแก้ไขให้ลุล่วง เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์และความแข็งแกร่ง กล้าเผชิญกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ทำการเกษตรด้วยวิถีที่พึ่งพาตนเองได้ มีแหล่งน้ำเพียงพอ มีภูมิปัญญาในการดูแลพืชที่ปลูกด้วยปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพที่ผลิตใช้เอง ในแง่การตลาด เนื่องจากเป็นพืชผักปลอดสารพิษ เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค เมื่อมีผลผลิตจึงสามารถจำหน่ายได้ง่าย การดำเนินงานเกิดจากความร่วมมือของทั้งผู้บริหาร ครูและนักเรียนเป็นคณะทำงานที่เข้มแข็ง ร่วมด้วยช่วยการในการวางแผน พัฒนา และปรับปรุงงาน

โดยมีเงื่อนไขความรู้ คือ ดำเนินงานต้องศึกษาแนวทางการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้เข้าใจถ่องแท้ และนำความรู้ไปปฏิบัติได้ นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และพืชพรรณ วิธีการปลูกและดูแลรักษาพืชด้วยชีววิถี การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเงื่อนไขคุณธรรม คือ ร่วมกันพัฒนาพื้นที่ด้วยความเพียร อดทนต่อการทำงานหนัก ความเสียสละทั้งกำลังกาย เวลา เนื่องด้วยใช้เวลานอกเวลาราชการเป็นส่วนใหญ่

หลักการทรงงาน โรงเรียนสวัสดิ์รัตนามิขุ จัดการสิ่งแวดล้อมไร่คงสวัสดิ์ ด้วยการน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้ ดังนี้

แก้ปัญหาจากจุดเล็ก พระองค์ทรงให้แนวทางว่า ในการทำงานใดๆ ควรมองปัญหาภาพรวมก่อนเสมอ แต่เมื่อจะลงมือแก้ปัญหา นั้น ควรมองในสิ่งที่คนมักจะมองข้าม แล้วเริ่มแก้ปัญหาจากจุดเล็กๆเสียก่อน เมื่อสำเร็จแล้วจึงค่อยๆ ขยับขยายแก้ไปเรื่อยๆ ทีละจุด เราสามารถเอามาประยุกต์ใช้กับการทำงานได้ โดยมองไปที่เป้าหมายใหญ่ของงาน แต่ละชิ้น แล้วเริ่มลงมือทำจากจุดเล็กๆก่อนค่อยๆทำ ค่อยๆแก้ไปที่ละจุด งานแต่ละชิ้นก็จะสำเร็จไปได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ การดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือของครูและนักเรียนทั้งโรงเรียน ผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินงานเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักเรียน คณะครู และโรงเรียน แต่การริเริ่มเปลี่ยนแปลงต้องเริ่มทำจากจุดเล็ก เพื่อให้ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นการันตีคุณค่าของงาน แล้วจึงค่อยขยายงานให้กว้างขึ้น การริเริ่มพัฒนาและจัดการสิ่งแวดล้อมไร่คงสวัสดิ์เพื่อปลูกคงหวานเกิดจากคณะครูและนักเรียนกลุ่มเล็กๆ มีสมาชิกที่ปฏิบัติงานไม่ถึง ๓๐ คน แต่เป็นกลุ่มที่เหนียวแน่น มีศรัทธาและอุดมการณ์ร่วมกัน ทุกวันหลังเลิกเรียนสมาชิกจะมาพร้อมหน้ากันทำงานคนละไม้คนละมือ เจอปัญหาอุปสรรคก็ค่อยๆ แก้ไขไปที่ละจุด ด้วยความไม่ย่อท้อ ไม่เอาปัญหาเป็นที่ตั้ง ผู้บริหารร่วมด้วยช่วยแก้ปัญหากับคณะครูและนักเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ อนุญาตให้บุตรหลานอยู่ทำงานต่อหลังเลิกเรียน บางครั้งก็ร่วมลงมือดูแลพืชที่ปลูกร่วมกับคณะครูและนักเรียน จากจุดเริ่มต้นเล็กๆ ด้วยความมุ่งมั่น ร่วมแรงร่วมใจ ทำให้เห็นภาพความสำเร็จของไร่คงสวัสดิ์เกิดขึ้นตามเป้าหมายที่วางไว้

ทำให้ง่าย พระองค์ทรงคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุงและแก้ไขงาน การพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อนและที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและระบบนิเวศโดยรวม การดำเนินงานจัดการสิ่งแวดล้อมในไร่คงสวัสดิ์ ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการดัดแปลงเศษวัสดุ – อุปกรณ์ที่ถูกทิ้งอยู่เดิมในพื้นที่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งทำเป็นที่นั่ง เป็นส่วนประกอบของศาลาที่พัก และใช้ประดับตกแต่งภูมิทัศน์ ครูและนักเรียนปลูกและดูแลรักษาพืชพรรณด้วยวิธีการง่าย ๆ ประยุกต์ใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ การสอดแทรกความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของคงหวานและพืชอื่นทำได้ง่าย เนื่องจากมีสื่อการสอนที่นักเรียนสามารถสัมผัสได้ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้โดยง่าย

ไม่ติดตำรา พระองค์มีหลักการทรงงานว่า เมื่อเราจะทำการใดนั้น ควรทำงานอย่าง ยืดหยุ่นกับ สภาพและสถานการณ์นั้น ๆ ไม่ใช่การยึดติดอยู่กับแค่นั้น ตำรา วิชาการ เพราะบางทีความรู้ ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด บางครั้ง เรายึดติดทฤษฎีมากเกินไป จนทำอะไรไม่ได้เลย สิ่งที่เราทำบางครั้ง ต้องโอ้อ้อมต่อสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และจิตวิทยาด้วย การทำการเกษตรในไร่คงสวรรค์ เป็นแบบครูพักลักจำ อาศัยภูมิปัญญาดั้งเดิม ได้สืบค้นข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับการปลูก ดูแลรักษา การกำจัดวัชพืช แมลงศัตรูพืช แต่เมื่อลงมือปฏิบัติจริงไม่ได้ตรงตามตำราทุกประการ แต่ประยุกต์ตาม ความเหมาะสม ตามความพร้อมของทรัพยากรที่มี ทั้งงบประมาณและวัสดุ - อุปกรณ์ โดยคำนึงถึงความ ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพผู้บริโภค

ความเพียร พระองค์ทรงพระราชทานข้อคิดว่า การเริ่มต้นทำงานหรือทำสิ่งใดนั้น อาจจะไม่มีความพร้อม ต้องอาศัยความอดทนและความมุ่งมั่น ดังเช่น พระราชนิพนธ์ “พระมหาชนก” กษัตริย์ผู้เพียรพยายาม แม้ จะไม่เห็นฝั่งก็จะว่ายน้ำต่อไป เพราะถ้าไม่เพียรว่ายน้ำก็จะตก เป็นอาหารปู ปลา และไม่ได้พบกับเทวดาที่ช่วยเหลือมิให้จมน้ำ การพัฒนาและจัดการสิ่งแวดล้อมในไร่คงสวรรค์เป็นงานที่ ต้องลงแรง ทั้งแรงกายและแรงใจ งานด้านการเกษตรเป็นงานหนักสำหรับครูและนักเรียนหลายคนที่ไม่ เคยมีประสบการณ์ทำงานมาก่อน แต่ทุกคนมีความพยายาม ความอดทน ช่วยเหลือกันด้วยน้ำพักน้ำแรง แม้ผู้บริหารก็แสดงให้เห็นประจักษ์ว่ามีความเพียรในการทำงานหนักที่ต้องใช้แรงกายอย่างไม่ย่อท้อ ทุกคนทำงานด้วยความเหน็ดเหนื่อย แต่ด้วยความเพียรพยายามงานจึงสำเร็จได้

ทำงานอย่างมีความสุข พระองค์ทรงชี้แนะว่า การทำงานต้องมีความสุขด้วย ถ้าเราทำ อย่างไม่มีความสุข สุขเราจะแพ้ แต่ถ้าเรามีความสุขเราจะชนะ สนุกกับการ ทำงานเพียงเท่านั้น ถือว่าเราชนะ แล้ว หรือจะทำงานโดย คำนึงถึงความสุขที่เกิดจากการได้ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นก็ สามารถทำได้ “...ทำงาน กับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจาก การมีความสุขร่วมกัน ในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น... การพัฒนาพื้นที่ไร่ คงสวรรค์ แม้งานจะหนัก เหนื่อย แต่ระหว่างทางยังเต็มไปด้วยเสียงหัวเราะ มิตรภาพ ความจริงใจของบุคคล ที่เป็นกัลยาณมิตร เกิดความรักความผูกพันระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียน การได้ทำงานด้วยกันทำให้รู้จัก กันมากขึ้น ได้เกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อผลของงานสำเร็จก็เกิดความภาคภูมิใจร่วมกัน มีความสุข ที่ได้ทำประโยชน์ให้กับโรงเรียนและชุมชน

ยึดหลักประโยชน์ส่วนรวม พระองค์ทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “...ใครต่อใคร บอกว่า ขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อันนี้ฟังจนเบื่อ อาจรำคาญด้วยซ้ำว่า ใครต่อใครมาก็บอกว่าขอให้คิดถึง ประโยชน์ส่วนรวม อาจมานึกในใจว่า ให้ ๆ อยู่ เรื่อยแล้ว ส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่าคนที่ให้เป็น เพื่อส่วนรมนั้น มิได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถ ที่จะมีส่วนรวมที่จะอาศัยได้...” การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในไร่คงสวรรค์เริ่มต้น ด้วยการมองเป้าหมายให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน มุ่งหวังให้เกิดความเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่รกร้าง ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ การทำงานที่มีเป้าหมายเพื่อส่วนรวมทำให้ทุกคนมีความเสียสละ มุ่งมั่น

๒) งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน การพัฒนาพื้นที่ไร่คงสวรรค์ ดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามลำดับการเรียนรู้ในองค์ประกอบที่ ๒ การรวบรวม พรรณไม้เข้าปลูกในโรงเรียน ดังนี้

ลำดับการเรียนรู้

- ศึกษาข้อมูลจากผังพรรณไม้เดิมและศึกษาธรรมชาติของพรรณไม้ ศึกษาพรรณไม้ เดิมที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อเรียนรู้แนวศิวทยาของพรรณไม้

- สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์สภาพพื้นที่ เป็นการศึกษาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ทั้งสภาพดิน น้ำ แสง ลม และมุมมองพื้นที่แต่ละจุด เพื่อวางแผนออกแบบการพัฒนาให้เหมาะสม ทั้งการเลือกชนิดพันธุ์ไม้และการสร้างสิ่งปลูกสร้างเพิ่มเติมในพื้นที่

- พิจารณาคุณ และสุนทรียภาพของพรรณไม้ ศึกษาการใช้ประโยชน์พืชแต่ละชนิด เพื่อเลือกชนิดพันธุ์พืชมาปลูกให้เหมาะสม เช่น ปลูกเพื่อความสวยงาม ปลูกเพื่อรับประทานเป็นอาหารหรือสร้างรายได้

- กำหนดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ วางแผนกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่โดยแบ่งพื้นที่เป็นส่วนๆ วาดผังกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อเป็นแบบในการพัฒนาพื้นที่ โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและคุ้มค่า

- กำหนดชนิดพรรณไม้ที่จะปลูก เลือกชนิดพันธุ์พืชมาปลูกให้เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ สภาพนิเวศวิทยา

- ทำผังภูมิทัศน์ จัดทำผังภูมิทัศน์เพื่อวางแผนพัฒนาพื้นที่ โดยในผังภูมิทัศน์แสดงทั้งสิ่งปลูกสร้างที่ต้องการสร้างเพิ่มเติมในพื้นที่ ชนิดพันธุ์ของพืชที่ต้องการนำมาปลูกเพิ่ม

- จัดหาพรรณไม้ วัสดุปลูก การจัดหาพรรณไม้และวัสดุปลูกเน้นให้ประหยัด โดยอาจรวบรวมพรรณไม้จากการรับบริจาค

- ปลูกพรรณไม้เพิ่มเติม ลงมือปลูกพรรณไม้เพิ่มเติมตามที่ได้วางแผนและจัดหามา

- ศึกษาพรรณไม้หลังการปลูก เป็นขั้นตอนของการดูแลรักษา รดน้ำ พรวนดิน บำรุงให้พืชที่ปลูกเจริญงอกงาม กำจัดวัชพืชและแมลงศัตรูพืช

- ส่งเสริมไร่คงสวัสดิ์เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งแก่นักเรียน และบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สนใจ โดยจัดทำฐานการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ขั้นตอนที่ ๒ ดำเนินการตามแผน (Do) โรงเรียนได้ดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามลำดับการเรียนรู้ ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

● บูรณาการหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กับทุกรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามลำดับการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

● บูรณาการหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมยุวภาษา/อาสาชวยภาษา กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมแนะแนว

● บูรณาการกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ กิจกรรมหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาบูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กิจกรรมโครงงานคุณธรรม “หนึ่งห้องเรียน หนึ่งความดี”

● จัดกิจกรรมการเรียนรู้ศาสตร์พระราชา โดยนักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วยฐานการเรียนรู้ไร่คงสวัสดิ์ ดังนี้

- ฐานการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

- ฐานการเรียนรู้คงสวัสดิ์

- ฐานการเรียนรู้ ผักปลอดสาร ทานง่าย ชาติดี

- ฐานการเรียนรู้ คงหวานสู่งานอาชีพ

โรงเรียนได้มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานด้วยรูปแบบการนิเทศภายในรูปแบบ ๓D โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน มีการจัดการประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงานหลังการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรม (After Action Review : AAR) เป็นระยะ เพื่อปรับปรุงและวางแผนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ขั้นตอนที่ ๓ ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผล (Check) เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไป ตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ และมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติจริง ปัญหาอุปสรรค ที่เป็นข้อมูลสารสนเทศที่ต้องตรวจสอบดูใหม่ แล้วปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

- ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
- นำข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ ๔ การนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Act) เมื่อสิ้นสุดผลการดำเนินงานแต่ละครั้งจะมีการรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ โดยทำเป็นบันทึกข้อความ หรือแบบรายงานที่กำหนดไว้ในหัวข้อประเด็นต่าง ๆ

- ทบทวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลังการจัดการเรียนการสอน (After Action Review : AAR) โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร
- สรุปและรายงานผลการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
- ประชุม เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ในดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาในวงรอบต่อไป โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ที่ผ่านมาโรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในครั้งนี้ โดยโรงเรียนได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบซีบีพี (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลบีม (Staflebeam ๑๙๘๓ : ๒๖๑ อ้างถึงใน สมคิด พรหมจ้อย. ๒๕๕๐ : ๕๗-๕๘) โดยการแบ่งการประเมินออกเป็น ๔ ด้าน ตามลำดับของการทำงาน ๓ ระยะ ดังนี้

๑) ประเมินก่อนการพัฒนาหลักสูตร ของการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จะดำเนินการประเมิน ๒ ด้าน ได้แก่

- การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ของการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นการประเมินโดยสอบถามกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครู เกี่ยวกับความต้องการ ความจำเป็นในการดำเนินงาน ความเหมาะสมความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และความเป็นไปได้

- การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ของการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นการประเมินโดยการสอบถามคณะครูเกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ความเหมาะสมของการบริหารจัดการ และหน่วยงานที่สนับสนุนโครงการ

๒) การประเมินระหว่างการจัดการเรียนการสอนที่น้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นการประเมินกระบวนการดำเนินงานตามแผน (Process Evaluation) โดยการสอบถามนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการสื่อสารสร้างความเข้าใจ ประเมินการลงมือปฏิบัติโดยใช้กระบวนการ Active Learning สร้างการมีส่วนร่วม สอบถาม นิเทศ ติดตาม และเสริมแรงเชิงบวก/หรือสร้างขวัญกำลังใจในระหว่างการจัดการเรียนการสอน

๓) การประเมินหลังสิ้นสุดภาคเรียน การน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น

(Product Evaluation) โดยการสอบถาม นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังเสร็จสิ้นโครงการ ดังนี้

- ความรู้และความเข้าใจเรื่องศาสตร์พระราชานักเรียน โดยใช้แบบสรุปผลสัมฤทธิ์ และแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ

- ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาไร้คงสวัสดิ์ฯ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน โดยใช้แบบประเมินการมีส่วนร่วม

- คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๔ โดยใช้แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา

- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๔ โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา

- ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ

โรงเรียนสวัสดิ์รัตนนิมิต ได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ศาสตร์พระราชามาตามแนวทางงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ บูรณาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน บูรณาการกิจกรรมเสริมหลักสูตร และจัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ไร้คงสวัสดิ์ โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้ดังนี้

- เชิญวิทยากร ปราชญ์ชาวบ้านผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านศาสตร์พระราชามาเป็นผู้ให้ความรู้แก่นักเรียนร่วมกับคุณครูของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ความรู้ แง่คิด และประสบการณ์การดำเนินงานที่หลากหลายมากขึ้น

- อบรมครูและนักเรียนแกนนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

- ขยายผล องค์ความรู้ด้านศาสตร์พระราชากับหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่โรงเรียนในเขตพื้นที่บริการและหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน โดยทำบันทึกข้อตกลง (MOU) เพื่อสร้างเครือข่ายการน้อมนำศาสตร์พระราชากับหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

- ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและนโยบายของต้นสังกัด

- นำผลของการจัดการเรียนการสอน จัดทำเป็นงานวิจัยของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

- พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยนำพืชในท้องถิ่น ได้แก่ ต้นสาคุ มาจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น โดยน้อมนำศาสตร์พระราชากับหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

ดังนั้น โรงเรียนสวัสดิ์รัตนนิมิตจึงได้ดำเนินการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยจัดทำเป็นหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ผ่านการจัดการเรียนการสอนตามลำดับการเรียนรู้ ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

● บูรณาการหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กับทุกรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามลำดับการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

- บูรณาการหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมยุวกาชาด/อาสายุวกาชาด กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมแนะแนว

- บูรณาการกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ กิจกรรมหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาศาสตร์ บูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กิจกรรมโครงการคุณธรรม “หนึ่งห้องเรียน หนึ่งความดี”

- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ศาสตร์พระราชา โดยนักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วยฐานการเรียนรู้ไร่คงสวัสดิ์ ดังนี้

- ฐานการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
- ฐานการเรียนรู้ไร่คงสวัสดิ์
- ฐานการเรียนรู้ ผักปลอดสาร ทานง่าย ขายดี
- ฐานการเรียนรู้ คงหวานสูงงานอาชีพ

ประกอบกับครูผู้สอนได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินการน้อมนำศาสตร์พระราชา มาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามลำดับการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning เน้นการศึกษาแบบลงมือปฏิบัติจริง ในแหล่งเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดแต่ละกิจกรรม ดังนี้

๑) บูรณาการหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กับทุกรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามลำดับการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยครูผู้สอนศึกษาหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ Active Learning มีการจัดการเรียนการสอน นักเรียนฝึกปฏิบัติในไร่คงสวัสดิ์ ตามลำดับการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผลด้านความรู้ (K : Knowledge) ด้านทักษะ/กระบวนการ (P : Process) และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A : Attitude)

๒) บูรณาการหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี กิจกรรมยุวกาชาด/อาสายุวกาชาด กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมแนะแนว โดยครูผู้สอนดำเนินการจัดเป็นฐานกิจกรรมศาสตร์พระราชาบูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง มีการวัดและประเมินผลโดยเน้นการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อสร้างความรัก ความสามัคคี และเสริมสร้างทักษะชีวิต

๓) จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น กิจกรรมหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาศาสตร์ บูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมขั้นพื้นฐานในด้านของการ “ไม่ทุจริต” และน้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต จึงนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษามาศึกษา วิเคราะห์และออกแบบการจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียน โดยบูรณาการกับงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและศาสตร์พระราชา เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม มีความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต พร้อมทั้งเสริมสร้างจิตพอเพียงต่อด้านการศึกษา และส่งเสริมความเป็นพลเมือง มีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างยั่งยืนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ผ่านการจัดกิจกรรมอบรมออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) และกิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม “หนึ่งห้องเรียน หนึ่งความดี” โดยโรงเรียนได้ดำเนินการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง โดยใช้นวัตกรรม “หนึ่งห้องเรียน หนึ่งความดี ด้วยรูปแบบ SRM Model บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน โดยนักเรียนทุกห้องเรียน จะต้องดำเนินการจัดทำ

โครงการคุณธรรม “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ” ที่มีความเชื่อมโยงกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนทั้ง ๕ ประการ ได้แก่ รักสะอาด รับผิดชอบ มีวินัย ใจอาสา และอยู่อย่างพอเพียง

๔) กิจกรรมการเรียนรู้ศาสตร์พระราชาสู่ฐานการเรียนรู้ไร่คงสวัสดิ์ ไร่คงสวัสดิ์ เป็นแหล่งเรียนรู้การดำเนินงานตามแนวทางงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่เป็นประโยชน์ทั้งแก่คณะครู นักเรียน ในโรงเรียนและหน่วยงานภายนอก ครูจัดการเรียนการสอนบูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยใช้ทรัพยากรในไร่คงสวัสดิ์ รวบรวมผลการเรียนรู้ จัดทำฐานการเรียนรู้ที่ให้บริการวิชาการแก่ครูและนักเรียนภายในโรงเรียนและหน่วยงานภายนอก จำนวน ๔ ฐาน ได้แก่

- ฐานการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นฐานการศึกษาที่มาความสำคัญของงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน วิธีการ และผลการดำเนินงานตามแนวทางงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ใน ๕ องค์ประกอบ จัดแสดงและสาธิตวิธีการอัดตัวอย่างพรรณไม้แห้ง การศึกษาลักษณะโครงสร้างภายในของพืช แสดงและสาธิตการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ คณะครูได้ใช้พื้นที่และทรัพยากรในไร่คงสวัสดิ์บูรณาการสู่การเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ

- ฐานการเรียนรู้คงสวัสดิ์ เป็นฐานการเรียนรู้ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของคางหวน ซึ่งเป็นพืชศึกษา เรียนรู้การปลูกและดูแลรักษาคางหวน การเก็บเกี่ยวผลผลิต รวมถึงการใช้ประโยชน์จากคางหวน ได้แก่ การประดิษฐ์ดอกไม้จากเปลือกคาง

- ฐานการเรียนรู้ ผักปลอดสาร ทานง่าย ขยายดี เรียนรู้วิธีการผลิตผักปลอดสารพิษ ตั้งแต่การปลูก ดูแลรักษา และเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชผักในไร่คงสวัสดิ์ เช่น มะเขือยาว มะเขือเปราะ พริก กระบี่ ผักกาดกวางตุ้ง ผักกาดฮ่องเต้ ถั่วฝักยาว เป็นต้น นอกจากนี้ยังให้ความรู้และสาธิตการทำน้ำหมักชีวภาพเพื่อบำรุงพืชผักให้มีความอุดมสมบูรณ์ ปลอดสารพิษ

- ฐานการเรียนรู้ คางหวนสูงงานอาชีพ ฐานนี้เน้นเรื่องการแปรรูปคางหวนเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร ซึ่งสามารถต่อยอดสร้างรายได้ นำเสนอวิธีการแปรรูปและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ อาทิ นมข้นหวานจากคางหวน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการทำโครงการวิทยาศาสตร์ นานมคางหวน ขนมปังสังขยาคางหวน เป็นต้น

ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ดังนี้

- นักเรียนร้อยละ ๑๐๐ มีความรู้และความเข้าใจหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยผลจากการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา ๒๕๖๔ ปรากฏว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สูงกว่าค่าเป้าหมายของสถานศึกษา

- นักเรียนร้อยละ ๑๐๐ มีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่ไร่คงสวัสดิ์ มีนักเรียนจิตอาสาแกนนำงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นกำลังหลักในการดำเนินงาน โดยในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีนักเรียนแกนนำจิตอาสา จำนวน ๑๕ คน ในปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำนวน ๕๒ คน และในปีการศึกษา ๒๕๖๔ จำนวน ๘๒ คน นักเรียนจิตอาสาแกนนำงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเหล่านี้เป็นกลุ่มนักเรียนที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ เสียสละ ต่อมาครูได้ให้นักเรียนจัดทำบันทึกการปฏิบัติงานเพื่อมอบเกียรติบัตรนักเรียนจิตอาสาให้แก่นักเรียนกลุ่มนี้เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานยื่นศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้

- นักเรียนได้ใช้ไร่คงสวัสดิ์ เป็นแหล่งเรียนรู้การดำเนินงานตามแนวทางงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการเรียนรู้หลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยครูจัดการเรียนการสอน บูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนซึ่งใช้ทรัพยากรในไร่คงสวัสดิ์ รวบรวมผลการเรียนรู้ จัดทำฐานการเรียนรู้ที่ให้บริการวิชาการแก่นักเรียนภายในโรงเรียนและหน่วยงานภายนอก ทั้งนี้ทุกฐานการเรียนรู้ นักเรียนจิตอาสาแกนนำงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นผู้จัดเตรียมและนำเสนอด้วยตนเอง นับเป็นความสำเร็จในการส่งเสริมนักเรียนให้เป็นวิทยากรถ่ายทอดสิ่งที่เรียนรู้ ผักประสบการณ์ชีวิตได้เป็นอย่างดี

- นักเรียนร้อยละ ๑๐๐ มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ในระดับดีขึ้นไป

- นักเรียนร้อยละ ๙๘.๙๘ มีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ในระดับดีขึ้นไป

- นักเรียน ร้อยละ ๙๗.๕๔ มีความพึงพอใจต่อการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในระดับมากขึ้นไป

- เกิดการสร้างแบบอย่าง เกิดแบบอย่างที่ดีของนักเรียน ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นเป็นแบบอย่าง que แสดงให้เห็นว่าแนวทางและวิธีการที่ดำเนินงานทำให้เกิดผลสำเร็จของงาน และนักเรียนสามารถเผยแพร่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและนำไปประยุกต์ใช้

- นักเรียนเกิดจิตสำนึกในการรัก หวงแหน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อนักเรียนได้มีโอกาสสัมผัส เรียนรู้ ดูแลรักษาทรัพยากร ก็จะเกิดความรักความผูกพัน สามารถดูแล รักษาพืชที่ปลูกได้ด้วยตนเอง โดยที่ครูไม่ต้องเคี่ยวเข็ญ

- นักเรียนร้อยละ ๑๐๐ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยทุกคนผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ที่เสริมสร้างทักษะชีวิต การเป็นพลเมืองดีให้แก่ประเทศชาติต่อไป

กลไกภายในของสถานศึกษาที่มีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ได้แก่

๑) ผู้บริหาร การดำเนินงานได้รับการสนับสนุน และผลักดันอย่างเต็มที่จากผู้บริหาร ได้จุดประกายความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าให้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ให้เสรีภาพทางความคิดแก่ครูและนักเรียน ให้สามารถนำเสนอความคิดได้อย่างเต็มที่ พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุน ตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน ผู้อำนวยการได้ร่วมลงมือปฏิบัติงานกับคณะครูและนักเรียน ทั้งการเสนอแนะแนวคิด และลงมือปฏิบัติงานในพื้นที่ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและนักเรียนในด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน ไม่ย่อท้อ ลงมือปรับปรุงภูมิทัศน์โดยยึดหลักความพอเพียง นำเศษวัสดุสิ่งก่อสร้างที่ถูกทิ้งอยู่ในพื้นที่กลับมาให้ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สนับสนุนงบประมาณโดยจัดหางบประมาณจากภายนอก และมีบทบาทสำคัญในการประชาสัมพันธ์ไร่คงสวัสดิ์ให้เป็นที่รู้จักของบุคคลและหน่วยงานภายนอก ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนจัดทำฐานการเรียนรู้เพื่อรองรับการเข้าเยี่ยมชมงานจากหน่วยงานอื่น ตลอดจนให้ขวัญกำลังใจแก่คณะครูนักเรียน และเป็นที่ปรึกษาช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน จึงสามารถกล่าวได้ว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของไร่คงสวัสดิ์

๒) ครู การทำงานที่ยากให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีใจมุ่งมั่นและเสียสละ การริเริ่มพัฒนาและจัดการสิ่งแวดล้อมไร่คงสวัสดิ์เกิดจากความร่วมมือของครูที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ร่วมกันวางแผน ดำเนินงาน พัฒนาและปรับปรุงงาน แก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด เสียสละทั้งร่างกายและเวลา

๓) นักเรียน เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของไร่คงสวัสดิ์ นักเรียนเป็นเป้าหมายหลักของการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นกำลังสำคัญที่ขับเคลื่อนงานให้สำเร็จ ไร่คงสวัสดิ์เกิดขึ้นครั้งแรกจากความร่วมแรงร่วมใจของนักเรียนกลุ่มเล็กที่มีใจมุ่งมั่น เสียสละ การพัฒนาพื้นที่ด้วยร่างกาย ไม่มีเครื่องทุ่นแรง เป็นงานหนัก แต่นักเรียนก็ไม่ย่อท้อ พลิกพื้นผิวดินรกร้างด้วยสองมือของทุกคน นับเป็นความสำเร็จที่สมควรได้รับการยกย่อง

กลไกภายนอกของสถานศึกษาที่มีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ได้แก่

- มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ วิทยาเขตตรัง มีส่วนร่วมในการเป็นศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ภาคใต้ฝั่งอันดามัน ในการอบรมให้ความรู้และการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนแก่ครู และนักเรียน

- มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มีส่วนร่วมในการเป็นศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.ภาคใต้ ในการให้ความรู้และจัดกิจกรรมการศึกษาพันธุ์กรรมพืชและจัดอบรมให้แก่ นักเรียนตามหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

- โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนแกนนำ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ของพืช เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาพืชในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

- สำนักงานเกษตรจังหวัดตรัง กรมส่งเสริมการเกษตร มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เรื่อง ดิน แก่นักเรียนแกนนำงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาและปรับสภาพดินที่เหมาะสมกับพืชแต่ละชนิด ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

- ศึกษาธิการจังหวัดตรัง มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาไร่คงสวัสดิ์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้หลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

- ผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืช ปรับสภาพพื้นที่พัฒนาแหล่งเรียนรู้ไร่คงสวัสดิ์ และให้ความรู้ในการปลูกและดูแลรักษาพืช ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำเกษตรปลอดภัย ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานอย่างเต็มที่

รวมทั้ง ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในการดำเนินงานหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในการน้อมนำศาสตร์พระราชา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรัง กระบี่ อำเภอนาโยง วิสาหกิจชุมชน ตำบลโคกสะบ้า อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ในการสนับสนุนงบประมาณ เข้าเยี่ยมชม/ศึกษาดูงาน และให้คำแนะนำในการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ในสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งมีการแพร่ระบาดของไวรัส covid-๑๙ โรงเรียนสวัสดิ์รัตนนิมิต มีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนออกเป็น ๓ รูปแบบ คือ Online On-Site และ On Demand เพื่อให้เหมาะสมกับบริบท และความพร้อมของนักเรียน โดยได้มีการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผ่านหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนรูปแบบออนไลน์ ได้แก่ กิจกรรมอบรมแกนนำงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในรูปแบบออนไลน์ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์โดยใช้พืชศึกษาในห้องเรียนเพื่อสร้างทักษะชีวิต ในสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมในรูปแบบ On-Site โดยปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส covid-๑๙ เพื่อแก้ปัญหาและสร้างโอกาสให้แก่ นักเรียนที่ไม่สามารถเรียนรู้ผ่านรูปแบบออนไลน์ ได้แก่ กิจกรรมค่ายกายวิภาคศาสตร์ของพืช กิจกรรมค่ายไร่สวยด้วยมือเรา กิจกรรมค่ายเสริมทักษะสร้างอาชีพ โดยกิจกรรมดังกล่าวโรงเรียนได้ช่วยเหลือนักเรียนสร้างโอกาสให้นักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส covid-๑๙ มีปัญหาด้านเศรษฐกิจรายได้ของครอบครัว ฝึกประสบการณ์สร้างอาชีพสร้างรายได้ โดยใช้พื้นที่ไร่คงสวัสดิ์ในการเพาะปลูกนำผลผลิตที่ได้มาจำหน่าย และส่วนหนึ่งนำไปมอบเป็นอาหารกลางวันให้แก่ผู้ป่วยโรงพยาบาลนาโยง จังหวัดตรัง

โรงเรียนบ้านโคกยาง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต ๒

ต่อมาเมื่อวันอังคารที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๑.๓๐ นาฬิกา คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา พร้อมคณะเดินทาง ได้เดินทางลงพื้นที่เพื่อติดตามและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ โดยนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชามาไปสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา กับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันด้วยศาสตร์พระราชามาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้รับการต้อนรับอย่างดีจาก นางสาวนิอร ศรีสุนทร ผอ.สพป.ตรัง เขต ๒ นางบุษราภรณ์ ศรีรักษา ผอ.โรงเรียนบ้านโคกยาง และคณะ โดยมีการนำเสนอผลการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเยี่ยมชมการดำเนินโครงการของโรงเรียนบ้านโคกยาง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

สืบเนื่องจากโรงเรียนบ้านโคกยางได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการปลูกฝังความคิดการปฏิบัติที่ส่งเสริมให้นักเรียนและบุคลากรทุกคนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข อยู่อย่างพอเพียง ต่อเนื่องและยั่งยืน จึงได้จัดทำ “โครงการการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน” โดยอาศัยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนกับชุมชนในทุกระดับ และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ผนวกกับสภาวะการณ์ในสังคมปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้ผลักดันให้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาจนประสบความสำเร็จ เป็นรูปธรรม ตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖ กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น โรงเรียนบ้านโคกยางจึงได้ดำเนินโครงการการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาอย่างต่อเนื่อง แล้วพบว่านักเรียนสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็น การเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียนทั้งด้านการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตตามแนวทางของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สมบูรณ์และยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนสามารถนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
- เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา
- เพื่อฝึกฝนคุณธรรม ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ให้กับผู้เรียน

เป้าหมาย

๑) เชิงปริมาณ

- นักเรียน ครู และบุคลากรทุกคนในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้
- โรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา
- นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพในระดับดีขึ้นไป

๒) เชิงคุณภาพ

- นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษานำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างพอเพียง และมีความสุข
- ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ได้รับการพัฒนาและพร้อมดำเนินการอยู่เสมอ

จากการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผ่านการดำเนิน “โครงการศาสตร์ของพระราชนำพาสู่ความยั่งยืน” ด้วยกระบวนการ ๔ ขั้นตอน ประกอบด้วย **ขั้นวางแผน (P)**

- แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็นของการดำเนินโครงการ

- ประชุมคณะกรรมการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา
- จัดทำโครงการลงสู่แผนปฏิบัติการ เพื่อดำเนินการโครงการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ขั้นดำเนินการ (D) ผ่านการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

- พัฒนาห้องศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามฐานการเรียนรู้

ขั้นตรวจสอบ (C)

- นิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งให้คำแนะนำและพัฒนาต่อยอดผลการดำเนินงานในอนาคต

- ตรวจสอบความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นปรับปรุง (A)

- สรุปรายงานผลโครงการเพื่อการพัฒนาปรับปรุงในปีต่อไป

ที่ผ่านมาโรงเรียนบ้านโคกยางได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการนำศาสตร์พระราชามาบรรจุใช้ในการหลักสูตรและการเรียนการสอน หรือจัดทำเครื่องมือในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง สรุปได้ดังนี้

๑) ทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในมาตรฐานการเรียนรู้ ส ๓.๑ และในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒) ตรวจสอบผลงาน และภาระงานที่ปรากฏตามแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓) ตรวจสอบทักษะและการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน เป็นรายบุคคล และติดตามการประเมินผลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม โดยมีครูผู้สอน นักเรียน เพื่อน และผู้ปกครอง เป็นผู้ร่วมการประเมินดังกล่าว

นอกจากนี้ โรงเรียนบ้านโคกยาง ได้ใช้วิธีการของศาสตร์พระราชาคือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ในการจัดทำหลักสูตรและการจัดเรียนการสอน มาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรและการเรียนการสอน ในสถานศึกษาให้ได้ผลดี คือ

เข้าใจ : ศึกษาการจัดทำหลักสูตร

ขั้นที่ ๑ การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสิ่งที่คาดหวังให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของชุมชน

- การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน บุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ และห้องกิจกรรม ซึ่งอาจเป็นปัญหาต่อการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมอยู่เสมอ

- การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

เข้าถึง : เมื่อรู้ปัญหาแล้ว ต้องเข้าถึง กล่าวคือ การจัดองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ผลเป็นรูปธรรม

ขั้นที่ ๒ การร่างหลักสูตร เป็นการกำหนดแผนการจัดประสบการณ์หรือการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนการสอน กิจกรรม และสื่อการเรียนรู้ ต้องกำหนดวิธีและการประเมินผลผู้เรียนให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

พัฒนา : เมื่อได้ร่างหลักสูตรแล้ว

ขั้นที่ ๓ การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เมื่อร่างหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ต้องมีการตรวจสอบก่อนนำไปใช้ สิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาคือ ความสอดคล้องขององค์ประกอบ ได้แก่ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน กิจกรรม และสื่อการเรียนรู้ วิธีวัดและประเมินผลผู้เรียน ทั้งหมดนี้สามารถทำได้โดยปรึกษาและรับฟังข้อเสนอแนะจากคณะทำงานร่างหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นที่ ๔ การนำหลักสูตรไปใช้ คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอน และรายละเอียดของกิจกรรมในแต่ละคาบ หรือเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ประสานงาน เพื่อให้การสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากที่สุด และเมื่อนำไปปฏิบัติแล้ว ต้องมีกระบวนการจัดเก็บข้อมูล ปัญหา อุปสรรค ข้อเด่น ข้อด้อย เพื่อนำหลักสูตรไปพัฒนาต่อยอดต่อไป

ข้อเสนอแนะ : เนื่องจากผู้บริหารหรือครูผู้สอนมิได้เป็นนักวิชาการ ที่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญกับกระบวนการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในหลักสูตร ส่วนกลางควรออกแบบหรือจัดทำหลักสูตรดังกล่าว เพื่อให้สถานศึกษาเลือกนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนได้เองตรงตามบริบทโรงเรียนในแต่ละพื้นที่ รวมถึงควรจัดโครงการพัฒนาครู ผู้บริหารให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในหลักสูตร และเป็นกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ทักษะ กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาใช้ในโรงเรียนจริงได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ปัจจุบันโรงเรียนบ้านโคกยางได้ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อปีการศึกษา ๒๕๖๑ และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งมีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตั้งคำถามกระตุ้นคิดผ่านกระบวนการเรียนรู้ Active Learning ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกวิชา และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีเนื้อหา “เศรษฐกิจพอเพียง” อยู่แล้วตามมาตรฐาน ส ๓.๑ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง จนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้

รวมถึงจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม ที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกตามศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดเป็นหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เป็นรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อให้ครูนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๓ ดังนี้

- ม.๑ ภาคเรียนที่ ๑ รายวิชาเพิ่มเติม การทำน้ำผลไม้ และรายวิชาเกษตรพอเพียง ๑
- ภาคเรียนที่ ๒ การประดิษฐ์เศษวัสดุเป็นของใช้ และรายวิชาเกษตรพอเพียง ๒
- ม.๒ ภาคเรียนที่ ๑ รายวิชาการผูกผ้าและจับจีบผ้า และรายวิชาการถนอมอาหาร ๑
- ภาคเรียนที่ ๒ รายวิชางานช่างพื้นฐาน และรายวิชาการถนอมอาหาร ๒
- ม.๓ ภาคเรียนที่ ๑ รายวิชาเพิ่มเติมการแปรรูปอาหาร ๑
- ภาคเรียนที่ ๒ รายวิชาเพิ่มเติมการแปรรูปอาหาร ๒

นอกจากนี้ ยังได้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเร่งส่งเสริมให้มีการบูรณาการการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมชมรม กิจกรรมเพื่อสังคม/จิตสาธารณะ เน้นการมีส่วนร่วม การเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอีกด้วย

ส่วนครูผู้สอนได้จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ การฝึกทักษะ การปฏิบัติจริง การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้หลักคิดตาม วิธีการของศาสตร์พระราชาคือ “**เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา**” เป็นการเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ “**เรียนชีวิต ไม่ใช่เรียนวิชา**” เน้นกระบวนการเรียนรู้สู่ทักษะ การทำงานกลุ่ม โดยการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน จัดกิจกรรมเสริมหรือใช้ฐานการเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะอาชีพ โดยการพัฒนาและจัดฐานการเรียนรู้ในสถานศึกษาดังนี้

- ๑) ฐานสหกรณ์ร้านค้า และ สหกรณ์ออมทรัพย์
- ๒) ฐานผักปลอดสารพิษทุกชนิด การปลูกมะละกอ โดยใช้แนวทางเกษตรอินทรีย์
- ๓) ฐานปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงเป็ดพันธุ์กากีแคมเบลล์ และไก่พันธุ์พื้นเมือง
- ๔) ฐานประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลาอุกในบ่อซีเมนต์ บ่อดิน และการเลี้ยงปลาในสระ

ตามธรรมชาติ

๕) ฐานปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ และน้ำหมักชีวภาพ การปลูกต้น

ปอเทือง

๖) ฐานแปรรูปผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การทำไข่เค็ม การทำสมันเห็ดนางฟ้า การทำคุกกี้จาก

เห็ดนางฟ้า

อีกทั้ง โรงเรียนได้จัดการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริงนอกห้องเรียน เช่น การทำโครงการ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และให้นักเรียนได้ฝึกพึ่งตนเองตามวัย โดยการจัดการเรียนรู้มีการวัดประเมินผลครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

และจากการที่โรงเรียนบ้านโคกยางมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับหลักสูตร เพื่อพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ จึงส่งผลต่อผู้เรียน ดังนี้

- ๑) ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เห็นประโยชน์ และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการมีความรู้ด้านอาชีพ ตามที่ได้รับประสบการณ์การเรียนการสอนจากรายวิชาเพิ่มเติม และจากฐานการเรียนรู้ในโรงเรียน
- ๓) ผู้เรียนมีทักษะ ค่านิยมเบื้องต้น ที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข
- ๔) ผู้เรียนใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และตระหนักในการร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผ่านการทำ และร่วมกิจกรรมในโครงการ Re for Kokyang ของสถานักเรียนโรงเรียนบ้านโคกยาง
- ๕) ผู้เรียนมีความรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ร่วมกันสืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงสามารถรำนโนราห์ทำพื้นฐานได้ทุกคน ตามกิจกรรมการออกกำลังกายตอนเช้า ด้วยท่ามโนราห์
- ๕) ผู้เรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ทุกคนเข้าร่วมโครงการออมทรัพย์ของโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และรู้จักการแบ่งปันอยู่เสมอ

ทั้งนี้ โรงเรียนบ้านโคกยางได้ดำเนินการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการโรงเรียนตามเป้าประสงค์ข้อที่ ๒ “นักเรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่ม และสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ ๒๑ มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมืองที่ดี” จึงต้องบริหารจัดการโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เข้ามาร่วมสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน นักเรียน ทั้งจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ๔ ฝ่าย ดังนี้

- ๑) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่ในการสร้างเครือข่ายชุมชน บรรยากาศอาคาร สถานที่ และแหล่งการเรียนรู้ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ด้วยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- ๒) ฝ่ายบริหารงานวิชาการ มีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรและบริหารจัดการกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
- ๓) ฝ่ายการเงินและงบประมาณ มีหน้าที่ให้การสนับสนุนปัจจัยและงบประมาณ จัดสรรงบประมาณในการจัดทำโครงการและดำเนินกิจกรรมตามแผน
- ๔) ฝ่ายบริหารงานบุคคล มีบทบาทหน้าที่พัฒนาครูและบุคลากรด้านการศึกษา เสริมสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน

ที่ผ่านมาโรงเรียนได้รับการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน จากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

- สำนักงานเกษตรจังหวัดตรัง สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับนักเรียนแกนนำและครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เรื่อง การเลี้ยงไก่ การทำปุ๋ยหมัก การทำบัญชีสหกรณ์ และการแปรรูปอาหาร
- สำนักงานเกษตรอำเภอกันตัง สนับสนุนต้นกล้า และเมล็ดพันธุ์ เช่น ต้นแค ต้นกล้า มะละกอ พริก มะเขือ ฟ้าทะลายโจร เมล็ดพันธุ์ผักบุ้ง ผักกวางตุ้ง และผักกาดขาว พร้อมทั้งส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาให้ความรู้และติดตามการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน และได้จัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านโคกยาง

- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชน นำโดยประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับพื้นที่และจัดสร้างเล้าไก่
- สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดตรัง ดำเนินการปรับพื้นที่และปลูกต้นไม้เพื่อบำรุงรักษาดิน โดยใช้พื้นที่ ๒ งาน
- ผู้ปกครองนักเรียน คนในชุมชน องค์กรของรัฐและเอกชน ให้การสนับสนุน โดยการซื้อผลิตภัณฑ์ หรือผลผลิตที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนอยู่เสมอ

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัส covid-๑๙ ทางโรงเรียนได้น้อมนำเอาศาสตร์พระราชามากระเสพระราชาดำรัสเกี่ยวกับครูว่า “ครูต้องอบรมวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ” ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัส covid-๑๙ โรงเรียนจึงเข้าร่วมโครงการการพัฒนาครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เรื่อง การจัดการเรียนการสอนรูปแบบ Home-Based Learning และเข้าร่วมโครงการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลของครูโรงเรียนขยายโอกาส ในช่วงการระบาดของไวรัส covid-๑๙ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ และการอบรมโครงการครอบครัวพอเพียงสู่สถานศึกษาและชุมชน มุลินีครอบครัวพอเพียง วิชาศาสตร์พระราชและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้สื่อโซเชียลมีเดียมาใช้ในการพัฒนาครู ส่งผลให้ครูได้พัฒนาตนเองและนำผลที่ได้รับไปพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบ Home-Based Learning ซึ่งส่งผลให้นักเรียนได้มีเวลาอยู่กับผู้ปกครอง สร้างวิกฤตให้เป็นโอกาสโดยการปรับการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับนักเรียน และใช้หลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และน้อมนำหลักการทรงงานเรื่องการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผ่านการเยี่ยมบ้าน การทำ SDQ ศึกษาความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ของนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดความพร้อม ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนให้เข้ากับนักเรียนโดยแบ่งเป็นหลายกลุ่ม เช่น นักเรียนที่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์เทคโนโลยี ก็จะจัดการเรียนการสอนแบบ on-line on-air, on-demand นักเรียนที่ขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์ก็จัดการเรียนการสอนแบบ on-hand ไม่สอนให้นักเรียนยึดติดกับตำรา ให้รู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว เช่น ในรายวิชาเกษตรพอเพียงของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ให้นักเรียนปลูกพืชผักสวนครัวร่วมกับผู้ปกครอง ถ่ายรูปหรือคลิปวิดีโอส่งให้ครูเป็นระยะ ส่งผลให้นักเรียนนักเรียนสามารถจัดการตนเองได้ มีการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่ดี

ส่วนการดำเนินโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนบ้านโคกยาง ในปีการศึกษา ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ ใช้วิธีการซื้อวัตถุดิบและจ้างแม่ครัวประกอบอาหาร โดยใช้โปรแกรม Thai school Lunch ในการกำหนดรายการอาหาร และในปีการศึกษา ๒๕๖๔ ใช้วิธีการจ่ายเงินให้กับนักเรียนโดยตรง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส covid-๑๙ โรงเรียนจึงเปิดเรียนแบบผสมผสานรูปแบบ คือ online on-demand และ on-hand

อุปสรรคจากการดำเนินโครงการ คือ ราคาวัตถุดิบ ที่นำมาใช้ในการประกอบอาหารตามรายการที่กำหนดจากโปรแกรม Thai school Lunch มีราคาสูง และครูมีภาระงานเพิ่ม เนื่องจากครูต้องเป็นผู้ซื้ออาหาร

การแก้ไขปัญหา คือ

- ปรับรายการอาหารให้เหมาะสม เลือกใช้วัตถุดิบ ผัก ผลไม้ ตามฤดูกาล
- โรงเรียนจัดกิจกรรมเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน นำผลผลิตที่ได้ส่งโครงการอาหารกลางวัน โดยการจำหน่ายในราคาถูกผ่านกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน
- จัดเวรให้ครูรับผิดชอบในการจัดซื้ออาหาร
- จ้างร้านค้าในชุมชนจัดซื้อวัตถุดิบในการประกอบอาหาร

จากนั้น เวลา ๑๔.๓๐ - ๑๗.๓๐ นาฬิกา คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา พร้อมด้วยคณะเดินทาง ได้เดินทางลงพื้นที่ศึกษาดูงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวต่อเนื่อง ซึ่งได้รับการต้อนรับอย่างดีจาก พันตำรวจโท ชัยวุฒน์ พร้อมญาติ รองผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๓ นางสาวภาพัชร ภูประภาติลล รอง ผอ.สพป.ตรัง เขต ๑ และคณะ ได้ร่วมนำเสนอผลการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่จังหวัดตรังทั้ง ๒ โรงเรียน สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต ๑ จำนวน ๒ แห่ง ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการน้อมนำศาสตร์พระราชามาไปสู่การปฏิบัติ และเยี่ยมชมการดำเนินโครงการของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๓
กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๓๕

พันตำรวจโท ชัยวุฒน์ พร้อมญาติ รองผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๓ และพันตำรวจตรี ชัยชุมพล พิทักษ์ นายตำรวจนิเทศงานโครงการตามพระราชดำริฯ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๓ รวมถึงครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่จังหวัดตรังทั้ง ๒ โรงเรียน ได้ร่วมนำเสนอผลการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการน้อมนำศาสตร์พระราชามาไปสู่การปฏิบัติ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก

พันตำรวจตรี วิชาญ ไชยเดช ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอกดำเนินการจัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๐) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ ๕ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน นำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก โดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ดังนี้

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อน้อมนำศาสตร์พระราชา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบฝึกทักษะปฏิบัติจริงแก่นักเรียน

๒) เพื่อน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตสำหรับครู บุคลากรทางการศึกษาและประชาชนทั่วไปได้ศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

๓) เพื่อฝึกฝนระเบียบวินัยคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน

เป้าหมายของการพัฒนา ดังนี้

เป้าหมายเชิงปริมาณ

- ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก จำนวน ๑๐ คน

- นักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก จำนวน ๙๐ คน

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนร้อยละ ๙๐ เป็นแกนนำในการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- พัฒนานักเรียนของโรงเรียนร้อยละ ๙๐ เป็นแกนนำในการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ในการนี้ ทางโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก ได้น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดไว้ ๓ ด้าน ดังนี้

- ด้านแผนงานโครงการ

- ด้านองค์ความรู้

- ด้านการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

๑) ด้านแผนงานงานโครงการ การดำเนินงานจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอกให้มีความแข็งแข็งแกร่งและยั่งยืน

๒) ด้านองค์ความรู้ โรงเรียนได้จัดการด้านความรู้ ตามศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาประกอบด้วย ครูใหญ่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนทุกคนของโรงเรียนทุกคนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจตามกระบวนการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข โรงเรียนได้ดำเนินการดังนี้

- อบรมให้ความรู้และความเข้าใจศาสตร์พระราชามาหลักเศรษฐกิจพอเพียง

- จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกตามหลักศาสตร์พระราชา โดยกำหนดเป็นหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ เป็นรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อให้ครูนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในระดับชั้นอนุบาล ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๓) ด้านการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โรงเรียนได้ดำเนินการและจัดกิจกรรมเพื่อน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีจุดเริ่มต้นที่นักเรียน ครู และผู้ปกครองต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ผู้เรียนต้องมีการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อปลูกฝังให้มีจิตสำนึก ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔) **ด้านงบประมาณ** โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานถวายงานโครงการตามพระราชดำรินี้ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ทั้งนี้ ทางโรงเรียนได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในโรงเรียน ผ่านการดำเนินงานกิจกรรม ๑๐ กิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ ดังนี้

- ระดับปฐมวัย ครูประจำชั้นนำนักเรียนเรียนรู้ตามฐานกิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้
- ระดับประถมศึกษา จัดทำแผนบูรณาการรายวิชาพื้นฐานกับการเรียนรู้ทักษะวิชาชีพตามศาสตร์พระราชา โดยใช้กิจกรรม ๑๐ กิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ ดังนี้

- ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ กิจกรรมประกอบอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ กิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ กิจกรรมการปลูกพืชผัก
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ กิจกรรมปศุสัตว์
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๖ กิจกรรมประมงโรงเรียน
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๗ กิจกรรมการปลูกไม้ผลและขยายพันธุ์พืช
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๘ กิจกรรมปฎิบัติสุขภาพ
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๙ บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๑๐ กิจกรรมการผลิตถั่วเมล็ดแห้งและการเลี้ยงแพะแดง

ที่ผ่านมาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอกได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผล การนำศาสตร์พระราชามาบรรจุใช้ในการหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนี้

- ๑) จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันและกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) ประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมในฐานการเรียนรู้ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๓) โรงเรียนได้รับรางวัลระดับเพชรในการน้อมนำศาสตร์พระราชাজัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔) ผลการประเมินนักเรียนทุกระดับชั้นรายงานไปยังสำนักงานโครงการตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ฉบับที่ ๕

พร้อมมีข้อเสนอแนะในการนำมาจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถานศึกษา ให้ได้ผลดี คือ ควรจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการกิจกรรมตามศาสตร์พระราชากับรายวิชาพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะวิชาการไปพร้อมทักษะอาชีพ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างอาชีพเป็นของตนเองได้ในอนาคต ส่วนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้กำหนดให้บูรณาการหน่วยการเรียนรู้โดยให้ครูระดับชั้นอนุบาล ๑ – ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ร่วมจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ปฐมวัยและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน รวมถึงจัดกิจกรรมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้นำหลักการทรงงาน คือ ความพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ดังนี้

- นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ เข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- นักเรียนมีทักษะการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- นักเรียนมีความสามารถลงมือปฏิบัติจริงในฐานการเรียนรู้ด้วยความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน มีวินัย แบ่งปัน รับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ทางโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอกมีกลไกการมีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนี้

- ครู วางแผนและจัดทำแผนการดำเนินงาน ภายในโรงเรียน
 - กรรมการสถานศึกษา ร่วมวางแผนและจัดทำแผนการดำเนินงาน ภายในโรงเรียน
 - ผู้ปกครอง (ครูพ่อแม่) เข้ามาจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครู
 - ผู้นำชุมชน ร่วมพัฒนา ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
- หน่วยงานร่วมถวายงาน ให้ความรู้ด้านวิชาการและสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานโครงการฯ

การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส covid-๑๙ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอกได้เปิดสอนในรูปแบบ On hand โดยนำเมล็ดพันธุ์พระราชทานพร้อมปัจจัยการผลิตทางการเกษตรไปมอบให้กับผู้ปกครองและนักเรียนเพื่อดำเนินการตามน้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นแนวทาง

ทั้งนี้ การบริหารจัดการโครงการหรือกิจกรรมอาหารกลางวันของโรงเรียนนั้น โรงเรียนได้ดำเนินการตามคู่มือโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน (ส่วนประกอบเลี้ยง) โครงการส่วนพระองค์สำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสท.) มาเป็นแนวทางเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ต่อเนื่อง จึงเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ดังนี้

- นักเรียนมีอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการ บริโภคตลอดปีการศึกษา โดยใช้ผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตขึ้นภายในโรงเรียนมาประกอบอาหาร
- นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการ
- ส่งเสริมให้นักเรียนรู้วิธีการถนอมอาหารที่มีเหลือใช้เพื่อเก็บไว้ใช้ในฤดูขาดแคลน

๒. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสันติราษฎร์ประชาบำรุง

พันตำรวจโท กิตติเชษฐ์ รักเกตู ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสันติราษฎร์ประชาบำรุง ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสันติราษฎร์ประชาบำรุง ได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาหลักเศรษฐกิจพอเพียง มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบฝึกทักษะปฏิบัติจริง ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและเชื่อมโยงกับโครงการพระราชดำริที่โรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานตามโครงการในพระราชดำริ ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ โดยโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน มีกิจกรรมปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ จึงได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน และมีวัตถุประสงค์เพื่อมีแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรภายในโรงเรียน และให้นักเรียนตระหนักถึงศาสตร์พระราชามาในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ สรุปได้ ดังนี้

- ประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง
- กำหนดดำเนินการตามแผนที่วางไว้
- ดำเนินการตามแผน
- สรุปการดำเนินการกิจกรรมปีละครั้ง

และกำหนดตัวชี้วัด สำหรับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการสังเกต พฤติกรรมนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ความเสียสละ ผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมเกษตร กิจกรรมเลี้ยงไก่ กิจกรรมการเลี้ยงปลา กิจกรรมการปลูกผัก กิจกรรมการเพาะเห็ด กิจกรรมถ่วงอก เป็นต้น เนื่องจากมีแนวทางการนำมาจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในโรงเรียนว่า ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยคุณครู หรือผู้ที่มีความรู้ คอยให้คำแนะนำแก่นักเรียน

นอกจากนี้ ทางโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสันติราษฎร์ประชาบำรุงได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ สร้างความเข้าใจ ลงสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้นักเรียนสามารถนำทักษะไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ เช่น โครงการสหกรณ์ ได้เรียนรู้ บัญชีรายรับ - รายจ่าย โครงการเกษตร เนื่องจากโรงเรียนเน้นนำมาบูรณาการเข้ากับทุกรายวิชา เช่น แหล่งเรียนทางการเกษตร จึงจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ เกิดความสนใจในการเรียน การสอน และมีทักษะกระบวนการคิดในการดำรงชีวิตประจำวันจนสามารถนำความรู้ไปต่อยอดเกิดเป็นอาชีพ ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนของกลไกภายนอกหรือภายในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ทางโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสันติราษฎร์ประชาบำรุง ได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ บูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีปรัชญาชาวบ้าน เกษตรจังหวัดตรัง ได้เข้ามาอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนและคุณครูอย่างต่อเนื่อง รวมถึงขยายผลสู่ชุมชนในพื้นที่เขตบริการ โดยการมอบพันธุ์ผัก และพันธุ์สัตว์แก่ชุมชนในพื้นที่

ในสถานการณ์ปัจจุบันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสันติราษฎร์ประชาบำรุงไม่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ มากนัก เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนไม่มาก ประกอบกับนักเรียน และผู้ปกครองได้เร่งปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ จนสามารถนำความรู้ไปใช้ในครอบครัวจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูที่ดำเนินกิจกรรมอาหารกลางวัน จะจัดหาวัตถุดิบที่ผลิตได้ภายในโรงเรียน มาจัดทำอาหารกลางวัน ตามหลักโภชนาการ หรือซื้อวัตถุดิบบางอย่างที่โรงเรียนผลิตไม่ได้หรือได้ไม่เพียงพอเท่านั้น แต่ด้วยพื้นที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับสัญญาณอินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนการสอน จึงได้แก้ปัญหาโดยการส่งครูลงพื้นที่ติดตามนักเรียนและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต ๑

นางเสาวภาพัชร ภู่ประภาติลก รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต ๑ และผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้ง ๒ แห่ง ได้ร่วมนำเสนอผลการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสถานศึกษาที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการน้อมนำศาสตร์พระราชามาไปสู่การปฏิบัติ สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. โรงเรียนบ้านแหลมสอม

นายวรัตน์ หูเขียว ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแหลมสอม ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันโรงเรียนบ้านแหลมสอมได้มีนโยบายจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ และแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขับเคลื่อนดำเนินการน้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร จัดหน่วยการเรียนรู้ เตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ครูและบุคลากรของสถานศึกษาตลอดจนนักเรียนเกิดเป็นกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดแก่ผู้เรียน และมีเทคนิคการจัดการเรียนการสอนตามยุทธศาสตร์เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ซึ่งบูรณาการกับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดแผนการดำเนินงานไว้ ดังนี้

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้นักเรียนมีอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการบริโภคตลอดช่วงการศึกษา โดยใช้ผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตขึ้นภายในโรงเรียนมาประกอบอาหาร

๒) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้านการทำการเกษตร รู้จักวางแผนในการผลิต และการจำหน่ายผลผลิตจากการปฏิบัติ

๓) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันกับการเรียนการสอน ในหลักสูตรและทักษะอาชีพ มีรายได้ระหว่างเรียน

เป้าหมายของโครงการ

- เป้าหมายเชิงปริมาณ

- ๑) ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ สามารถดำเนินกิจกรรมตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ สามารถวางแผนการผลิต การดูแลรักษา และการจำหน่ายผลผลิตได้
- ๓) โรงเรียนมีผลผลิตจากการเกษตรสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันร้อยละ ๖๐

- เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- ๑) ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ กระบวนการ ตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) ผู้เรียนสามารถวางแผนการผลิต การดูแลรักษา และการจำหน่ายผลผลิตได้
- ๓) นักเรียน ครู และบุคลากรทุกคนได้บริโภคผลผลิตจากการเกษตรที่คุณภาพและ

ปลอดภัย

โดยใช้รับงบประมาณจากเงินอุดหนุนของโรงเรียน และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากเงินอุดหนุนจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท และจากกองทุนอาหารกลางวัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๓,๐๐๐ บาท และมีวิธีการดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA คือ วางแผน การดำเนินงาน โดยอาศัยภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่าย และภาคีเครือข่ายชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด ตลอดจนสำนักงานเกษตรจังหวัดตรัง ดำเนินงานตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข และต่อยอดผลการดำเนินงานอย่างยั่งยืน เป็นรูปธรรมชัดเจน

พร้อมทั้งกำหนดขั้นตอนการขับเคลื่อนการดำเนินงานการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนของโรงเรียนบ้านแหลมสอมไว้ ดังนี้

๑) การจัดหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ - ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

- นโยบายครูทุกคนจัดทำหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงอย่างน้อยคนละ ๑ หน่วย บูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน/รายวิชาเพิ่มเติม ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ - ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีการนิเทศหน่วยโดยหัวหน้าวิชาการ

- ครูจัดทำผังโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

- ครูเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามผังโครงสร้างหน่วยที่ได้ออกแบบไว้ (หัวหน้าวิชาการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการเขียนที่ส่งเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง) โดยมีองค์ประกอบของแผน ดังนี้

- มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด
- สาระสำคัญ
- จุดประสงค์การเรียนรู้
- สาระการเรียนรู้
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- ชิ้นงาน / ภาระงาน
- การวัดผลและประเมินผล
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- สื่อและแหล่งเรียนรู้
- บันทึกผลหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- ภาคผนวก ใบกิจกรรม ใบความรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

- ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้สู่ห้องเรียน บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของนักเรียน ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บันทึกผลการหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะปรับปรุง (มีการนิเทศการสอนและเยี่ยมชั้นเรียนโดยคณะกรรมการนิเทศ)

- จัดนิทรรศการนำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งระดับโรงเรียน และระดับเครือข่ายสถานศึกษา (การมาศึกษาดูงานของสถานศึกษาต่าง ๆ)

๒) จัดหลักสูตรบูรณาการกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ กิจกรรมชุมนุม โครงการ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ กิจกรรมบ้านวิทยาศาสตร์น้อยระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ - ๓

- มีแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียน “อยู่อย่างพอเพียง” คือ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และโครงการโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอดตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง”

- จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- มีการประยุกต์ ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในการนี้ โรงเรียนบ้านแหลมสอมได้จัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นรายวิชา โดยน้อมนำศาสตร์พระราชามาดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดำเนินการวัดและประเมินผล ดังนี้

- จัดทำเครื่องมือ วัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิด จากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ส่งผลให้โรงเรียนได้รับรางวัลระดับดีเยี่ยม นวัตกรรมส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนด้วยการออกกำลังกายวันละนิดจิตแจ่มใสกินผักผลไม้ปลอดภัยชีวิตยั่งยืน และกำลังดำเนินการรอกการประเมินศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

จากการประเมินผลการนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง) พบว่า

ด้านบุคลากร

- บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- บุคลากรมีการประยุกต์ ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติภารกิจหน้าที่

- บุคลากรได้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ
- บุคลากรจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา

- บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างสอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนร่วม และสาธารณประโยชน์

- บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

- บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์

ข้อเสนอแนะ : ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ โรงเรียนได้มีการเปิดเรียนออนไลน์ขึ้นน้อยมาก จึงส่งผลกระทบต่อส่งเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน โรงเรียนแก้ปัญหาโดยจัดกลุ่มผู้เรียนมาทำกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อย และฝึกทักษะปฏิบัติการดำเนินงานตามกิจกรรมและโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และโครงการโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอดตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง”

ทั้งนี้ ทางโรงเรียนได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในโรงเรียน ผ่านการดำเนินงานกิจกรรมทั้ง ๖ เป็นฐานการเรียนรู้ ดังนี้

- จัดหลักสูตรบูรณาการหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงอย่างในรายวิชา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- จัดกิจกรรมผ่านโครงการโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และโครงการโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอดตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง”

พร้อมทั้งจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยนำหลักคิด และหลักปฏิบัติ หลัก ๒ ๓ ๔ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

๒ เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

๓ หลักการ คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

๔ มิติ คือ วัตถุ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ดังนี้

- ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ของแต่ละระดับ ชั้นปีการศึกษา

- ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ

- ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม

- ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

- ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

กลไกภายในของสถานศึกษาที่มีส่วนร่วมในการน้อมนำศาสตร์พระราชาใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนหลักสูตรของโรงเรียน ได้แก่

- หน่วยงานต้นสังกัด เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต ๑

- สำนักงานเกษตรอำเภอปะเหลียน สนับสนุนพันธ์พืช

- ปราชญ์ชาวบ้าน หมออดิน มาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยไส้เดือน

๒. โรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อย

นางสาววาสนา ศรีเปารยะ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อย ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า สืบเนื่องจากโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมและความรู้เท่าเทียมกัน ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นตัวขับเคลื่อนทางโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ มีโครงการพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริง โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรมเท่าทันความรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ มีโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด เศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคนง นา แห่งน้ำใจและความหวัง ภายใต้คำแนะนำของผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา จากการนำประเด็นปัญหาหลักมาเป็นตัวตอบโจทย์ในการจัดทำห้องเรียนอารยเกษตรเบื้องต้น คือ การแก้ปัญหาวัตถุดิบในการประกอบอาหารไม่เพียงพอ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ โรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อย ดำเนินงานเป็นขั้นตอนตามทฤษฎีบันได ๙ ขั้นสู่ความพอเพียง สร้างฐานโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยให้มั่นคงให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้และการดำรงชีพของโรงเรียนและชุมชนอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อย มีแผนสร้างการเรียนรู้ให้ทุกคนผ่านเครื่องมือ โคนง นา โมเดล ตามหลัก กสิกรรมธรรมชาติ ปลุกป่า ๕ ระดับ สร้างป่า ๓ อย่างประโยชน์ ๔ อย่าง สร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกคนเห็นประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติไม่ทิ้งให้เปล่าประโยชน์ สร้างความพอเพียงขั้นพื้นฐานให้พร้อม กิจกรรมโรงเรียนเลี้ยงไก่อินทรีย์ แปลงนา บ่อเลี้ยงปลาเลี้ยงกบ โรงเห็ด เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างอาหารในโรงเรียน แปลงไม้ดอก เพื่อสร้างความสมดุลในธรรมชาติ เพราะบริเวณโรงเรียนมีผึ้งเยอะแต่ดอกไม้มีน้อย สามารถเก็บน้ำผึ้งไว้ใช้เองและแจกจ่ายได้ และทำปุ๋ยใช้เอง เพื่อหมุนเวียนในโรงเรียน มีเป้าหมายในปีการศึกษา ๒๕๖๕ จะดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และพร้อมจะขยายไปยังเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อก้าวเข้าสู่ความพอเพียงขั้นก้าวหน้า งบประมาณในการดำเนินโครงการที่ผ่านมาทั้งหมดใช้งบประมาณของสถานศึกษา ในส่วนงบอุดหนุนรายหัว งบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบบถัวเฉลี่ยทุกรายการ ผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา มีผู้รับผิดชอบโครงการ มีคณะผู้รับผิดชอบห้องเรียนอารยเกษตร โดยความร่วมมือกันของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีแผนการดำเนินโครงการ และมีการติดตามการดำเนินโครงการทุก ๒ เดือน มีรายงานโครงการเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

พร้อมกำหนดขั้นตอนการขับเคลื่อนการดำเนินงานการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนของโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อย ตามแผนที่วางไว้ตามกิจกรรมที่มีของแต่ละโครงการ ดังนี้

ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ โครงการพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริง

๑) เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ

๒) จัดกิจกรรมตามโครงการ

๒.๑) เกษตรทฤษฎีใหม่

- ปลุกผักสวนครัว พืชสมุนไพร

- การเลี้ยงปลา

- ปุ๋ยหมักชีวภาพ

๒.๒) อนุรักษ์ต้นไม้

- ปลุก ดูแล บำรุงรักษา ต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ

๒.๓) กิจกรรมออมทรัพย์

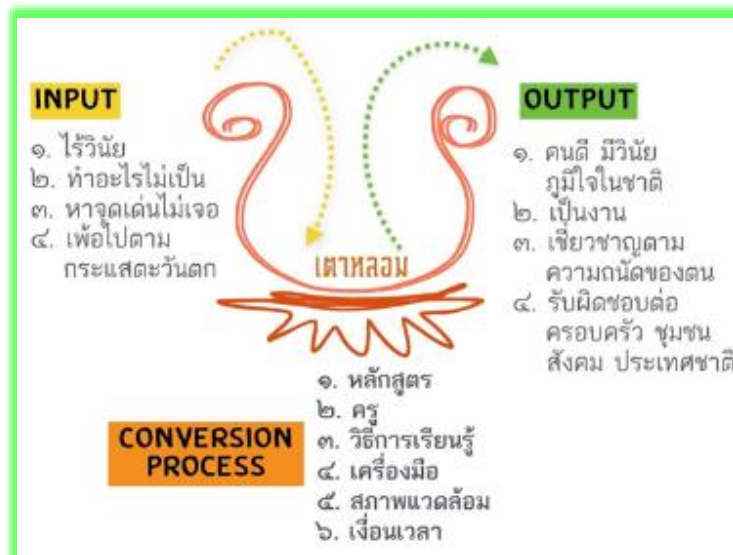
- ส่งเสริมการออมทรัพย์

- บันทึกการอบรมทรัพย์สิน
- ๒.๔) กิจกรรมอยู่อย่างพอประมาณ
 - สนับสนุนส่งเสริม บริโภคอย่างพอเพียงตามหลักพออยู่ พอกิน ใช้อย่างพอประมาณ
 - ลด ละ เลิก สิ่งฟุ่มเฟือยและอบายมุข
- ๒.๕) กิจกรรมสมานฉันท์
 - กิจกรรมการอยู่ร่วมกัน
 - การสร้างวินัย
- ๒.๖) กิจกรรมกัลยาณมิตร
 - กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน , พี่ช่วยน้อง , น้องช่วยพี่
- ๒.๗) กิจกรรมเยาวชนไทยใจอาสา
 - กิจกรรม อาสาพัฒนา บำเพ็ญประโยชน์
- ๒.๘) กิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ทำขนมไทย
 - รำมโนราห์

ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด เศรษฐกิจพอเพียง
ด้วยโคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง

- ๑) ดำเนินการสร้างเครื่องมือการเรียนรู้ในโรงเรียน
 - แปลงโคกหนองนา ตามหลักกิจกรรมธรรมชาติ (ปลูกป่า ๕ ระดับ)
 - บ่อเลี้ยงปลา
 - บ่อเลี้ยงกบ
 - เลี้ยงไก่อินทรีย์
 - แปลงนา
 - โรงปุ๋ยอินทรีย์
 - โรงเรือนเพาะชำ
 - อุทยานดอกไม้บริหารแมลง
 - อุทยานสวนผักรักษัสมุนไพรร
- ๒) ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ ทำกิจกรรม โดยใช้เตาหลอม (ดังแผนภาพที่ ๖) ดังนี้

แผนภาพที่ ๖ การใช้เตาหลอม

- ๓) สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับโรงเรียนที่สนใจ และหน่วยงานในพื้นที่
- ๔) ประเมินการปฏิบัติงานเพิ่มเติมสร้างอารยเกษตรให้ขยายกว้างมากยิ่งขึ้น

ในการนี้ โรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยได้จัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การจัดการเรียนการสอน ในปีการศึกษา ๒๕๖๔ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนผ่านโครงการ จากกิจกรรมชุมนุมยุวเกษตร จากกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จากกิจกรรมการบูรณาการ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับในปีการศึกษา ๒๕๖๕ ทางโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อย จะวัดผลประเมินผลจากตัวชี้วัดในรายวิชาเพิ่มเติม คือ วิชาอารยเกษตร รวมทั้งจะประเมิน สมรรถนะที่คาดหวัง และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ทางโรงเรียนตั้งเป้าหมายไว้จากการร่วมกิจกรรมห้องเรียน อายเกษตร

ที่ผ่านมาโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยได้มีแนวทางในการนำมาจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ได้ผลดี โดยเริ่มต้นสร้างความตระหนักให้ทุกคนที่เกี่ยวข้อง มองปัญหาของโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยให้ชัดเจน รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ค้นหาความต้องการของสังคม ชุมชน และบริบทของโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยที่ควรจะเป็น ลงมือสร้างจุดเน้นและเป้าหมายร่วมกัน ใช้ทุกพื้นที่ของโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยให้มีคุณภาพเกิดประโยชน์ และลงมือดำเนินการอย่างจริงจัง มุ่งไปที่ประโยชน์ที่เกิดกับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ให้ทุกคนเห็นความยั่งยืนของการนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ และให้ทำอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการเผยแพร่ผลงานเพื่อสะท้อนความสำเร็จร่วมกัน เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ยั่งยืน

โดยมีสถาบันครอบครัว เป็นสถาบันหลักที่สามารถหล่อหลอมให้เยาวชนเป็นคนดี จุดยืนของโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อย มุ่งสร้างคนดีสู่สังคม ดังนั้น โรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยต้องทำงานควบคู่กับสถาบันครอบครัว เพื่อให้เกิดความแข็งแรง เกิดความร่วมมือในการหล่อหลอมเยาวชนที่เป็นผู้เรียนของโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยให้เป็นคนดีตามเจตนารมณ์ โรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดำเนินการโครงการ จัดกิจกรรมทุกกิจกรรม โดยเฉพาะครอบครัวของนักเรียนเพื่อให้เกิดภาพจำที่ดี เกิดความรัก ความสามัคคี และมีแบบอย่างให้เยาวชนคนดีในรุ่นต่อไป ที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก รัก เชื้อมั่น ศรัทธา ในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในชีวิตประจำวัน

การจัดหลักสูตรของสถานศึกษา

- ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ทางโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยดำเนินการจัดการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และบูรณาการกับ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้
- ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ทางโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเพิ่มเติม เช่น อารยเกษตร

การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ทางโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยได้ใช้หลักการจัดชั้นเรียนเชิงบวกตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยวางแผน ลงมือทำ ทุกกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ภายใต้บริบทข้อจำกัดของโรงเรียนขนาดเล็ก งบประมาณน้อย ครูไม่ครบชั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกไม่พร้อม เริ่มด้วยการปรับเปลี่ยนทัศนคติของทีมใหม่ ใช้ศักยภาพที่มีให้เต็มที่สูงสุด ปรับปรุงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้คุ้มค่า เกิดประโยชน์ สร้างแหล่งเรียนรู้เพิ่ม เน้นความสะอาด ความปลอดภัย ความคุ้มค่า ใช้ทุกพื้นที่ให้เกิดประโยชน์และมีคุณภาพมากที่สุด ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเชิงบวก โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผ่านกระบวนการ Active Learning นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีจิตอาสา มีทักษะชีวิต รักและมีความสุขในการเรียนรู้ โดยมีครูเป็นต้นแบบ มีกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยใช้ระบบครูพี่เลี้ยงอาวุโส ผู้บริหารใช้หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ด้วยหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน ริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สสำรวจและสนับสนุนการใช้ ICT

และ e-learning พัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้ และความสำเร็จ และพัฒนาผู้อื่นให้เป็นผู้นำ

ประกอบกับผลจากการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ และผลจากการดำเนินโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ด้วย โคนง หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อย ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างเห็นได้ชัด คือ ผู้เรียนมีอาหารมากขึ้น ได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถสร้างอาหารเองได้ เกิดทักษะในการทำเกษตรแบบพอเพียงตามหลักสัทธิธรรมธรรมชาติ มีเจตคติที่ดีในการร่วมงาน ผู้เรียนมีความสุขและสนุกในการเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดลักษณะอันพึงประสงค์ที่ทางโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยต้องการอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนมีคุณธรรม นำความรู้ อยู่แบบพอเพียง มีความซื่อสัตย์ รู้จักประหยัด ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเองและคุณค่าผู้อื่น มีจิตอาสาสูงขึ้น รู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือรอบครัว ชุมชน รวมทั้งมีจิตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เห็นคุณค่าของดิน น้ำ ป่า และคุณค่าของคน ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่ชุมชนเกิดการยอมรับและขยายตัวเป็นวงกว้างขึ้น

ส่วนกลไกภายในสำคัญ คือ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยมีบุคลากรที่เข้มแข็ง ครูทุกคนเป็นครูที่ดี จิตอาสาสูง ไม่แค่ทำหน้าที่ครูผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน แต่ยังทุ่มเทเสียสละแรงกาย แรงใจ อุทิศตนเพื่องานและทุกกิจกรรมทุกโครงการที่โรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยได้ทำ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและผู้ปกครอง นักเรียนทุกคนไม่ได้แค่ทำหน้าที่เรียนหนังสือ แต่ยังช่วยเหลือ ร่วมมือ และมีจิตอาสาในการทำกิจกรรมทุกกิจกรรม โดยมีครูเป็นต้นแบบ ครูรักนักเรียน นักเรียนรักครู เกิดความร่วมมือ และเกิดปฏิสัมพันธ์เชิงบวกอย่างต่อเนื่อง ส่วนกลไกภายนอก คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น และชุมชนเห็นความสำคัญต่อการดำเนินการโครงการของโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อย ร่วมสนับสนุน ช่วยเหลือ และช่วยดำเนินการอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะกิจกรรมนั้นจะอยู่ในรูปแบบใด โดยเฉพาะการดูแลห้องอาหารห้องเรียนอารยเกษตร ที่เป็นของโครงการอารยเกษตร “สืบสาน รักษา ต่อยอดเศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำริ ด้วย โคนง หนอง นา แห่งน้ำใจแห่งความหวัง ทำให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องประสาน ร่วมแรงร่วมใจ และอาสาทำงาน อาสาดูแลทุกห้องเรียนอารยเกษตรเพื่อให้นักเรียนได้มีแหล่งอาหาร แหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น มีกลุ่มจิตอาสาพึ่งตนเพื่อชาติ และศูนย์สัทธิธรรมธรรมชาติภาคใต้ ช่วยเข้ามาให้ความรู้โดยมีครูพาทำ ช่วยปรับพื้นที่ทุกพื้นที่ที่ทางโรงเรียนสร้างห้องเรียนอารยเกษตรตามหลักสัทธิธรรมธรรมชาติ ทำให้เกิดห้องเรียนอารยเกษตรที่มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้อย่างยิ่ง มีสำนักงานเกษตรอำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ได้มอบพันธุ์พืชผัก ให้กับโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อย เพื่อนำมาใช้ในปลูกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง มีสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดตรัง ได้มอบพันธุ์หญ้าแฝก มาปลูกในพื้นที่ โคนง หนอง นา และมอบแผนแดง มาเลี้ยงขยายพันธุ์ เพื่อผสมเป็นอาหารสัตว์ต่อไป นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต ๑ ให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ชี้แนะและติดตามโครงการของโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยอย่างต่อเนื่อง

ในสถานการณ์ปัจจุบันโรงเรียนบ้านทุ่งสัมปอຍมีการจัดการเรียนการสอนทุกรูปแบบ ทั้งแบบ On Line, On Hand, On Air, On Demand และ On Site ผสมผสานกันไป ปรับเปลี่ยนตามบริบทความพร้อมของนักเรียนและครูแต่ละชั้นเรียน แก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นรายชั่วโมง รายวัน และรายสัปดาห์ เพื่อให้ทันกับสถานการณ์ในท้องที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด โดยน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนบ้านทุ่งสัมปอຍมีอุปสรรคบ้างเล็กน้อย เนื่องจากไม่สามารถให้นักเรียนมารวมตัวในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ขาดความต่อเนื่องในเรื่องของการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ทางโรงเรียนบ้านทุ่งสัมปอຍได้ปรับแก้วิธีการโดยจัดกลุ่ม Line ห้องเรียนเฉพาะขึ้นมา โดยมีทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารอยู่ในกลุ่ม Line ดังกล่าว เพื่อประสานงานและจัดการการเรียนรู้ และให้นักเรียนสลับหมุนเวียนเปลี่ยนกันมาร่วมทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยมีครูประจำชั้นและผู้ปกครองเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างดี ถือเป็นโอกาสดีส่งผลให้เห็นนักเรียนและครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ศาสตร์พระราชามากขึ้น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านทุ่งสัมปอຍอย่างเต็มที่ ซึ่งไม่เคยมีปรากฏการณ์เช่นนี้มาก่อน นอกจากนี้จะเป็นการเพิ่มอาหารให้นักเรียนเพิ่มแหล่งเรียนรู้ให้ครู นักเรียน และชุมชน แล้วทางโรงเรียนบ้านทุ่งสัมปอຍมองว่า เป็นโอกาสในการสร้างความรักความสามัคคีในครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่สำคัญ อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงทุกครัวเรือนอีกด้วย

และในกรณีที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ On Site ได้นั้น ทางโรงเรียนบ้านทุ่งสัมปอຍได้มอบค่าอาหารกลางวันให้ผู้ปกครองไปดำเนินการแทน ทั้งนี้ ทางโรงเรียนได้ให้ความรู้ กำกับติดตามอย่างต่อเนื่องให้ผู้ปกครองช่วยดูแลนักเรียนให้ได้รับประทานอาหารกลางวันครบหมู่และได้รับสารอาหารครบถ้วน ส่วนกรณีที่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบ On Site ได้ ก่อนหน้านี้นั้นทางโรงเรียนบ้านทุ่งสัมปอຍดำเนินการโครงการอาหารกลางวัน โดยใช้โปรแกรม School Lunch มากำหนดเมนูอาหารแต่ละวัน เพื่อให้ นักเรียนได้รับประทานอาหารครบสารอาหารและครบ ๕ หมู่ โดยมีครูเวรประจำวันจัดซื้ออาหารตามเมนู และจ้างแม่ครัวปรุงอาหาร อุปสรรค คือ วัตถุดิบที่ประกอบอาหาร ต้องซื้อทุกอย่าง แต่หลังจากทางโรงเรียนบ้านทุ่งสัมปอຍได้ดำเนินการโครงการพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ และดำเนินการโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอดเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ ด้วย โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ นอกจากจะเป็นการสร้างแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียน ครู ผู้ปกครองแล้ว แหล่งเรียนรู้เหล่านี้ยังทำให้เกิดการสร้างอาหารในโรงเรียนมากขึ้น มีวัตถุดิบในการปรุงอาหารมากขึ้น โดยไม่ต้องซื้อ เช่น ข้าว ไข่ไก่อินทรีย์ ปลาตุก ปลานิล ปลาหมอ กบ ผักหลากหลายชนิด และสมุนไพรต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนั้นทางโรงเรียนยังสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์และผลิตอาหารสัตว์อินทรีย์จากวัสดุในท้องถิ่นได้เอง ทำให้ลดต้นทุนในการสร้างอาหารภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ในอนาคตนักเรียนจะได้รับประทานอาหารที่สด ใหม่ และปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ควบคู่กับการรักษาสິงแวดล้อมตามหลักสิกรมธรรมชาติ

ทั้งนี้ โรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยดำเนินการโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอดเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ ด้วยโคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง ผ่านกิจกรรมชุมชน และกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ที่ผ่านมาทำให้เกิดมุมมองที่สะท้อนเชิงคุณภาพอย่างหลากหลาย โรงเรียนมีห้องเรียนของแหล่งเรียนรู้เหล่านั้นเพื่อสร้างอาหาร (พอกิน พออยู่ พอใช้) และมีแหล่งเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการหล่อหลอมทุกคนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยให้เป็นคนดี มีจิตอาสา มีน้ำใจ รู้จักการแบ่งปันมากขึ้น มีการสร้างเครือข่าย เกิดความรักและสามัคคีเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งมากขึ้น (พอร่มเย็น) ทั้งหมดนี้ไม่ใช่แค่ระบบเศรษฐกิจขั้นพื้นฐาน แต่เป็นเป้าหมายหลักของระบบเศรษฐกิจพอเพียงขั้นก้าวหน้า

ดังนั้น ทางโรงเรียนบ้านทุ่งส้มป่อยเห็นควรให้มีการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในสถานศึกษาอย่างจริงจัง ทำอย่างต่อเนื่อง และเห็นควรลงเป็นหลักสูตรในสถานศึกษาในรูปแบบรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอนเต็มรูปแบบ และเห็นผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ภาพ : โดย ๑) ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา
๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต ๑
๔) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต ๒
๕) ภาพประกอบการเรียนการสอน (PowerPoint และ Word)
ของโรงเรียนและสถานศึกษาทุกแห่งที่เกี่ยวข้อง